

Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci

Katedra mediálních a kulturních studií a žurnalistiky

**Proměna programového schématu ČT2 v souvislosti
se začátkem vysílání ČT art**

*The change of the programme schedule of CT2 in connection with the beginning of
broadcasting of CT art*

Bakalářská diplomová práce

Kateřina ČAJANKOVÁ

Vedoucí práce: Mgr. Monika Bartošová

Olomouc 2017

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala zcela samostatně pod vedením Mgr. Moniky Bartošové a za použití literatury a informačních zdrojů uvedených v seznamu použité literatury. Text práce má 129 903 znaků včetně mezer.

V Olomouci dne 20. dubna 2017

Kateřina Čajanková

Poděkování

Na tomto místě bych chtěla poděkovat všem, kteří mi pomáhali při vzniku této práce. Vedoucí práce Mgr. Monice Bartošové děkuji za poskytnuté rady a cenné připomínky, které pro mne byly velmi přínosné. Dále děkuji Matěji Smugalovi, Lindě Obšilové, Elišce Vrbové a Lukáši Frajovi za pomoc při finální korektuře práce a také mé rodině a příteli za podporu a pomoc při tvorbě bakalářské práce.

Anotace

Hlavním cílem bakalářská práce „*Proměna programového schématu ČT2 v souvislosti se začátkem vysílání ČT art*“ je zjištění, zda po vzniku ČT art kleslo množství kultury vysílané na ČT2 a jak se celkově změnilo vysílání vlivem začátku ČT art. Práce hledá rozdíly v programové nabídce za pomoci obsahové analýzy programu ČT2 před ČT art, hned po zahájení vysílání a rok po vzniku ČT art. Sleduje kulturní program nejen jako celek, ale zajímá se i o konkrétní kulturní oblasti a jejich výskyt ve vysílání. Komparace dat pomáhá porovnat program ČT2 a ČT art a dojít tak ke zjištění, zda došlo v rámci těchto kanálů k přesunu pořadů. Pokud ano, zjišťuje, jak tento přesun ovlivnil vysílací čas pořadů.

Annotation

The main aim of the bachelor thesis „*The change of the programme schedule of CT2 in connection with the beginning of broadcasting of CT art*“ is to find out whether the number of culture shows, broadcasted on CT2, decreased after the commencement of CT art and tracks the change of television channel CT2, after the beginning of broadcast of CT art. Thesis uses a content analysis to determine the differences in scheduling based on data gathered by program analysis of CT2 prior to CT art, immediately after the start of broadcast and one year after the commencement of CT art. Thesis tracks not only the culture program as a whole, but it also deals with particular culture areas and their appearance in broadcast. The comparison of collected data from schedule scheme of CT2 and CT art allows to determine whether the migration of shows inbetween these two channels occurred. If so, thesis determines how this migration affected the broadcasting time of given shows.

Klíčová slova

Programová skladba, Česká televize, televizní vysílání, ČT art, ČT2, obsahová analýza, kultura v televizi.

Key words

Scheduling, Czech television, television broadcasting, CT art, CT2, content analysis, culture in television.

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 TEORETICKÁ ČÁST.....	9
1.1 Televize	9
1.1.1 Televizní dramaturgie	12
1.1.2 Televizní programová skladba.....	13
1.1.3 Výklad pojmů	15
1.2 Česká televize	20
1.2.1 Kodex České televize.....	21
1.2.2 ČT2	23
1.2.3 ČT art	24
2 METODOLOGIE	27
2.1 Kvantitativní obsahová analýza.....	27
2.2 Cíle práce.....	31
2.3 Výzkumné otázky a hypotézy	32
2.4 Výzkumný vzorek	34
3 ANALYTICKÁ ČÁST	36
3.1 Popis dat, kategorizace	36
3.2 ČT 2.....	41
3.2.1 Programové schéma před ČT art – 2012.....	41
3.2.2 Programové schéma na přelomu – 2013.....	45
3.2.3 Programové schéma rok po ČT art – 2014	48
3.2.4 Proměna ČT2	51
3.3 ČT art.....	57
3.3.1 Programové schéma na přelomu – 2013.....	57
3.3.2 Programové schéma rok po zahájení vysílání – 2014.....	60
3.3.3 Proměna ČT art.....	62

3.4	Komparace ČT2 a ČT art.....	68
3.4.1	Porovnání skladby dle témat a typů pořadů.....	71
3.5	Shrnutí	74
ZÁVĚR.....		78
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ		81
SEZNAM GRAFŮ		85
SEZNAM TABULEK.....		87
SEZNAM OBRÁZKŮ		88
SEZNAM PŘÍLOH.....		89
PŘÍLOHY		90

ÚVOD

ČT art je první a stále jedinou televizní stanicí se zaměřením čistě na kulturní oblast vysílanou u nás. Pojem kultura je zde vnímán v jeho užším slova smyslu jako tvůrčí, umělecká činnost. Často je ztotožňován se slovem umění. V tomto významu je také nejčastěji používán v běžné komunikaci, a tímto směrem je orientována i samotná stanice ČT art. V práci tedy užíváme slovo kultura v tomto smyslu. Před vznikem této stanice byla kultura v České televizi roztržena do mnoha programů, a tak divák, který měl o tyto pořady zájem, je musel složitě vyhledávat.

ČT art přinesla ucelený prostor pro všechny oblasti kultury. Její vznik je velmi významný pro televizní trh. Byl totiž vytvořen program zaměřený na úzkou skupinu lidí, která se zajímá o kulturu a umění. Před vznikem ČT art bylo nejvíce kulturních pořadů vysílaných na stanici ČT2, která konceptem tvořila prostor pro pořady určené menšinovým skupinám, a to jak z hlediska národnostního, náboženského, etnického i zájmového. Co se týče kultury, byly zde vysílány zejména umělecké filmy v původním znění s titulky, záznamy koncertů, kulturní magazíny, divadelní pořady a dokumenty z oblasti kultury. Z tohoto důvodu se vznik ČT art nejvýznamněji dotkl právě programové skladby ČT2, která musela nově definovat svou úlohu a pozici v televizním vysílání. ČT2 byla nucena změnit svou programovou skladbu z důvodu vzniku nového programu, jehož cílová skupina je blízká cílové skupině „dvojky“. Na druhou stranu však díky tomu získala konkrétnější a přehlednější programovou skladbu, více zaměřenou na dokumenty a cestopisy. Kromě toho kultura v programu ČT2 nezanikla, došlo však ke změně její struktury. Je zde směřována především kultura bližší středoproudému divákovi.

Toto téma bylo zvoleno, protože letos uplynou čtyři roky od zahájení vysílání ČT art. Proměna programové skladby ČT2 je tak stále aktuální a neprobádané téma, ale zároveň bylo možné vnímat tuto proměnu v časovém odstupu a srovnávat období před i po vzniku ČT art.

Cílem práce je potvrdit následující hypotézu: *V souvislosti se začátkem vysílání ČT art kleslo množství kulturních pořadů ve vysílání ČT2.* Hlavním cílem je zjištění změn, které nastaly v programovém schématu ČT2 vlivem začátku vysílání ČT art. Zajímáme se o změny tematické i časové a zabýváme se i konkrétními přesuny pořadů mezi stanicemi.¹

¹ Viz kapitola 2.2 Cíle práce str. Cíle práce32.

Z tohoto důvodu jsme zvolili jako výzkumnou metodu kvantitativní obsahovou analýzu, která umožňuje zkoumat velké množství mediálních obsahů v různých časech. Na závěr provedeme komparaci sebraných dat, abychom zjistili, které pořady zůstaly na ČT2, které byly zrušeny, a které se přesunuly do vysílání ČT art.

Programy zkoumáme ve stejných časech. ČT2 analyzujeme ve třech obdobích – rok před začátkem ČT art, na přelomu a rok po vzniku. U ČT art nás zajímají pouze dvě období, a to na přelomu v roce 2013 a rok po vzniku. Zajímáme se pouze o kulturně laděné pořady, ale zaznamenat musíme i pořady ostatní, abychom mohli posléze říct, kolik prostoru ve vysílání jim bylo vymezeno.

Práce je rozdělena na teoretickou, metodologickou a analytickou část. V teoretické části se zabýváme historií a současností televize. Díváme se na to, jak byla televize vnímána kdysi a jak ji vnímáme dnes. Vytváříme tak kontext pro porozumění současných trendů v oblasti televize, jelikož i vznik ČT art naplňuje jeden z trendů současné doby – specializaci televizního vysílání. Poté se věnujeme televizní dramaturgii a programové skladbě, kde vysvětlujeme základní pojmy z oblasti programové skladby. Na tyto kapitoly navazuje kapitola věnovaná České televizi, kde ji představujeme jako médium a následně vysvětlujeme její úlohu. Krátce se zabýváme Kodexem České televize, a to zejména ve vztahu k programové skladbě. Tedy tím, jaký vliv má Kodex na program. V závěru této části přinášíme základní informace o kanálech České televize, jenž mají zásadní význam pro práci – ČT2 a ČT art.

Metodologická část vysvětluje důvod výběru metody kvantitativní obsahové analýzy. Objasňuje, proč je tato metoda vhodná pro výzkum a jak bude dále užita. Analytická část se věnuje interpretaci sebraných dat. Vycházíme ze stanovené hypotézy a výzkumných otázek, na základě kterých analyzujeme programové schéma ČT2 a ČT art. Nejprve zkoumáme programy stanic samostatně. Na závěr kapitoly dochází k porovnání programové skladby ČT2 a ČT art. Díváme se zejména na množství kulturních pořadů, tematické a typologické složení. Sledujeme také přesun konkrétních pořadů mezi stanicemi.

Podkladem pro tvorbu teoretické části nám byla převážně publikace *Kniha o televizi* Jeremyho Orlebara, ve které poskytuje informace o současných trendech a tendencích v oblasti televizní teorie i praxe. V krátkosti se zde také věnuje programové skladbě.

1 TEORETICKÁ ČÁST

1.1 Televize

„Televize je technický nástroj, jímž se zabývají elektronické příručky a na jehož základě určitá organizace poskytuje za jistých podmínek veřejnosti řadu služeb, které se mohou pohybovat od reklamy až po Hamleta.“²

Termín televize označuje několik skutečností; nejčastěji jej používáme pro pojmenování určitého druhu média či technologie, tedy televizního přijímače neboli televizoru. Mluvíme-li o televizi, můžeme mít však také na mysli konkrétní obsah či televizi ve smyslu instituce. Televize jako technologie, tak jak ji vnímá např. Eco, slouží k přenosu obrazu a zvuku na dálku, kdežto televizní médium vytváří osobní názory a rozvíjí nové estetické možnosti. Televize byla dříve brána spíše jako služba, a právě Eco odmítal pojetí televize jako žánru.³ Od té doby se však situace změnila. Televize je dnes vnímána jako pojem širší a označuje i věci mimo televizní přijímač. Příkladem mohou být internetové televize, například on-line vysílání a internetové archivy televizních společností; služby pořadů na vyžádání, tzv. *Video on Demand* (viz dále str. 11), kterou nabízí například Netflix; a také platformy jako Youtube.⁴

Vývoj televize započal během 19. století. Na počátku století došlo k objevení prostředků, které umožnily rozvoj televize. K prvním pokusům o přenos obrazu a zvuku na dálku docházelo už v první polovině 20. století. Pojem televize poprvé použil v roce 1900 Rus Konstantin Perskij na 1. Mezinárodním kongresu elektrotechniky v Paříži. Počátek televizního vysílání se datuje na 2. listopadu 1936. Zásluhy na tom má britská rozhlasová společnost BBC, která jako první země na světě zahájila pravidelné televizní vysílání.⁵ Předchůdce televize – rozhlas – se dlouhou dobu držel na prvních příčkách oblíbenosti u veřejnosti, ale po nástupu televize začala oblíba rozhlasu rapidně klesat. Vlastnictví televizoru určovalo sociální postavení ve společnosti. Jakmile si rodina mohla dovolit pořízení televizoru, rádio bylo odsunuto ze své dominantní pozice. Televize se na veřejnost dostala až ve chvíli, kdy byla její technologie opravdu vyspělá a propracovaná.

² Eco, 1995: 349-350.

³ Tamtéž: 335-357.

⁴ Korda, 2014: 26.

⁵ Štroblová, 2009: 79-87.

Navíc přebrala mnoho tradic a principů fungování z rozhlasu, což ulehčilo její rychlé rozšíření nejen po Spojených státech.⁶

Příchod televize však mohl nastat mnohem dříve, protože technologie jako taková byla známá už někdy od dvacátých až třicátých let. Její další vývoj přerušila druhá světová válka a následné vládní zmrazení Spojených států, které zastavilo vydávání povolení pro vznik nových televizních stanic. Až v roce 1952 mohlo dojít k jejímu skutečnému rozvoji. Na rozdíl od ostatních médií, pronikla do společnosti v opravdu rekordním čase. Během desetiletí se počet domácností vlastnících televizor zvýšil z 10 % na 90 %.⁷

Televize byla v minulosti brána jako hlavní, mnohdy i jediný, zdroj informací a zpráv.⁸ Volek ji označil za „*typické domácí a rodinné médium, které hraje ve vztahu k ostatním technologiím dominantní roli*“.⁹ V jeho době plnila televize v domácnosti důležitou funkci a zaujímalá ústřední roli v soukromí lidí, nicméně dnes už to neplatí. Lidé sice stále klasickou televizi sledují, do popředí se však dostává internet, který nahrazuje informační, zábavní roli i vzdělávací roli televize. Tradiční model, který známe z minulosti, ve kterém se celá rodina schází u televize a sleduje lineární vysílání, se už se dlouhou dobu proměňuje. Dnes to často funguje tak, že každý člen rodiny sleduje svůj vlastní pořad, o který má zájem na svém zařízení.¹⁰ „*V roce 2010 došlo v rámci televizní krajiny k obratu. Dlouho ohlašované propojení on-line videa, televizního vysílání, internetu a mobilních mediálních služeb konečně dorazilo do našich obývacích pokojů, a ne pouze do notebooků.*“¹¹ Dnešní technologie umožňují sledovat televizi i „mimo obývací pokoj“, například na tabletu či notebooku, ale také na mobilním zařízení. Náš oblíbený pořad si tak můžeme pustit kdekoliv a kdykoliv, stačí nám jen připojení k internetu.¹²

Jeremy Orlebar nazývá současný divácký způsob konzumování obsahu „*muti-tasking*“. Televize je v současné době zranitelná, zejména televizní zpravodajství. Divák nemusí čekat na hlavní denní zprávy a o aktuálním dění si přečte na on-line zpravodajských serverech, navíc se ke zprávám může okamžitě vyjádřit a vybrat si pouze to, co jej zajímá. Mohlo by se zdát, že obliba televize upadá, ale není tomu tak. Lidé se na televizi budou dívat pořád, a ta bude stále patřit do života lidí všech věkových skupin. Změní

⁶ DeFleur, Ballová-Rokeachová, 1996: 121-123.

⁷ Tamtéž: 123-135.

⁸ McQuail, 2009: 46-48.

⁹ Volek, 1999: 17.

¹⁰ Orlebar, 2012: 16-20.

¹¹ Tamtéž: 16.

¹² Korda, 2014: 24.

se však způsob jejího užití a konzumování obsahu. Klasické televizory diváci už pomalu začínají měnit za chytré, které jim dovolují připojit se k internetu a dívat se na pořady, které byly již odvysílané. Tento technologický pokrok umožňuje divákům brouzdat po internetu, stejně jako by byli na počítači. Mohou tedy sledovat internetové televize a připojit se k Youtube i k dalším on-line platformám skrze svůj televizní přijímač.¹³

Dnes jsou diváci nezávislí na čase a místě vysílání a mají mnohem větší moc nad kontrolou obsahu. Dříve se diváci na pořady v televizi museli dívat pouze v čase, kdy je stanice zrovna vysílala. Avšak už nástup dálkového ovládání umožnil divákovi snadno a rychle přepínat mezi kanály, a tím určitým způsobem kontrolovat obsah. Nezávislost na vysílacím čase přišla s rozvojem nahrávacích zařízení. Divák se mohl na pořad nejen dívat kdykoliv, ale mohl se k němu i opakovaně vracet, znovu přehrávat oblíbené pasáže či přeskakovat mezi scénami. Nahrávací zařízení také dovoluje pořad přerušit.¹⁴

Dle Kordy se v současné době nacházíme v tzv. „*post-flow éře*“. Ta je charakteristická několika aspekty. V první řadě v ní došlo k rozvoji vysokorychlostního internetu, který umožnil nástup služeb *Video on Demand* (VOD; česky: *videopůjčovna na dálku* nebo *video na vyžádání*), televizních on-line archivů a dalších již zmiňovaných platforem. *Video on Demand* je služba, díky které si divák podle svého zájmu vybere pořad bez ohledu na televizní program a následně se na něj může kdykoliv a kdekoliv podívat. Rozvoj této služby přinesl divákovi nejrozsáhlejší míru kontroly. Nicméně je nutné si uvědomit, že ačkoliv se tyto služby vyskytují, ne všemi jsou využívány. Klasický televizní program bude vždy potřeba, jelikož stále existují diváci, zejména starší generace, kteří dávají přednost naprogramovanému obsahu. Mladí však využívají spíše možností internetových televizí a dalších fenoménů, jako například už zmiňovaný Netflix, který se v roce 2016 rozšířil do celého světa.¹⁵

Mnoho takových platforem, jako „Youtube, Vimeo a další amatérské portály, poskytují obsah tvořený samotnými uživateli. „*V takových případech se tedy částečně ruší hranice mezi producentem a konzumentem.*“¹⁶ Divák se tak stává spoluvůrcem obsahu, a to nejen na Youtube, ale i v televizním vysílání. Zdárným příkladem toho jsou oblíbené televizní soutěžní show, ve kterých je výsledek závislý na volbě diváků. Ti posíláním hlasů volí svého favorita a sami tak rozhodují o vítězích. Jiným příkladem jsou pořady částečně založené na

¹³ Orlebar, 2012: 17–18.

¹⁴ Korda, 2014: 23–24.

¹⁵ Tamtéž.

¹⁶ Tamtéž: 26.

dotazech diváků, kteří tak ovlivňují a vytvářejí výslednou podobu textu a obsahu¹⁷ Korda současný přístup k televiznímu médiu přirovnává k herní interaktivitě. Stejně jako hráč počítačové hry má plnou kontrolu nad tím, co se ve hře odehrává, i televizní divák má moc nad programem. A to, co sleduje je výsledkem jeho volby.¹⁸

Ani televizní společnosti nezůstávají pozadu a vytvářejí digitální archivy, které umožňují divákům vracet se k pořadům či sledovat vysílání on-line. Kromě toho přicházejí s novými kanály, které mohou diváci sledovat i na internetu – například placená videotéka Voyo.cz, veřejně dostupná Plus.cz nebo PrimaPlay.cz. On-line vysílání má i veřejnoprávní Česká televize (ČT), a to iVysílání.cz.¹⁹

Marshall McLuhan ve své klasifikaci médií televizi, společně například s telefonem, řadí do tzv. *chladných médií*. Rozhlas či film pak řadí do kategorie médií horkých. Podle něj je televize „*nízkoefiniční*“, to znamená, že vyžaduje od diváka vysokou míru zapojení. Díváme-li se na televizi, dostáváme jako diváci pouze malé množství informací a ostatní si musíme domyslet. K člověku se dostávají pouze jednotlivé pixely, teprve až lidský mozek vytvoří finální obraz. Z toho vyplývá, že během sledování televize musíme být aktivně. Kromě toho chladná média stimulují více smyslů zároveň. U televize musíme zapojit zrak, sluch i hmat, kdežto u rozhlasu nám stačí pouze sluch.²⁰

Televize v minulosti nikdy s nikým nemusela bojovat. Co se týče oblíbenosti a náklonnosti společnosti, překonala tisk i rozhlas. Do konfliktu se dostává až nyní, kdy musí konkurovat internetu a novým médiím. McLuhan označil rozhlas na rozdíl od televize za „*kulisu*“.²¹ V 21. století však i televize začíná plnit roli pouhého pozadí. Málokdo dnes sleduje televizi, aniž by u toho nedělal něco jiného a je jedno jestli kontroluje e-mail, diskutuje s přáteli na sociálních sítích nebo píše kamarádovi zprávu o tom, co právě běží na obrazovce.²²

1.1.1 Televizní dramaturgie

Nejprve je nutné si uvědomit, že dramaturgie není pojem pocházející z televize. Dramaturgie vznikla v oblasti divadla, poté až byly tradice divadelní dramaturgie přeneseny na rozhlas a televizi. Původně byla chápána jako nauka a dramaturg musel ovládat i některé

¹⁷ Korda, 2014: 25–26.

¹⁸ Tamtéž: 24

¹⁹ Dostupné online z: <https://www.mediaguru.cz/typy-medi/televize/uvod/> [cit. 2017-04-03].

²⁰ McLuhan, 2011: 36-46.

²¹ Tamtéž: 324.

²² Orlebar, 2012: 17.

praktické dovednosti. Jeho úkolem bylo nejen popisovat a hodnotit divadelní díla, ale obecně sledovat divadelní tvorbu. Později ve 20. století se začíná role dramaturga upevňovat. Kromě spolupráce s režisérem, vybírá hry, studuje texty a vytváří celou jevištní koncepci. Toto pojetí později přebírá rozhlas a televize. Dramaturg se tak stává klíčovým prvkem pro vznik nového rozhlasového či televizního díla. Je důležitou osobou také u hudebních festivalů, kde vytváří celkový hudební program. Podobný úkol má také televizní dramaturg, který se však může starat i o nákup nových formátů ze zahraničí a zároveň pomáhá při natáčení filmů a seriálů. Nás však zajímá role dramaturga jakožto tvůrce programové skladby.²³

Programový dramaturg v televizi je osoba, která plánuje, jaké žánry a formáty se budou na obrazovce vysílat. Vybrané pořady pak skládá do programového schématu. Úkolem dramaturga je tedy stavba, a to jak konkrétního díla, tak celého programu. Musí mít přehled nejen o tom, co se děje v mediální instituci, kde pracuje, ale také o tom, co plánuje konkurence. Taktéž je třeba sledovat zahraniční trendy. Dramaturgie je tedy o hledání, výběru a studiu materiálů.²⁴

1.1.2 Televizní programová skladba

*„Programování je mechanismus, který ovlivňuje publikum. Jedná se o způsoby, jak publikum sleduje televizi.“*²⁵ Programová skladba je tvořena neustálým vybíráním a kombinováním materiálů.²⁶ Česká televize má povinnost plánovat program tak, aby byly pokryty všechny oblasti kulturního, hospodářského i společenského života. Nejedná se pouze o tvorbu ve smyslu vytváření a produkce nových pořadů, ale i o samostatnou skladbu programu. Dle Feldsteina musí programová skladba splňovat dvě zásady, být operativní a plánovitá. Plánovitost je hlavním charakteristickým rysem programové skladby. Bez správného plánování by skladba programu neměla smysl.²⁷ Programovou skladbu řeší pouze tzv. lineární televize, u kterých musíme sedět a sledovat je. Je to to nejobyčejnější, co si o televizi umíme představit. Internetové televize, TV on Demand, Youtube a další platformy programovou skladbu neplánují.²⁸

Skladba je připravována dlouho dopředu obvykle na jeden rok. Často bývá měněna po prázdninách, tedy v září, kdy nastává znovuzrození zájmu o televizi. Na začátku každého

²³ Motal, 2012: 45-49.

²⁴ Štroblová, 2009: 127.

²⁵ Orlebar, 2012: 70.

²⁶ Tamtéž.

²⁷ Feldstein, 1964: 107.

²⁸ Galík, 23. 11. 2016, (přednáška).

roku si televize ukládají cíle pro následující měsíce. Z těchto ročních plánů pak vycházejí měsíční, týdenní a denní plány skladby

Každá stanice má již svou jistou vysílací osu, která je tvořena na základě diváckých zvyklostí a preferencí. Patří sem pravidelně vysílané zpravodajské pořady a zprávy, ale také ikonické zábavní či publicistické pořady, jejichž čas se nemění. Důležité je diváka s programem seznámit, aby věděl, co kdy běží, popř. aby byl informován o jakýkoliv změnách.²⁹ Pokud by došlo ke změně vysílacího času pořadu, který byl vysílán v určitý čas po dlouhou dobu, může dojít k poklesu sledovanosti.

Po vytvoření hrubého návrhu ročního plánu přichází čas na zhodnocení, zda je program vyvážený. Nicméně i přesto musí tvůrci programu neustále sledovat aktuální dění a trendy a zjišťovat, zda je program vhodný pro konkrétní naladění diváků. A to je, již zmiňovaná, nutnost televize být operativní. Plánování programové skladby neboli programování je důležité také z hlediska rozdělení práce a naplánování vzniku nových pořadů – od příprav, přes natáčení, až po uvedení na obrazovky.³⁰

Programování kdysi nebylo nutností a nepřikládalo se mu příliš velký význam, jelikož televizní divák neměl na výběr tolik stanic a pořadů, na které se mohl dívat. Ke skladbě programu začalo docházet až od 80. let. Jako první začaly program plánovat televizní stanice v USA, později se přidala i Velká Británie. Jak už jsme uvedli výše, televize mnoho věcí týkajících se fungování převzala z rozhlasu. Stejně to bylo i s plánováním programu. Jeho tvůrci začali více přemýšlet o vzájemných vztazích mezi pořady a začala být důležitá také stopáž pořadů. Vznikla programová okna se standardní délkou jedné hodiny a třiceti minut.³¹

Dnes je situace na televizním trhu jiná. Televizní stanice mezi sebou soutěží a konkurence je opravdu velká. Tvorba programu je náročnější nejen kvůli stále rostoucí konkurenci, ale také kvůli rozvíjejícím se technologiím, s čímž souvisí i příchod internetu a rozvoj internetových televizí. V současné době není žádným překvapením, že velké procento lidí sleduje pořady na internetu. S tím vším musí nejen Česká televize bojovat.

²⁹ Perebinosoff, Gross, S. Gross, Vane, 2005: 100.

³⁰ Štroblová, 2009: 134.

³¹ Orlebar, 2012: 70–71.

1.1.3 Výklad pojmů

Programové schéma

Programové neboli vysílací schéma je uspořádání jednotlivých televizních pořadů do vysílacích oken v konkrétním časovém úseku (den, týden, měsíc, rok). Jedná se o koncept programu, který je plánován dlouho dopředu a přináší informace o struktuře programu s ohledem na ustanovení zákona.³² Je vytvářeno na základě znalostí mediálního trhu, aktuálního dění ve společnosti a údajů z měření sledovanosti (peoplemetry, share, rating). Tyto údaje poskytují úřady shromažďující informace o divácích. Tyto informace obsahují údaje o tom, na jaké pořady se dívá nejvíce lidí, v kolik hodin apod. V České republice je tímto úřadem Asociace televizních organizací (ATO).

Programové schéma slouží k určení pravidelnosti a přehlednosti programu. Pravidelnost je důležitá zejména pro diváka, který si může vyhradit čas na svůj oblíbený program, protože ví, že se bude vysílat v daný čas. Dříve platilo, že si lidé vytvářeli a upravovali svůj volný čas právě na základě televizního vysílání. Takové jedince najdeme i dnes, a to zejména mezi diváky zpravodajství a sportovních přímých přenosů. Nicméně v současnosti platí také pravý opak. Existuje velké množství diváků, zejména těch mladých, kteří si sledování televize plánují na základě volného času.

Televizní programové schéma je většinou každý den stejné a mění se jen ve výjimečných situacích. Zároveň také slouží mediální organizaci jako prostředek k získávání diváků. Na základě různých analýz organizace vědí, ve kterou denní dobu televizi sleduje jejich cílová skupina, a díky tomu mohou zařadit pořad, který si získá své diváky.

Program se člení na jednotlivá časová pásma, přičemž nejdůležitější je tzv. *prime time* – hlavní vysílací čas. Ten v televizi probíhá zhruba od osmnácti či devatenácti hodin přibližně do dvaadvaceti někdy i třiaadvaceti hodin. Čas mimo *prime time* se nazývá *off-time* a co se týče reklamy je levnější. Někdy bývá také zaváděn pojem *pre-prime time*, který je definován jako doba před hlavním vysílacím časem. Jedná se o odpolední blok, kdy k televizi začíná usadat více a více diváků. *Prime time* je závislý na ročním období a konkrétním dnu v týdnu. Tvůrci programu musí tedy brát v potaz rytmus cílové skupiny. V tomto časovém intervalu se na televizi dívá nejvíce lidí, je tedy velmi důležité vysílat v této době divácky přitažlivé pořady. Nejčastěji jsou v tomto čase vysílány drahé pořady vlastní výroby nebo zakoupená zahraniční produkce. Některé pořady, zejména

³² Štroblová, 2009: 135.

zábavního typu, jsou dramaturgickou jistotou, a do vysílání se zařazují už s tím, že jejich sledovanost bude vysoká. Tvorba schématu není jen náhodným procesem výběru pořadů. Česká televize musí dodržovat zásady naplňování veřejné služby a měla by také zohledňovat divácká očekávání.³³

Programové schéma je později přetvořeno do konkrétní realizace, tedy vysílacího plánu. Rozlišujeme dlouhodobý, střednědobý a krátkodobý vysílací plán. Čím je plán kratší, tím podrobněji je napsán. Dlouhodobá schémata vytváří pouze jakýsi náskok toho, jak bude vypadat konkrétní program. Samozřejmě je nereálné vytvořit přesné roční vysílací schéma, proto jsou tyto plány později upravovány v kratších úsecích. Detailní vysílací plány jsou vytvářeny až v šestitýdenním předstihu.³⁴

Program

„Program je záměrné časové uspořádání jednotlivých rozhlasových nebo televizních pořadů a dalších částí vysílání.“³⁵ Můžeme říct, že program je už konkrétní realizací programového schématu. Rozumí se jím všechny části vysílání i ty, které jsou řazeny mezi pořady či pořady přerušují. Patří sem tedy i reklama, teleshopping, upoutávky na další pořady apod.³⁶ Program může být soukromý nebo veřejný. Veřejný program poskytuje veřejnoprávní televize nebo organizace, která je součástí vlády. V případě České republiky je veřejný program poskytován Českou televizí. Ze své podstaty se tak musí jednat o vyváženou programovou skladbu přístupnou všem obyvatelům. Provozovatelem soukromého programu je držitel licence, kterou uděluje Rada pro rozhlasové a televizní vysílání.³⁷

Program je tvořen z jednotlivých programových oken, jejichž součástí jsou konkrétní pořady. Délky programových oken se liší stanice od stanice. Nejčastěji se však setkáváme s délkou danou mezinárodními pravidly, a to patnáct, třicet a šedesát minut. Skutečná stopáž pořadů bývá vždy kratší, než je uváděno. Rozdíl mezi zveřejněnou a reálnou délkou se většinou využívá k vysílání reklam, upoutávek aj.³⁸

³³ Bednařík, In: Reifová, 2004: 228–229; Štroblová, 2009: 134; Tamtéž: 142.

³⁴ Štroblová, 2009: 134–135.

³⁵ § 2, odst. 1, písm. j) dle zákona č. 231/2001 Sb., zákon o rozhlasovém a televizním vysílání. Online dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2017-03-10-14:22:09>.

³⁶ Tamtéž.

³⁷ Štroblová, 2009: 133.

³⁸ Tamtéž: 134.

Pořad

Pořad je v Kodexu České televize (Kodex ČT či Kodex) definován jako „*obsahově souvislá, celistvá a časově ohraničená část televizního vysílání*“. Jedná se tedy o samostatnou jednotku programu.³⁹ Charakteristickým rysem jsou úvodní a závěrečné titulky, které jsou nevyhnutelné pro časové ohraničení pořadu. Součástí bývá také znělka, která upozorňuje na začátek pořadu. Rozlišujeme pořady zpravodajské a publicistické.

Má-li být do programu zařazen nový pořad, je většinou testován. Nejčastěji na základě dotazů tzv. *focus group*. Ta probíhá tak, že se sejde malá skupinka diváků většinou reprezentujících cílovou skupinu, kteří odpovídají na otázky týkající se právě daného pořadu – v kolik hodin by se na pořad chtěli dívat, zda preferují vysílání ve všední den nebo o víkendu a další. Tvůrci pořadu takto mohou získat cenné informace i o tom, zda je pořad pro diváky atraktivní, a zda má šanci na úspěch. Otázky se také mohou týkat toho, zda by dali přednost tomuto pořadu před jiným pořadem na konkurenční stanici. Na základě těchto informací může docházet k zařazení pořadu do vysílání. Pokud mají tvůrci programu pocit, že má nový pořad potenciál, mohou ho zařadit přímo proti pořadu konkurence. Nicméně *focus group* není příliš spolehlivým prostředkem, jelikož na otázky odpovídá pouze malá skupina potenciačních diváků. Aby byly výsledky skutečně reprezentativní, musela by být skupina obsáhlejší.⁴⁰

Programovací strategie

Televizní program bez diváků nemá smysl, aby tedy stanice udržely své diváky u obrazovek a zároveň přilákaly další diváky v cílové skupině, jsou programovými tvůrci používány tzv. *programovací strategie*. Jejich cílem je udržet diváka u obrazovky po co nejdelší dobu, vytvořit u diváků návyk nebo je přimět nepřepnout, a tedy udržet při sledování jednoho kanálu v sekvenci po sobě jdoucích pořadů.⁴¹ Tvůrci programu znají chování publika, díky tomu mohou vytvořit ideální strategii. Každá stanice má své strategie, které používá, a ty se příliš nemění. Taktéž se příliš neliší strategie veřejnoprávní a komerční televize. Pro všechny platí téměř stejná pravidla a vysílání musí být v hranicích zákona. Veřejnoprávní televize musí ještě kromě obecných zákonů pro všechna vysílací média

³⁹ Dle § 2 odst. 1 písm. l) zákona 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. Online dostupné z: [http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2017-03-10-14:22:09.](http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2017-03-10-14:22:09;); Kodex ČT, 2003: 6. Online dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>.

⁴⁰ Orlebar, 2012: 70–71.

⁴¹ Korda, 2014: 22.

dodržovat své zásady a zákon pro Českou televizi. To vše ovlivňuje jejich programovací strategie a také programovou skladbu jako celek (viz kapitola 1.2.1 Kodex České televize na straně 21).

Nejčastějšími typy publika jsou podle Orlebara „předchůdci“ a „ozvěny“. Předchůdci jsou lidé, kteří si televizi zapnou ještě před začátkem svého pořadu. Dívají se tedy na pořad předchozí, a tím zvyšují jeho sledovanost. Druhý typ Orlebar nazývá ozvěny – jsou to lidé, kteří po skončení pořadu televizi nevypínají, ale dívají se dál. A právě toho využívají tvůrci programu do svých strategií. Nasazují méně oblíbené pořady okolo divácky atraktivních relací a tím uměle navyšují jejich sledovanost.⁴²

Existuje mnoho dalších programovacích strategií. Zde představím některé nejpoužívanější uvedené v publikaci *Programming for TV, Radio and Internet*⁴³ a *Úvod do studia Televize*⁴⁴:

– *Dayparting (rozdělení dne)* neboli časové členění vytváří program na základě lidských potřeb a aktivit, které se během dne mění. Ráno lidé požadují informace, které se jim budou hodit během dne, např. zprávy o počasí, dopravě apod. Jelikož diváci odcházejí do zaměstnání či školy a nemají čas sedět u televize, jsou vysílány krátké zprávy. Oproti tomu večer se lidé u televize scházejí a jejím sledováním zaplňují svůj volný čas. Tato strategie má schopnost přilákat diváky na určitý pořad během vysílání.

– *Tentopoling* je již zmiňované umístění pořadů okolo silných pořadů. Tvůrci tímto způsobem divákům naznačují, že se jedná o velký hit a měli by se na něj dívat. Pořad se může vysílat buď před nebo po silném pořadu, přičemž mnohem efektivnější je vysílání po skončení „hitového“ pořadu.

– *Hammocking* neboli efekt houpačí sítě je jednou z nejefektivnějších strategií. Nový nebo slabý pořad je umístěn mezi dva silné, takže sledovanost těží z dvou oblíbených.

– *Counterprogramming* je přístup, který přikazuje televizní stanici přímo bojovat s konkurencí, a to nejlépe tak silně, aby odlákala její diváky a přilákala je k sobě. Stanice musí nasadit pořad se stejným potenciálem jako má pořad u konkurence.

– *Bridging* neboli přemostění je nejúčinnější strategií pro udržení diváka u televize. Jedná se o naplánování významného pořadu před začátkem pořadu konkurence. Divák mu

⁴² Orlebar, 2012: 70–72.

⁴³ Perebinossoff, Gross, S. Gross, Vane, 2005: 215–237.

⁴⁴ Korda, 2014: 22–23.

věnuje svůj čas a je velmi málo pravděpodobné, že by během vysílání přepnul. Tato strategie se užívá většinou během celého dne.

– *Stripping* je postup, který se v televizi používá velmi často. Jedná se o umístování pořadů ve stejný čas každý všední či víkendový den.

Co se týká zavedení nových pořadů na televizní obrazovky, je velmi těžké odhadnout, zda bude pořad úspěšný či ne, proto se používají dva testovací postupy zvané *sampling*. První *sampling* představí pořad v klidné době, například během letních prázdnin, kdy se na televizi dívá mnohem méně lidí. Pro tvůrce je lepší pořad nasadit mimo „televizní sezónu“, jelikož program není tolik přehlcený a konkurence je mnohem nižší. Pořad má větší šanci uspět. Druhým postupem je umístění pořadu v době, kdy se zaručeně na televizi dívá velké množství diváků.⁴⁵

Programový formát

Termín formát definuje a charakterizuje rysy televizního pořadu. Popisuje, o jaký žánr se jedná, jaké je jeho hlavní téma a námět, a v neposlední řadě také jaká je forma pořadu. Formáty často přebíráme ze zahraničí. V současné době je s formáty nakládáno jako se zbožím, jelikož jej musí někdo vymyslet. Formát určuje základní složky, které musí vytvořený pořad obsahovat. Jedná se vlastně o takový návod, který tvůrce pořadů vede svými základními rysy a požadavky. Tyto hlavní aspekty musí u formátu zůstat stejné. „*Formát slouží, stejně jako žánr, k definování pořadu.*“⁴⁶

Programový blok

Programovými bloky máme na mysli celek programu, který spojuje cílovou skupinu se stejným zájmem. Může se jednat například o pořady se stejným tématem či pořady spojené regionálním umístěním.⁴⁷ Můžou se sem řadit také ranní programové bloky pro děti či reklamní bloky. Za programový blok můžeme však považovat i dopolední či odpolední, popř. večerní část vysílání, které je vytvářeno s ohledem na to, jaké skupiny diváků se v tuto dobu na televizi dívají. S programovými bloky souvisí i strategie *blockprogramming* neboli programování do bloku, kdy dochází k seskupování pořadů do bloků. Pravidlem je, že pořady vysílané v bloku by měly mít nějaké společné charakteristiky.⁴⁸

⁴⁵ Perebinossoff, Gross, S. Gross, Vane, 2005:218–220.

⁴⁶ Orlebar, 2012: 44.

⁴⁷ Boreckij, 1967: 3.

⁴⁸ Korda, 2014: 22.

Programové okno

Programové okno, někdy označováno také jako vysílací okno, je základní časová jednotka plánování, do které se řadí pořady. Používají se okna v délce patnácti, třiceti a šedesáti minut. Výrobní délka pořadu je vždy o něco kratší než samotná délka programového okna. Tento rozdíl je často využíván pro vysílání reklam, oznámení či upoutávek.⁴⁹

Pojmy programové okno a programový blok bývají v praxi často zaměňovány. Česká televize používá označení programové okno pro pravidelně vysílané tematické bloky, např. programové okno *Hudební klub*, uvnitř kterého jsou vysílány dokumenty o hudbě. Zařazuje sem i pravidelné cykly například *Velikáni filmu*, nabízející tvorbu filmových osobností, zejména režisérů, ale i herců.

1.2 Česká televize

Česká televize byla zákonem o České televizi zřízena 1. ledna 1992 jako televize veřejné služby s celoplošným rozsahem⁵⁰, která poskytuje „*tvorbou a šířením televizních programů, popřípadě dalšího multimediálního obsahu a doplňkových služeb na celém území České republiky za účelem naplňování demokratických, sociálních a kulturních potřeb společnosti a potřeby zachovat mediální pluralitu.*“⁵¹

Česká televize je nezávislá na státním rozpočtu, je financována z koncesionářských poplatků a z podnikatelské činnosti. Zákon o televizních a rozhlasových poplatcích dovoluje televizi veřejné služby příjmy spojené například se sponzoringem nebo prodejem audiovizuálních pořadů či práv na jejich uvedení.⁵²

V současné době ČT provozuje šest programů – ČT1, ČT2, zpravodajský ČT24, sportovní ČT sport, dětský ČT :D a kulturní ČT art, které běží na jednom programu.

Statutárním orgánem ČT je generální ředitel, kterého volí a odvolává Rada České televize (Rada ČT) vždy na šestileté období. Současným generálním ředitelem je od

⁴⁹ Štroblová, 2009: 134.

⁵⁰ Celoplošným vysíláním se má dle § 3, odst. 3 zákona 483/1991 Sb., o České televizi na mysli vysílání, které je dostupné pro minimálně 95 % obyvatel počítaných podle informací z posledního sčítání lidu.

⁵¹ § 2 dle zákona č. 483/1991 Sb., o České televizi. Dostupné online z:

<http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi.pdf?verze=2017-04-20-05:47:03>

⁵² § 6 dle zákona č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. Dostupné online z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-rozhlasovych-a-televiznich-poplaticich.pdf?verze=2017-04-20-05:47:03>

1. října 2011 Petr Dvořák. Rada ČT je kontrolním orgánem a mezi její hlavní pravomoci patří kontrola činnosti ČT. Skládá se z patnácti členů, kteří jsou voleni a také odvolávání Poslaneckou sněmovnou taktéž na šestileté období a to tak, aby každé dva roky došlo k obměně jedné třetiny.

Jak už bylo popsáno výše, Česká televize se svým vysíláním nezodpovídá jen Radě pro rozhlasové a televizní vysílání, ale také Radě České televize. Ta jako kontrolní orgán schvaluje všechna pravidla týkající se naplňování veřejné služby televizním vysíláním. Základním dokumentem České televize je Statut ČT, jehož součástí je Kodex ČT a Strategie ČT. Všechny tyto dokumenty vycházejí ze zákona o České televizi. Statut ČT z 22. června 2016 upravuje povinnosti a pravidla televize veřejné služby, dále popisuje hlavní úkoly České televize a její naplňování veřejné služby. Sem patří zejména poskytování objektivních, všestranných, vyvážených a ověřených informací a rozvíjení kulturní identity obyvatel. Veřejnou službu naplňuje především vysíláním na více než čtyřech kanálech, provozování teletextu a archivního fondu a podporou české filmové tvorby. Vysílání ČT musí být nejen v souladu se zákonem o České televizi, ale také se zákonem o provozování rozhlasového a televizního vysílání.

1.2.1 Kodex České televize

Kodex ČT je vedle zákona o České televizi a zákona o rozhlasovém a televizním vysílání jeden z nejdůležitějších dokumentů. Stručně řečeno popisuje zásady naplňování veřejné služby. Současný Kodex je platný od 2. července 2003. Kodex může být chápán jako soubor norem a pravidel pro zaměstnance. Jeho porušení je bráno jako porušení pracovní kázně. Slouží hlavně při řešení problémů a otázek, navíc přináší závazek kvality vůči divákům a veřejnosti. Jeho úkolem je podpora soudržnosti společnosti a kontrola vyvarování se všech forem kulturní, sexistické, náboženské a rasové diskriminace. Dle něj má Česká televize sloužit všem obyvatelům České republiky nehledě na náboženské vyznání, národnostní a etnickou příslušnost. Česká televize musí při tvorbě programových schémat postupovat v souladu se zákony a také s tímto Kodexem. Musí vytvářet programová schémata, která „*zaujmou širokou veřejnost, a přitom zůstávají vnímavými vůči potřebám menšinových skupin*“⁵³ Program nesmí nabádat ani šířit názory týkající se jakékoliv diskriminace a nesnášenlivosti a musí tolerovat všechny názory svého diváka. Musí počítat

⁵³ Kodex České televize, 2003: 4. Dostupné online z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

s tím, že každý divák může mít na věc jiný názor a může se na ni také dívat jiným pohledem. Program by měl být tvořen pro všechny diváky bez ohledu na jejich názory a přesvědčení.

Kodex dále stanovuje, že programová nabídka ČT by měla být invenční a zároveň rozmanitá a pluralitní. V celkovém obsahu programové nabídky se musí objevit významný podíl původní tvorby celovečerních filmů a dramatické tvorby. Česká televize by svým programem měla rozšiřovat divácký zájem tím, že vysílá pořady, které svou kvalitou převyšují kvantitu. Tedy pořady, které nejsou vysílány primárně pro velkou sledovanost, ale z důvodů divácké vzdělanosti a diváka nějakým způsobem obohacují. Takové pořady jsou často odsouvány mimo hlavní vysílání, tedy mimo ČT1 a objevují se v nabídce ČT2, popř. ČT art, a to právě z důvodu, že jsou cíleny na menší skupinu diváků. Hlavním úkolem ČT je informování o aktuálním dění skrze zpravodajské a publicistické pořady. Vysílání tedy může být kdykoliv přerušeno z důvodu mimořádných událostí. Z Kodexu vyplývá, že televize musí produkovat takový program, který vytváří prostor pro veřejnou diskuzi, na základě které si diváci mohou utvářet vlastní názory. Pro veřejnoprávní televizi musí být divák na prvním místě.

Česká televize nesmí odvysílat zprávu, která není ověřena alespoň ze dvou nezávislých zdrojů, zároveň nesmí odvysílat informaci, jejíž původ je neznámý. To se týká i obrazových sdělení. Ve vysílání je také povinna rozlišovat mezi zprávami a hodnotícími soudy. Informace by měly být nestranné, objektivní a samozřejmě pravdivé. Nesmí být ovlivněno osobami zvenčí ani zaměstnanci televize. Ani moderátoři nesmí svým jednáním dávat najevo, ke kterému názoru se přiklánějí. Toto se týká především hlavních zpravodajských relací a politických pořadů.

V programu by se však měly objevovat žánrově rozmanité pořady podporující kulturu a umění. Tato zásada je naplňována skrze kulturní televizní stanici ČT art. Povinností České televize je dále spolupracovat s tvůrci pořadů, ať už se jedná o externí spolupracovníky, nebo zaměstnance televize, a to kvůli tomu, že výrobou vlastních pořadů a vysíláním původní tvorby splňuje jeden ze závazků naplňování veřejné služby. Všichni tvůrci programů a pořadů musí Kodex dodržovat bez výjimky.⁵⁴

Jak už jsme uvedli, tak ČT art pokrývá kulturní oblast, kdežto právě ČT2 je svou programovou skladbou zaměřena na menšinové skupiny diváků. Najdeme zde pořady

⁵⁴ Kodex České televize, 2003. Dostupné online z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

o náboženství, zdraví, cestopisy, pořady pro děti, ale také kulturní obsahy. Primárně by program „dvojky“ měl plnit funkci vzdělávací. Tím, že se větší část kultury a obsahu pro děti odklonilo na nově vzniklé stanice, získala více prostoru pro tyto vzdělávací a též dokumentární pořady, čímž se jí daří lépe plnit veřejnou službu. ČT2 svým programem zasahuje široké spektrum zájmů – „od přírodních a společenských věd až po kulturu a umění“⁵⁵.

1.2.2 ČT2

ČT2 („dvojka“) zahájila své vysílání 1. ledna 1993, kdy nahradila na vysílacím okruhu federální televizní program F1. Ten zanikl společně s Československou televizí.⁵⁶ První rok vysílání České televize musely stanice ČT1 a ČT2 vysílat na sobě nezávislé a zároveň si konkurující zpravodajství, a to z důvodu, že v té době ČT stále držela monopol televizního vysílání.⁵⁷ Až 1. ledna 1994 se „dvojka“ stala programem zaměřeným na menšinové divácké názory a záliby a programem doplňujícím vysílání ČT1. V roce 1995 docházelo k diskuzím, zda vysílání ČT ponechat na dvou okruzích, jeden patřící ČT1 a druhý pro ČT2. Česká televize totiž okruh, na kterém vysílala do té doby ČT2, získala do správy pouze do roku 1995. Nejen, že vysílání ČT2 bylo přiřazeno do trvalého svěřenectví České televize, došlo také k rozšíření dostupnosti. A konečně k 1. lednu 1999 byl na ČT2 zaveden dvacetičtyřhodinový programový servis.⁵⁸ Mimoto stoupana kvalita a prestiž programu.⁵⁹

Stanice je zaměřena zejména na dokumentární tvorbu, kulturu, artové filmy, vzdělávání, historii, vědu a další specifická témata. Jedná se o stanici vysílající především pro náročnější diváky. Cílem ČT2 není dosáhnout vysoké sledovanosti, mnohem důležitější je docílit vysokého spokojenosti cílové skupiny. Má plnit úlohu exkluzivního programu pro úzkou skupinu diváků. Než začala vysílat stanice ČT art, většina kulturních pořadů se nacházela právě na „dvojce“. Se začátkem vysílání ČT art bylo třeba změnit i koncept „dvojky“ a začala se dle slov ředitele programu České televize Milana Fridricha „profilovat

⁵⁵ Výroční zpráva o činnosti ČT za rok 2013: 51. Dostupné online z:

http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2013-2.pdf?v2

⁵⁶ Česká televize na prahu třetího tisíciletí: 3. Dostupné online z:

http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/pdf/ct_cz.pdf [cit. 2017-03-09].

⁵⁷ Saturková, Šnábl, Pittermann, 2002: 10.

⁵⁸ Předtím dvojka vysílala v průměru zhruba 16 hodin denně.

⁵⁹ Česká televize na prahu třetího tisíciletí: 3. Online dostupné z:

http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/pdf/ct_cz.pdf [cit. 2017-03-03]; Ročenka ČT 1995: 27–28.

*jako vzdělávací program, který občas přináší umělecké zážitky*⁶⁰. Přesun kulturních pořadů na ČT art a dětských na ČT :D má uvolnit na ČT2 více prostoru pro vzdělávací a poznávací pořady. Stanice chce také podpořit českou dokumentární tvorbu.

1.2.3 ČT art

ČT art je nejmladší stanicí České televize a je zaměřena na diváckou menšinu příznivců kultury. Vysílání bylo zahájeno 31. srpna 2013 a jejím současným programovým ředitelem je Tomáš Motl. ČT art sdílí vysílací okruh s dětským kanálem ČT :D, který běží od šesti hodin ráno do osmi hodin večer. ČT art vysílá na stejné frekvenci od osmi hodin večer do obvykle půl šesté ráno. Na svém začátku stanice vysílala kratší dobu – většinou do dvou či tří hodin ráno.⁶¹ Výhledově by se tyto kanály měly oddělit a stát se tak samostatnými stanicemi, je to však otázkou vzdálené budoucnosti.⁶² Inspirací pro vznik ČT art se stala německo-francouzská kulturní stanice Arte, ale také třeba polská TV5, ZDF Kultur či kulturní Mezzo.⁶³

Cílem ČT art je ukázat, že kulturou a uměním lze bavit diváky i skrze televizní obrazovky. Chce ke kultuře přivést i ty, kteří se o ni zajímají jen příležitostně. Proto se mezi pořady o tzv. „*vysokém umění*“ najdou i ty, které bourají tradiční kulturní stereotypy a ukazují kulturu v jiném světle. Přitom však ctí klasické hodnoty a zvyklosti. Na ČT art tak najdou prostor i nové progresivní či alternativní umělecké projekty a směry a kulturní oblasti.⁶⁴

ČT art je unikátní právě tím, že se jedná o první stanici v historii České televize, která v hlavním vysílacím čase nabízí pravidelně zpravodajské pořady věnované kultuře s živými vstupy z akcí, doplněné publicistikou. Diváci zde mohou sledovat pořady o architektuře, výtvarném umění, hudbě, filmu, televizi, záznamy divadelních představení a koncertů, dokumenty, ale také například artové filmy a filmy v originálním znění s titulky či talk show o aktuálních kulturních tématech. Jednotlivé pořady nabízí kulturní kontext, navazují na sebe a tematicky se doplňují. Cílem ČT art není vysoká sledovanost, nýbrž informovanost diváků

⁶⁰ Online dostupné z: <http://art.ihned.cz/film-a-televize/c1-59370300-ceska-televize-kulturni-kanal-ct-art-schema-porady> [cit. 2017-03-28].

⁶¹ Viz. 64kapitola 3.3.3 Proměna ČT art, Graf 29 str. 65.

⁶² Online dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1115943-ct-art-tolik-kultury-kolik-unesete> [cit. 2017-03-03].

⁶³ Online dostupné z: <http://mam.ihned.cz/c1-60270480-ct-art-rozdeli-tyden-do-pravidelnych-kulturnich-bloku> [cit. 2017-03-29].

⁶⁴ Výroční zpráva o činnosti České televize za rok 2013, 2014: 90. Online dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2013-2.pdf?v2 [cit. 2017-04-06]

o všech oblastech kulturní sféry. Její cílovou skupinou jsou stejně jako u ČT2 náročnější diváci s vyšším vzděláním. Tato skupina se pohybuje v rozmezí mezi třiceti až padesáti tisíci diváky, což je v porovnání s ČT2 srovnatelně početná skupina. Mediální expert Petr Gottwald upozorňuje, že koncept ČT art je skvělý, jen cílí na publikum, které televizi nesleduje příliš často a kulturu vyhledává v divadle či na koncertě.⁶⁵

Pro Českou televizi bylo důležité vybudovat funkční vztah mezi vysíláním ČT2 a ČT art, neboť ČT art poskytuje vysílací prostor tématům, která dříve do programu nasazovala ČT2. Dle slov ředitele programu Milana Fridricha se to České televizi daří. Nikdy není snadné dosáhnout „symbiózy“ více kanálů a nikdy to není stoprocentní. ČT se však snaží nabídku programu tvořit tak, aby se pořady co nejméně žánrově a tematicky překrývaly.⁶⁶

Programová skladba má být přehledná a srozumitelná tak, aby si tam každý divák mohl najít to své. Z toho důvodu tvůrci programu stanice ČT art vymezují přesně určená programová okna a tematické celky, díky kterým se i divák s rozmanitými kulturními zájmy v programu jednoduše orientuje.⁶⁷

Každý den „art“ zahajuje vysílání kulturním zpravodajstvím *Události v kultuře*. Tento pořad byl již vysílán v minulosti na kanále ČT24, avšak v roce 2009 skončil s odchodem tehdejšího šéfa kultury Otakara Svobody. Specifickým rysem kulturního kanálu jsou denní tematické bloky, do kterých je vysílání rozděleno. Každý den tedy na kanále převažuje jiná kulturní oblast. Pondělí patří divadlu a opeře, pozdní noční hodiny náležejí slovenské tvorbě a studentské produkci českých a slovenských uměleckých škol; v úterý hudbě a výtvarnému umění, včetně hodiny věnované animované filmové tvorbě. Středa patří kulturním magazínům; naopak ve čtvrtek se stanice věnuje literatuře, dokumentární tvorbě či televizním a filmovým adaptacím literárních děl a v pátek rockové hudbě. Víkendový program je také specifický – sobotní večery přinášejí v komponovaných večerech s názvem

⁶⁵ Online dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/kultura/ct-d-a-ct-art/r~i:wiki:3868/> [cit. 2017-03-03]; Online dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1115943-ct-art-tolik-kultury-kolik-unesete> [cit. 2017-03-03]; Online dostupné z: <http://domaci.ihned.cz/c1-60660640-ct-art-nikdo-nesleduje-divaci-jsou-radeji-v-divadle-medialni-expert-petr-gottwald> [cit. 2017-03-27].

⁶⁶ Online dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/2016/08/silne-investice-ct-do-programu-se-projevi-i-na-podzim/> [cit. 2017-03-27].

⁶⁷ Výroční zpráva o činnosti České televize za rok 2013, 2014: 90. Online dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2013-2.pdf?v2 [cit. 2017-04-06].

Je nám ctí poctu významným osobnostem; v neděli jsou vysílány artové filmy z festivalových pláten v rámci pořadu *Kino Art*.⁶⁸

Profesor Jiráček rozděluje pořady ČT art do dvou skupin – do první řadí „*původní kulturní publicistiku*“, a do druhé „*filmy, divadelní a televizní inscenace, záznamy koncertů, dokumenty a dokumentární cykly*“. První skupina obsahuje pořady vyrobené výhradně pro kulturní stanici a jsou tedy definovány jako původní tvorba. Avšak Jiráček zde vidí problém v tom, že většina těchto „nových“ pořadů jen „*oživuje starší formáty z ČT2*“. Na druhé straně stojí reprízy, archivní pořady a přímé přenosy. Jiráček si zde klade otázku, jak dlouho bude náročné publikum, pro které je kanál ČT art vytvářen, spokojen s programem, který z velké části čerpá z archivu.⁶⁹

⁶⁸ Online dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1115943-ct-art-tolik-kultury-kolik-unesete> [cit. 2017-03-03].

⁶⁹ Jiráček, 2014: 257. Dostupné online z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2013-2.pdf?v2 [cit. 2017-04-06].

2 METODOLOGIE

2.1 Kvantitativní obsahová analýza

Práce sleduje vývoj a změny programových skladeb dvou stanic veřejnoprávní České televize – ČT2 a ČT art – ve vybraných obdobích. Vzhledem k charakteru práce jsme jako nejvhodnější metodu v analytické části zvolili kvantitativní obsahovou analýzu (obsahová analýza či OA), která zvládá zpracovat velké množství mediálního obsahu a dokáže nejlépe prozkoumat povahu televizní programové skladby. V případě této práce se jeví metoda OA jako vyhovující hned z několika důvodů. Umožňuje jednoduše zanást výsledky do grafů a porovnat je mezi sebou, zohledňuje nejen samotný obsah, ale i počet zkoumaného materiálu, a to znamená, že skrze ni zjistíme i procentuální zastoupení subjektů. V našem případě na základě analýzy určíme procentuální zastoupení pořadů s kulturní tematikou. Jak už jsme uvedli výše, výsledky OA je možné snadno zakreslit do grafů a tabulek, což je velmi výhodné. Výsledky a naměřená data máme přehledně k dispozici, lze s nimi snadno pracovat a jsme schopni je porovnat mezi sebou.

Tato metoda se pro náš výzkum hodí hlavně proto, že v analýze pracujeme s poměrně velkým množstvím dat, které zkoumáme v určitém časovém vývoji a obsahová analýza dokáže určit četnost výskytu předem vybraných pořadů v programové skladbě. Právě díky OA lze dojít ke srovnání dvou programových skladeb. Nicméně jelikož nás v programu zajímají pouze pořady o kultuře, musíme pracovat s tříděním dat do předem stanovených kategorií. Zde tedy nacházíme další důvod pro výběr obsahové analýzy jakožto správné výzkumné metody – je jí možnost přehledného kategorizování údajů. U pořadů tak sledujeme jejich téma, typ, vysílací dobu, stopáž a další specifické prvky, včetně četnosti výskytu. V závěru jsme schopni z dat vyčíst například změny ve vysílací době, umístění pořadu, četnost vyskytujících se prvků, společné charakteristiky, difference apod., a tím odpovědět na výzkumné otázky, potvrdit či vyvrátit stanovenou hypotézu a naplnit cíl práce.

Obsahová analýza je „*kvantitativní, systematický a objektivní popis zjevného obsahu mediální komunikace*“⁷⁰. Nejčastěji ji používáme právě v případě zkoumání mediálních obsahů na základě vybraných charakteristik. Pomocí OA zjišťujeme, „*kolik prostoru je věnováno tématům, událostem nebo slovům*“⁷¹ v určitých typech dokumentů. Předmětem

⁷⁰ Sedláková, 2014: 291.

⁷¹ Jandourek, 2008: 47.

OA může být jakýkoliv dokument, který má být nějakým sdělením, společně se svými prvky. V našem případě je dokumentem mediální obsah, resp. televizní programová skladba. Prvky máme na mysli cokoli od komunikačního záměru autorů, přes obsah a podobu sdělení, až po efekt sdělení. OA se tedy může zabývat jak obsahy, tak třeba formou či efektem.⁷² „Jádrem celé kvantitativní obsahové analýzy je konstrukce obsahu kategorií jednotlivých proměnných, kterých mohou zkoumané jednotky nabývat.“⁷³

kvantitativní	kvalitativní
nomotetický	idiografický
hypoteticko-deduktivní	induktivní
teorie je východiskem, je testována	teorie může být výsledkem, je formulována
partikulární	holistický
explanativní	explorativní
měření	popis
tvrdá data, tvrdé metody, velká standardizace	měkká data, měkké metody, bez standardizace
kauzální vysvětlení, odhalení příčinných souvislostí	snaha o porozumění
omezené informace o mnoha jedincích	mnoho informací o málo jedincích
redukce počtu pozorovaných proměnných a sledovaných vztahů mezi nimi	redukce počtu pozorovaných jednotek
reprezentace populace výzkumných jednotek	reprezentace zkoumaného jevu
možná generalizace na celou populaci	generalizace obtížná, zpravidla nevyžadovaná
spíše reliabilní, méně validní	vysoce validní, málo reliabilní

Obr. 1 – Hlavní rozdíly kvantitativního a kvalitativního přístupu⁷⁴

Jak už bylo řečeno, obsahová analýza se řadí do přístupu kvantitativního. Nicméně Reichel tvrdí, že „*obsahová analýza je postup kvalitativně-quantitativní*“⁷⁵. Je tedy nezbytné vnímat i její kvalitativní přesah. Pomocí kvalitativního přístupu totiž hledáme a interpretujeme prvky obsahů, které jsou kvantifikovány až posléze.⁷⁶ Kombinace OA s kvalitativními technikami nám je také nápomocna v případě, že potřebujeme analyzovat malé významové rozdíly.⁷⁷

Jak ukazuje obrázek 1, rozdíl mezi kvantitativním přístupem a přístupem kvalitativním není jen v tom, s jakými daty pracují – u kvantitativních postupů se jedná o tzv. *tvrdá data*, která jsou považována za důvěryhodná a vědecká a mají číselnou hodnotu, nebo jsou na čísla převáděny. Naopak kvalitativní metody pracují s měkkými daty, která jsou subjektivní a vyjadřují názory a postoje lidí. Nejčastěji se jedná o slovní výpovědi či

⁷² Reichel, 2009: 127–129.

⁷³ Trampota, Vojtěchovská, 2010: 106.

⁷⁴ Sedláková, 2014: 53.

⁷⁵ Reichel, 2009: 127.

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ Sedláková, 2014: 296.

vyobrazení. Nicméně není třeba vnímat tyto druhy dat příliš odlišně, jejich užití se často prolíná. Kvantitativní data mohou mít původ v datech kvalitativního rázu. „*A naopak všechna kvalitativní data mohou být tzv. ztvrzena a převedena do numerické podoby a zpracována statisticky (i když při tom dojde k určité redukci informace)*.“⁷⁸ Kvalitativní data se stanou kvantitativními například po převedení do výčtu kategorií s nominálními proměnnými.⁷⁹

Zatímco kvantitativní postupy se zaměřují spíše na zkoumání větších dat a celků a jsou inspirovány přírodními metodami; postupy kvalitativní se inspirují v sociálních a humanitních vědách a soustředí se na jednotlivé jevy. Kvantitativní přístupy často pracují s tzv. *hromadnými daty*, což jsou data získána přímo pro konkrétní měření či šetření a často je získává instituce zabývající se sběrem dat. Kvantitativní přístup je vysoce standardizovaný, na rozdíl od přístupů kvalitativních. To znamená, že má přesně vymezená pravidla a každý krok má explicitně definovaný postup. Dále se kvantitativní postupy soustřeďují obvykle na jednu otázku či téma, kdežto v přístupech kvalitativních zohledňujeme celý kontext a na problém se díváme komplexně.⁸⁰

Výhodou obsahové analýzy je dle Scherera vysoká míra ověřitelnosti, a to díky jasně formulovaným pravidlům. Každý další výzkumník, který by chtěl analýzu ověřit, by měl při použití stejného postupu a dat dojít ke shodným výsledkům. Jako další výhody uvádí možnost podrobit výsledky statistické analýze a zapsat je jednoduše do tabulek a grafů. Přínos metody vidí mimo jiné také v její přenositelnosti, což znamená, že výsledky lze zobecnit či přenést na celou populaci. Dle něj je výhodou také výzkumníkova nezávislost na výsledcích, které jsou tak objektivní a nepodléhají vlivu pracovníka.⁸¹ Nicméně ne každý s tímto souhlasí, více tento problém popíšeme v následujícím odstavci.

Ačkoliv mnoho autorů vnímá OA jako metodu nezávislou na výzkumníkovi, kritici její objektivnost zpochybňují. V analýze totiž dochází ke kategorizování dat. Tento proces provádí sám výzkumník, který také určuje jednotlivé kategorie, do kterých data třídí. Z toho vyplývá, že výzkumník není během analýzy až tolik nestranný, jelikož tříděním dat do jím zvolených kategorií, pracovník částečně do analýzy zasahuje. Kritici zde tvrdí, že výsledek není objektivním popisem, nýbrž výzkumníkovou subjektivní interpretací určitých dat. Jinou slabinou je dle Sedlákové nestabilita mediálních obsahů, se kterými OA pracuje. Významy

⁷⁸ Sedláková, 2014: 152.

⁷⁹ Tamtéž: 47–53, 151–152.

⁸⁰ Tamtéž.

⁸¹ Scherer, 2004: 29–31.

obsahů nelze jednoznačně určit, což znamená, že je můžeme jen stěží kvantitativně popsat. Během analýzy dochází k vytváření nových obsahů, které jsou odlišné od původních významů, proto každý z těchto nově vzniklých „textů“ bude vždy závislý na interpretaci příjemců. Nemůžeme tedy dojít k objektivnímu kvantitativnímu popisu dat. Sedláková popisuje výsledek OA jako „*nový text s vlastním významem, který se ale odlišuje od sdělení původních*“⁸². Na výsledek může být nahlíženo jako na pouhý jeden způsob interpretace významů výzkumníkem, který se může, ale také nemusí shodovat s tím, jak jej interpretují příjemci. To souvisí i s výše napsaným – i když bude výzkum zopakován podle totožných pravidel a postupů, výsledná interpretace se může lišit, a tím pracovník dojde k rozdílným výsledkům. Texty, které se stávají předmětem OA, jsou polysémní – to znamená, že sdělení obsahuje více významů než jen ten, který mu původně vložil autor. Interpretace je závislá na kulturním a společenském kontextu čtenáře.⁸³ „*OA nemůže odhalit spektrum významů, které by pod vlivem kontextu recepce, individuálních zkušeností, zaujímaných sociálních pozic či hodnotových preferencí do sdělení vložili ostatní čtenáři.*“⁸⁴

Kritizována je i selektivnost obsahové analýzy, která je dána fragmentací mediálních obsahů. OA se nikdy nedívá na obsah jako na celek, ale vždy si vybírá konkrétní kategorie, resp. tyto kategorie vybírá výzkumník na základě stanovené hypotézy. Podíváme-li se na kvantitativní metodu obsahové analýzy skrze přístup kvalitativní, je třeba říct, že OA je mnohem schématictější. To však může být i výhodou, jelikož lze snadněji stanovit jednotlivé kroky výzkumu a jejich pravidla, zkoumané kategorie i postupy kódování.⁸⁵

Trampota a Vojtěchovská uvádí další nevýhody OA, kterými je podle nich hlavně práce s tvrdými daty. OA je spíše popisnou metodou než objasňující. Podá nám informace o nějaké skutečnosti, ale už nám nedokáže vysvětlit, proč k tomu došlo a co to znamená. Slabinou je podle nich i to, že veškeré obsahy redukuje pouze na počítatelné jevy, tím opomíjí další vlastnosti. Jedná se totiž o statistickou metodu.⁸⁶

I přes tyto kritiky patří kvantitativní obsahová analýza k metodám, které zaručují přesnost sebraných dat. Jak už jsme uvedli na začátku kapitoly, OA umožňuje zkoumat velké množství obsahů v delším časovém období, kategorizovat sebraná data a následně mezi sebou porovnat data získaná dle stejných kritérií z různých zdrojů. V našem případě se

⁸² Sedláková, 2014:296.

⁸³ Tamtéž: 296–303.

⁸⁴ Tamtéž: 299.

⁸⁵ Tamtéž: 296–308.

⁸⁶ Trampota, Vojtěchovská, 2012: 110.

subjektivnost může promítat během stanovování kategorií a následné kategorizaci, jelikož my sami určujeme, který pořad řadíme do kultury a který už do kultury nepatří. V porovnání s kvalitativními metodami je poměrně objektivní, proto jsme ji zvolili jako vhodnou metodu pro výzkum. Při užití OA nedochází k tak velkému zkreslení dat, jako by tomu bylo například v případě pozorování. Abychom se vyhnuli předběžným a nepodloženým závěrům výzkumu, vzniklé výsledky ověřujeme. Během kategorizace vycházíme z informací o pořadu uvedených na oficiálních stránkách České televize a v dalších relevantních zdrojích (Výroční zprávy o činnosti České televize v jednotlivých letech, tiskové zprávy aj.). Nevycházíme tedy z vlastních znalostí a zkušeností. Validitu dat zajišťujeme datovou triangulací, tedy čerpáním informací z více zdrojů a míst. Tímto se alespoň částečně vyhneme subjektivní kategorizaci dat. Právě díky vytvoření obsahové analýzy, tedy kvantitativní metody analýzy dokumentů, zmizel problém se standardizací dat. OA umožňuje sjednotit výzkumné postupy a pravidla tak, že jsme schopni výzkum zopakovat a ověřit tak výsledky.

Po sběru a kategorizaci dat, použijeme pro získání výsledků komparaci. Komparační metoda srovnává objekty na základě společně stanovených vlastností, kategorií či znaků. Má za úkol hledat souvislosti či rozdílnosti ve vztazích mezi objekty. Komparace musí mít předem stanovený objekt a cíl a také kritéria, na základě kterých k srovnání dochází.⁸⁷

2.2 Cíle práce

Hlavním cílem práce je vysledovat proměnu programové skladby ČT2 v souvislosti se zahájením vysílání nového kulturního kanálu ČT art. V práci zjišťujeme, jak se tato stanice změnila, jelikož pořady s kulturní tematikou cílené na náročnější publikum byly před zahájením vysílání ČT art obvykle vysílány na programu ČT2. Práce si tedy klade za cíl zjistit, zda z ČT2 vymizely kulturně laděné pořady, nebo se jejich počet pouze snížil, popř. se vysílání nijak nezměnilo. Zajímá nás také, zda ČT art převzala z „dvojky“ nějaké pořady a jak byla ovlivněna jejich vysílací doba. Zabýváme se tedy nejen tím, co a kde je vysíláno, ale také kdy, abychom mohli sledovat jednotlivé přesuny v rámci dvou programů i v rámci jednoho programu v čase. Dílčím cílem práce je zjistit, v jakém čase i byly kulturní pořady nejčastěji vysílány v programu ČT2. Tím můžeme vyzkoumat míru změny ve vysílání kulturních pořadů, jelikož program ČT art je limitován svou vysílací dobou, která začíná až

⁸⁷ Sedláková, 2014: 25.

v osm hodin večer a trvá do brzkých ranních hodin. Tím tedy pokrývá velkou část prime timu a noční vysílání.

Komparace dat získaných z obsahové analýzy odhalí odlišnosti mezi skladbou jednotlivých programů a také rozdíly uvnitř programu v určených časových obdobích. Díky tomu zjistíme, zda se program televizní stanice nějak vyvíjel či měnil.

2.3 Výzkumné otázky a hypotézy

V této kapitole určíme výzkumné otázky, které nám pomohou naplnit cíle práce. Kvantitativní přístup zkoumá nějaký předpokládaný stav, je třeba si tedy stanovit také hypotézu, která je ve výzkumu ověřována. Pro kvantitativní výzkum je hypotéza důležitým základem, bez kterého se žádná přípravná fáze neobejde. Proto jsou kvantitativní výzkumy svou povahou chápány jako „hypoteticky-deduktivní“. „Hypotéza je obecný výrok o vztahu dvou nebo více jevů.“⁸⁸ Jedná se o formulaci očekávání toho, jak se bude zkoumaný objekt či jev chovat, nebo co ve zkoumaných datech najdeme. Pro stanovení hypotézy je důležitá důkladná rešeršní práce. Pro stanovení hypotézy je třeba mít znalosti zkoumané oblasti, aby mohla být podložena teoretickými vědomostmi. Hypotéza nám má pomoci dospět k cíli a také nám pomáhá určit výzkumný vzorek, organizovat si práci, utřídit znalosti apod. Účelem hypotézy není přinést definici, ale spíše vysvětlení. Má podpořit nebo vyvrátit nějaké dosavadní vědění a teorie. Spojuje teoretickou a analytickou část výzkumu, odborné práce.⁸⁹

S obdobným záměrem určujeme i výzkumné otázky, na které hypoteticky odpovídáme, a tím tvoříme hypotézy. Výzkumné otázky mají definovat, na co chceme zkoumáním odpovědět a také by měly pomoci s naplněním cíle práce, jelikož jej více specifikují. Jádrem výzkumu je vždy jedna hlavní neboli základní výzkumná otázka, ze které se vyvozují další specifické, odvozené výzkumné otázky. Ty by neměly být příliš banální, nejčastěji se jedná o otázky typu „proč“, „co“ a „jak“. Ptáme se na odlišnosti, souvislosti, jaké jsou hlavní znaky apod.⁹⁰

Zodpovězením níže uvedených výzkumných otázek dojdeme k naplnění cíle práce. Programovou nabídku ČT2 i ČT art analyzujeme z hlediska délky pořadu a tematického zaměření pořadu. ČT art vznikla z důvodu, aby diváci se zájmem o kulturu nemuseli kulturně

⁸⁸ Sedláková, 2014: 112.

⁸⁹ Tamtéž: 111–114.

⁹⁰ Tamtéž: 68–74.

zaměřené pořady sami vyhledávat, jak to bylo v době „před artem“, kdy tyto pořady byly na obrazovce řazeny nesystematicky a roztržštěně a neexistoval ucelený program, který by nabízel jen kulturu. Nejčastěji se pořady těchto témat vysílaly na ČT2. Dá se tedy předpokládat, že s nástupem ČT art na obrazovky procento kulturních pořadů na ČT2 klesne.

Hypotéza: V souvislosti se začátkem vysílání ČT art kleslo množství kulturních pořadů ve vysílání ČT2.

HVO: Jak se změnila programová nabídka ČT2 v souvislosti se začátkem vysílání ČT art?

VO1: Kolik procent z celkového vysílání ČT2 ve zkoumaných obdobích bylo věnováno kulturním pořadům?

VO2: Jakým tématům se v kulturním vysílání ČT2 před zahájením vysílání ČT art věnovalo nejvíce prostoru? Změnilo se něco po zahájení vysílání ČT art?⁹¹

VO3: Jaké typy pořadů tvořily největší část kulturního vysílání ČT2 před začátkem vysílání ČT art? Měl vznik ČT art na tuto skladbu nějaký vliv?

VO4: V jakých časech zařazovala ČT2 kulturní pořady do vysílání? Lišilo se časové řazení pořadů do vysílání ve všední dny a o víkendech?

VO5: Jaká témata a typy pořadů⁹² tvořily největší část vysílání ČT art ve zkoumaném období? Jak se tato skladba pořadů lišila od tematické a typologické struktury pořadů na ČT2?

VO6: Převzala ČT art nějaké pořady či formáty z vysílání ČT2? Pokud ano, jaké a jaký vliv měl přesun na čas jejich vysílání?

Odpovědi na výše položené otázky získáme obsahovou analýzou programové skladby ČT2 a ČT art a následnou komparací jejich programových nabídek. V programu si všímáme, kolik prostoru věnovala ČT2 ve vysílání kulturním pořadům „před artem“ a kolik „po artu“, a na jaká témata jsou tyto pořady zaměřené. Témata pořadů nás zajímají také v případě programu ČT art. Všímáme si rovněž toho, zda ČT2 a ČT art informují o kultuře vyváženě, tzn., zda například věnují stejný prostor pořadům o divadle, jako

⁹¹ Zde nás zajímají témata vysílaných pořadů, tedy zda se nejvíce vysílalo o divadle, filmu, výtvarném umění, nebo bylo vysílání vyvážené.

⁹² Typem pořadu zde máme na mysli druhy pořadů – talk show, divadelní představení, film, seriál, koncert, dokument apod.

pořadům o filmu apod. Důležitá přitom není četnost pořadů, ale jejich celková délka, proto počítáme se stopáží pořadů v minutách.

2.4 Výzkumný vzorek

Pro kvantitativní obsahovou analýzu je důležitý především výběrový soubor, který označuje jednotky vhodné pro samotný výzkum. Ty lze vymezit jednoduše zodpovězením následujících čtyř otázek: jaké obsahy zkoumáme, v jakém médiu, v jakém časovém období a na jakých výzkumných jednotkách.⁹³

V našem případě zkoumáme televizní programovou skladbu stanic ČT2 a ČT art v třech, resp. dvou obdobích. Jelikož je program ČT art specifický, díváme se na něj v tomto čtrnáctidenním úseku, abychom mohli postřehnout i změny mezi jednotlivými týdny, v případě, že by bylo vysílání rozdílné v liché a sudé týdny. Ke změně programové skladby ČT2 v rámci přesunu kulturních pořadů na ČT art začalo docházet v podzimním schématu. Jarní schéma kopírovalo plán z předchozího roku.

Programovou skladbu ČT2 zkoumáme v následujících obdobích:⁹⁴

- **Rok před zahájením vysílání ČT art**, tj. od 3. září 2012 do 16. září 2012;
- **Krátce po začátku vysílání ČT art**, tj. od 2. září 2013 do 15. září 2013;
- **Rok po začátku vysílání ČT art**, tj. od 1. září 2014 do 14. září 2014.

Programovou skladbu ČT art analyzujeme ve stejných časech, ale pouze ve dvou obdobích:

- **Krátce po zahájení vysílání**, tj. od 2. září 2013 do 15. září 2013;
- **Rok po začátku vysílání**, tj. od 1. září 2014 do 14. září 2014.

Analýza je prováděna po jednotlivých dnech ve zkoumaném období. Běžná konvence stanovuje začátek dne na 00:00 a konec dosažením 24:00. Nicméně televizní den je v programu definován rozdílně, proto zde zavádíme pojem vysílací den, jehož začátek a konec se liší stanice od stanice. Pro stanici ČT2 platí začátek vysílacího dne zhruba od šesti hodin ráno. Poté trvá klasických čtyřadvacet hodin – tedy do šesti hodin následujícího kalendářního dne. ČT art má vysílací den specifický, a to z toho důvodu, že funguje na jednom kanále společně s ČT :D. Trvá tedy od osmi hodin, přičemž konec

⁹³ Sedláková, 2014: 310.

⁹⁴ ČT art zahájila své vysílání 31. srpna 2013, jak jsme uvedli výše, jelikož však vnímáme pondělí jako začátek týdne, upravili jsme podle toho i časové úseky. Kromě toho televizní program bývá přes letní měsíce specifický, proto analyzujeme až září.

vysílání je nepravidelný a pohybuje se v rozmezí do dvou až do čtyř hodin ráno. Pro analýzu tedy používáme vysílací den tak, jak je uveden v programu na webu České televize.

Základní výzkumnou jednotkou je pořad – ve vysílání ohraničený úvodními a závěrečnými titulky. Naše práce však sbírá data z programu ČT, tudíž pořad definujeme jako jedno políčko televizního programu. Jelikož mají pořady rozdílnou délku, zavádíme ještě kódovací jednotku, kterou je stopáž či minutáž – délka pořadu v minutách.

3 ANALYTICKÁ ČÁST

V této kapitole se věnujeme už samotné analýze, nejprve popisujeme a kategorizujeme data a poté přecházíme k údajům z obsahové analýzy, které interpretujeme. Postupujeme chronologicky – prvně se věnujeme programové skladbě ČT2, na kterou navazuje analýza programové skladby ČT art. Poté mezi sebou získané údaje porovnáme. Zaměřujeme se zejména na to, jak se změnil program ČT2 v souvislosti se zahájením vysílání ČT art. Sledujeme programové změny, a to zejména přesun tematických pořadů z ČT2 na ČT art. Důležitý je pro nás tedy zejména výchozí stav a poté jednotlivé přesuny pořadů. Nicméně se zajímáme také o to, zda byly nějaké pořady zrušeny či vyřazeny z vysílání úplně. Z toho důvodu zkoumáme program „dvojky“ a „artu“ vždy ve stejný čas.

3.1 Popis dat, kategorizace

Kvantitativní přístup pracuje s měřitelnými a tříditelnými daty, proto je nutné si stanovit kategorie pro rozčlenění dat. V programové nabídce ČT2 nás zajímají pouze kulturně laděné pořady, které následně řadíme do jednotlivých kategorií podle zaměření. Kódují se tedy pouze pořady zabývající se kulturou. Je velmi složité definovat, co je to kultura. V širším slova smyslu může být kultura vlastně vše, včetně sportu, náboženství apod. Pro naše účely budeme kulturu chápat v jejím užším pojetí. Tedy taková kultura, do které řadíme divadlo, film, umění a hudbu. Jedná se o pojetí, které přejímá i stanice ČT art, což vychází i z jejího názvu, a v tomto smyslu je pojem používán také v běžné komunikaci. Pokud tedy používáme pojem kulturní pořad či kulturní vysílání, vždy vycházíme z tohoto pojetí kultury. Z toho vychází i stanovené podkategorie pro kategorizování pořadů.

Vždy se snažíme vycházet z informací uvedených u konkrétního pořadu. Nespoléháme na vlastní úsudek a pokud není potřebný údaj uveden, snažíme se jej dohledat z tematicky relevantních dostupných zdrojů, mezi ně se řadí zejména Výroční zprávy o činnosti České televize v jednotlivých letech, tiskové zprávy, případně zdroje mimo ČT – Česko-slovenská filmová databáze aj. To se však týká opravdu jen malého množství pořadů, většina informací je totiž na stránkách uvedena.

Z programu České televize nás zajímají tyto údaje:

- **Název stanice (K1).** V našem případě se jedná o stanici ČT2 nebo ČT art.

- **Název pořadu, programového okna či cyklu (K2, K3).** Do těchto dvou kategorií vpisujeme název konkrétního pořadu. Většinou není nutné zaznamenávat název dílu, nicméně pro lepší přehlednost u některých pořadů zapisujeme i konkrétní díl. ČT také často ve svém vysílání využívá programová okna a tematické bloky, jejich pojmenování také uvádíme. Často se objevují programová okna s dětskými pořady, případně cestopisné bloky, těch si samozřejmě nemusíme všimnout. Nicméně se zde objevují i okna kulturního charakteru – většinou filmového či kulturního zaměření. Zaznamenáváme tedy i názvy těchto programových oken, bloků či cyklů.

Údaje o názvech jednotlivých děl nám slouží k přehlednějšímu zmapování programové skladby. Stejně tak informace o vysílaných programových oknech a cyklech jsou pro nás velmi přínosné, jelikož takto můžeme jednoduše analyzovat strukturu programové skladby.

- **Datum (K4) a čas vysílání (K5).** Abychom mohli pozorovat případné změny ve vysílací době, je třeba si zapisovat nejen datum vysílání pořadu, ale také čas. Jelikož vždy zkoumáme každý den během čtrnácti dní, rozdělujeme analýzu po dnech a zapisujeme pořady tak, jak jdou ve vysílání časově za sebou.

- **Časové pásmo (K5.1).** Jelikož nás zajímá, kdy nejčastěji ČT2 nasazovala kulturní programy do vysílání, zavádíme šest časových pásem. Jedná se o intervaly časů, vycházející z běžné praxe České televize.⁹⁵ My je upravujeme pouze tak, aby byly vhodné pro kategorizování. Do těchto pásem zařazujeme pouze kulturní pořady z ČT2, abychom mohli porovnat vysílání kultury na „dvojce“ a na „artu“ z hlediska času. U ČT art nás tento údaj nezajímá, protože vysílá až od 20 hodin a pořady tak nemohou být zařazeny nikdy jindy. Jedná se o následující intervaly:

- 1) 6:00 – 9:59 = dopolední vysílání
- 2) 10:00 – 14:59 = polední a brzké odpolední vysílání
- 3) 15:00 – 17:59 = pre-prime time
- 4) 18:00 – 21:59 = prime time
- 5) 22:00 – 0:59 = večerní vysílání
- 6) 1:00 – 5:59 = noční/ranní vysílání

⁹⁵ Galík, 23. 11. 2016, (přednáška).

- **Stopáž (K6).** Velmi důležité je sledovat také stopáž pořadu. Jelikož naše práce využívá pouze jednoduchou obsahovou analýzu, čerpáme údaje o délkách pořadu z webových stránek z televizního programu ČT, tedy ne přímo z vysílání. Je třeba upozornit na fakt, že pokud bychom získávali informace přímo z vysílání, analýza by mohla ve výsledku vypadat jinak, jelikož se údaje o délce pořadu mohou lišit od skutečné stopáže ve vysílání.

- **Hlavní téma pořadu (K7).** Klíčovou součástí práce jsou kulturně zaměřené pořady, proto při analýze programové skladby musíme zaznamenávat hlavní téma pořadu. Všímáme si zejména tematického zaměření konkrétního dílu, jelikož pořad může být ve svém celku zaměřen na téma jiné. Do tabulky si tedy sice zapisujeme téma daného dílu, ale bereme v potaz i tematické vyznění pořadu jako celku. Tento údaj zapisujeme písmenem A či B (viz tab. 1 str. 40), přičemž téma A označuje kulturu a téma B vše ostatní.

Kulturní pořad je definován jako pořad o jedné ze základních kulturních oblastí chápáno v užším pojetí kultury – divadlo, hudba, kinematografie, literatura, umění a také filozofie (diskuze, povídání apod.). Kulturním pořadem máme tedy na mysli vše od koncertu či festivalu, divadelního představení, přes artové filmy, medailonky umělců, až po studentskou filmovou tvorbu, folklór, kulturní zpravodajství a magazíny. Může se zde také objevit kulturní či kritikou oceňovaný dokument.

Na druhou stranu také vycházíme ze znalostí o typech pořadů vysílaných na současné kulturní stanici ČT art, kde své místo nacházejí také oblíbené diskuzní pořady a kritické talk show, které bychom mohli definovat jako talk show pro náročnější diváky. Jedná se především o konverzační pořady o kultuře v užším slova smyslu. Buď tím, že hosté vedou rozhovor na nějaké kulturní téma, nebo jsou sami kulturní osobnosti.

Co se týče programové skladby ČT art, tak vycházíme z toho, že jsou zde vysílané pouze kulturní pořady, tudíž toto určování vynecháváme.

- **Zaměření pořadu (K8).** V případě, že se jedná o pořad s tématem A, tedy kulturní pořad, rozřazujeme jej do jedné z podkategorií zaměření a typu pořadu (níže). V kategorii zaměření pořadu rozlišujeme:

- *Divadlo a příbuzné scénické umění (1);*
- *Kinematografie a televize – souhrnně označováno jako film (2):* obsahuje všechny pořady zabývající se filmem, televizí či kinem. Nicméně sem řadíme také artové, festivalové a oceňované filmy. Objevit se zde mohou také seriály, a to takové které

nabízejí rozšíření diváckých zájmů, jsou oceňovány kritikou, popř. jsou součástí portfolia významných režisérských či hereckých osobností;

- *Hudba* (3);
- *Literatura* (4);
- *Umění* (5): označuje výtvarné umění, architekturu, sochařství, design a fotografii;
- *Nezařazeno/ostatní/jiné* (6): sem patří všechny zbylé kulturní pořady, které nejduo zařadit do žádné ze stanovených skupin;
- *Všeobecné/více témat* (7): tato kategorie náleží pořadům zaměřeným na kulturu obecně či na více oblastí (nelze jednoznačně říct, která oblast kultury převažuje).

Každý pořad může být zařazen pouze do jedné z těchto kategorií. Pokud je zaměřen na více z nich, snažíme se zjistit, ke které z kategorií má nejbližší. Případy, kdy není explicitně vyjádřeno, jaká oblast zaměření zde převažuje, řadíme do kategorie nezařazeno. Zde se objevují nejen pořady zaměřené na celou oblast kultury, ale také již zmiňované pořady diskuzní a debatní, které nezapadají do žádné z oblastí, ale považujeme je za kulturní.

• **Typ pořadu (K9).** Zavádíme také kategorii typ pořadu, kterou určujeme pouze u kulturních pořadů. Kategorie obsahuje následující podkategorie:

- *Talk show* (8): chápeme jako jakýkoliv televizní rozhovor a řadíme sem veškeré pořady, kde figuruje role moderátora a hostů, kteří spolu komunikují a diskutují. Zapadají sem i další diskuzní publicistické pořady;
- *Film/seriál* (9)⁹⁶;
- *Koncert* (10): hudební vystoupení či festival;
- *Divadelní představení* (11);
- *Nezařaditelné/ostatní* (12): sem patří těžko definovatelné typy pořadů a pořady, které se nám konceptem nevejdou do žádné jiné kategorie;
- *Reportáž/zpravodajství* (13): pořad, který popisuje konkrétní události či situace na základě faktů. Nicméně sem náleží také zpravodajské typy pořadů;
- *Magazín* (14): nemáme na mysli magazín ve smyslu časopisu, ale periodicky vysílaný pořad zaměřený na jedno téma. V tomto případě jsme využili údajů, jež

⁹⁶ Viz kategorie kinematografie a televize

uvádí Česká televize u konkrétních pořadů. Tzn., že jsme zde řadili pouze ty pořady, které sama ČT definovala jako magazíny;

- *Dokument* (15): film či televizní pořad, který se snaží reflektovat realitu a u nějž se předpokládá, že má k realitě přímý vztah. Nejčastěji se jedná o filmy dokumentující život osobnosti, vznik kapely či nějakého díla. Řadí se sem také portréty a medailony umělců.

Tab. 1 – Ukázka kategorizace sebraných dat⁹⁷

K1	K2	K3	K4	K5	K6	K7	K8	K9
ČT2	Dobré ráno		3. 9. 2012	05:59	150	B		
ČT2	Panorama		3. 9. 2012	08:30	31	B		
ČT2	Televizní klub neslyšících		3. 9. 2012	09:00	26	B		
ČT2	Aleje jako součást naší krajiny		3. 9. 2012	09:30	28	B		
ČT2	Kamera na cestách	Maroko	3. 9. 2012	10:00	53	B		
ČT2	Postřehy odjinud		3. 9. 2012	10:50	5	B		
ČT2	Vesnicopis		3. 9. 2012	11:00	19	B		
ČT2	Československo ve zvláštních službách		3. 9. 2012	11:20	57	B		
ČT2	Uchem jehly		3. 9. 2012	12:00	26	B		
ČT2	Mostar United		3. 9. 2012	12:45	55	B		
ČT2	Film o filmu	Tady hlídám já!	3. 9. 2012	13:45	14	A	2	15
ČT2	Československý filmový týdeník 1962		3. 9. 2012	14:00	13	A	2	15

Tabulka 1 zobrazuje ukázkou vyplněného kódovacího archu určeného pro kategorizování sesbíraných dat, včetně kódů jednotlivých kategorií (viz kategorizace dat výše). V analýze se zajímáme o jednotlivé díly tak, jak jsou vysílány v televizi. Nicméně musíme brát v potaz také pořad jako celek. Jelikož jednotlivé díly mohou být věnovány kulturní oblasti i v případě, že pořad celkově na kulturu vůbec zaměřený není. Ve finále tedy musíme zhodnotit pořady jako celek složený z jednotlivých dílů, které jsme zkoumali. Takže v analýze sice zkoumáme jednotlivé díly pořadu, ale ve výsledku samozřejmě budeme vyhodnocovat celý pořad. Jelikož nás primárně zajímá to, kolik prostoru je věnováno kultuře ve vysílání. Takže i jeden díl je užitečný, resp. i jeden díl může ovlivnit výsledky v rámci celku.

⁹⁷ Celý kódovací arch je dostupný v příloze na CD.

3.2 ČT 2

V práci nás zajímá hlavně to, jak velký prostor byl ve zkoumaném období věnován kulturně laděným pořadům. Vysílací den ČT2 začíná ve všední dny v 5:59 a o víkendech v 6:00. Abychom zjistili, kolik procent na ČT2 tvoří kulturně zaměřené pořady, musíme počítat s celým vysíláním, tedy s čtyřicetihodinovými hodinami. V práci nás zajímají pouze téma kultury, ostatní pořady zaměřené na jiná témata řadíme do kategorie ostatní a uvádíme je pouze z toho důvodu, abychom zjistili, kolik procent vysílání ČT2 tvořily kulturní pořady. Musíme samozřejmě počítat s tím, že čistý čas vysílání nějakých pořadů se nebude rovnat 24 hodinám (= 1 440 min), jelikož nepracujeme s vysíláním, ale pouze s psaným programem. Ve výsledku by číslo celkové délky denního vysílání mělo být menší, jelikož v programu nejsou započítány upoutávky, sponzorské odkazy apod.

Z dat získaných pomocí kvantitativní obsahové analýzy využijeme zejména informace o skladbě programu ČT2 a o změnách vzniklých v závislosti zahájení vysílání ČT art. Programovou skladbu ČT2 zkoumáme ve třech časech – vždy první dva týdny v září v letech 2012, 2013 a 2014.

3.2.1 Programové schéma před ČT art – 2012

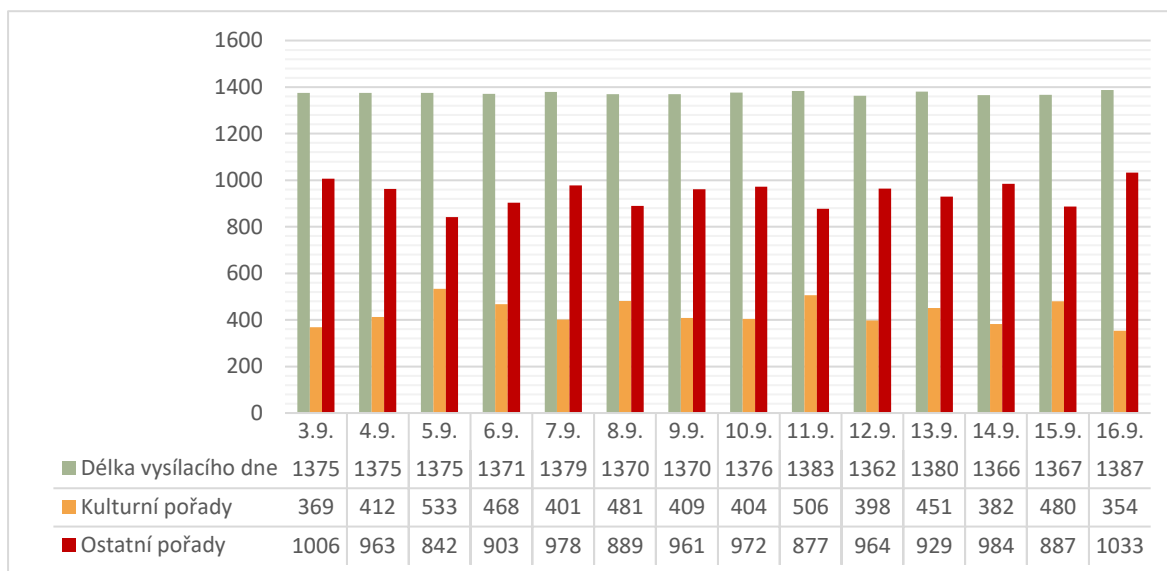
Nejprve analyzujeme programovou skladbu ČT2 v době rok před ČT art od pondělí 3. září 2012 do neděle 16. září 2012⁹⁸. OA aplikujeme na každý vysílací den v tomto období. Zajímá nás podíl kulturních pořadů vysílaných v tomto časovém intervalu. Jak už jsme uvedli výše, abychom zjistili podíl kulturních pořadů ve vysílání ČT2, musíme zjistit délku celkového vysílání.

Vývoj délky vysílacího dne ČT2 v prvním zkoumaném období znázorňuje graf 1 (str. 42). Vidíme, že rozdíl mezi jednotlivými součty stopáží všech vysílaných pořadů v daném dni je zanedbatelný, a to ani v porovnání všedních dní a víkendů. Jak jsme předpokládali výše, celková délka vysílání je menší než zmiňovaných 24 hodin. Nejvyšší hodnota je naměřena v neděli 16. září, kdy ČT vysílala zhruba 23,12 hodin (= 1 387 min). Naopak nejmenší stopáž všech pořadů se vyskytuje ve středu 12. září – 22,7 hodin (= 1 362 min). V průměru se jedná o 1 374 min. Zhruba 95,4 % z celkového vysílání náleží pořadům uvedeným v programu. Zbýlých necelých 5 % zbývá pro spoty, upoutávky,

⁹⁸ Pokud není uvedeno jinak všechna data bez uvedeného roku v tomto oddíle se týkají roku 2012. Abychom nemuseli pořad uvádět časové rozmezí a rok, vynecháváme jej, popř. toto období označujeme jako září 2012. V případě nutnosti upřesnit celé datum samozřejmě uvádíme i rok a všechny potřebné údaje.

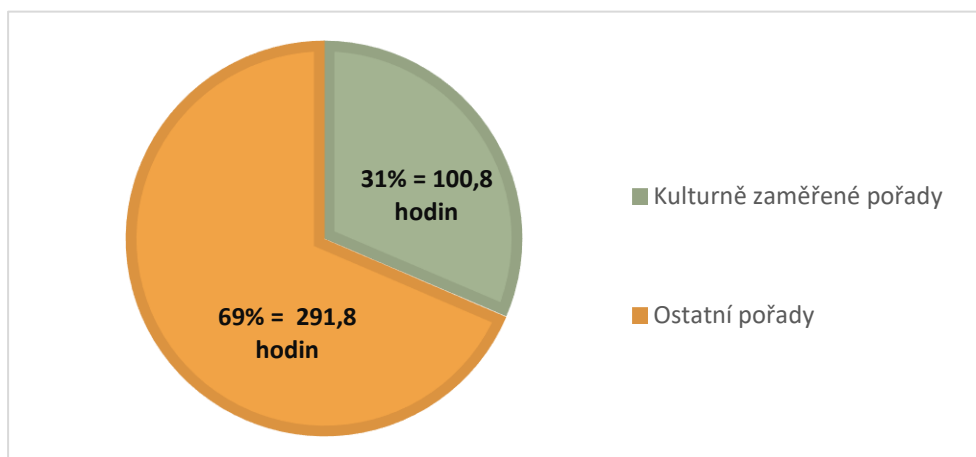
sponzorské odkazy a další vycpávky ve vysílání. Ve výsledku je rozdíl tedy opravdu minimální. Ve vývoji nesledujeme žádnou pravidelnost, například mezi týdenním a víkendovým vysíláním, a to ani v případě kulturních pořadů.

Graf 1 – Vývoj délky vysílacího dne a podíl kulturních pořadů v porovnání s ostatními tématy (délka v minutách) v září 2012

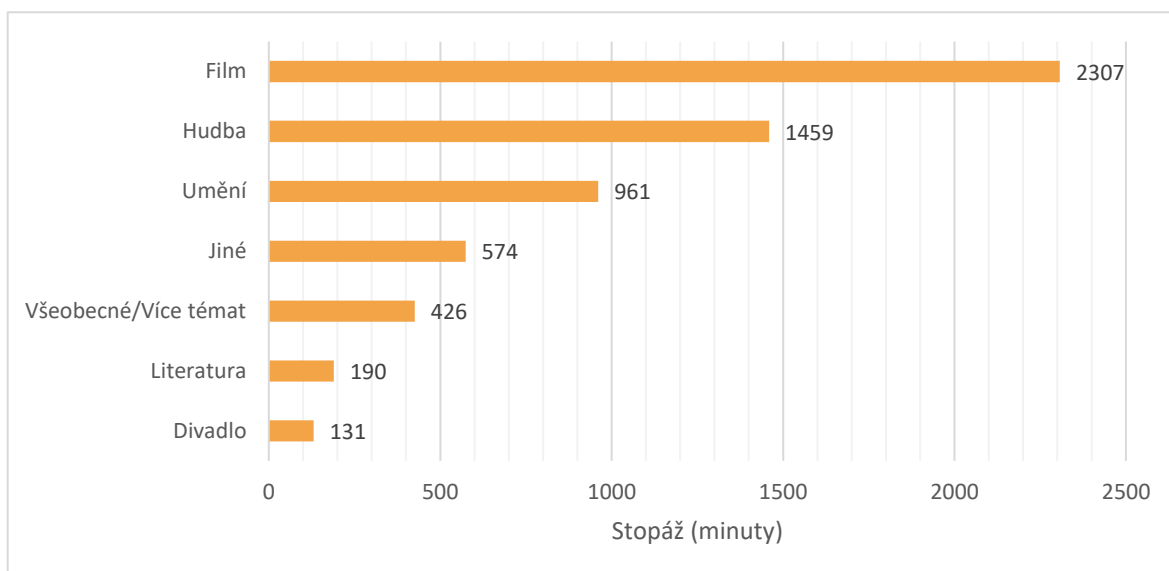
Na grafu 2 pak vidíte procentuální podíl kulturně zaměřených pořadů v rámci celkového vysílání ve zkoumaném období roku 2012. Z celkového vysílání stanoveného na 320,6 hodin (= 19 236 min) odpovídalo zhruba 31 % pořadů zaměřeno na kulturu (= 100,8 hodin), tedy skoro 1/3 pořadů celkového vysílání. Česká televize tomuto tématu skutečně věnovala prostor ve vysílání ČT2. Můžeme říct, že v tomto ohledu bylo tematické rozložení vysílání rovnoměrně. Zbýlý čas se objevovaly dokumentární pořady a cestopisy, pořady o náboženství, zdraví, vědě a technice či program alternativní zábavy.

Graf 2 – Kulturně zaměřené pořady v rámci celkového vysílání v září 2012

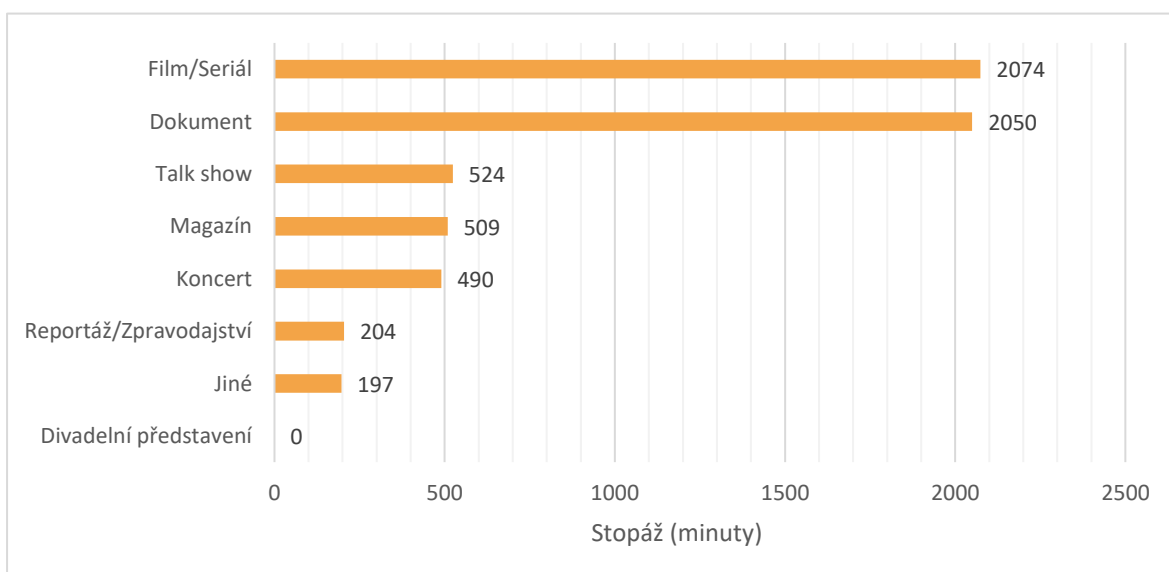
Graf 3 znázorňuje tematickou skladbu programu na základě jednotlivých kulturních oblastí. Počítáme zde s celkovou stopáží všech pořadů této oblasti. Údaje jsou seřazeny sestupně, takže můžeme sledovat, že nejméně se v daném období program věnoval oblasti divadla, naopak nejvíce byly pořady zaměřeny na filmovou tvorbu či televizi.

Graf 3 – Tematické rozložení kulturních pořadů dle celkové stopáže (září 2012)

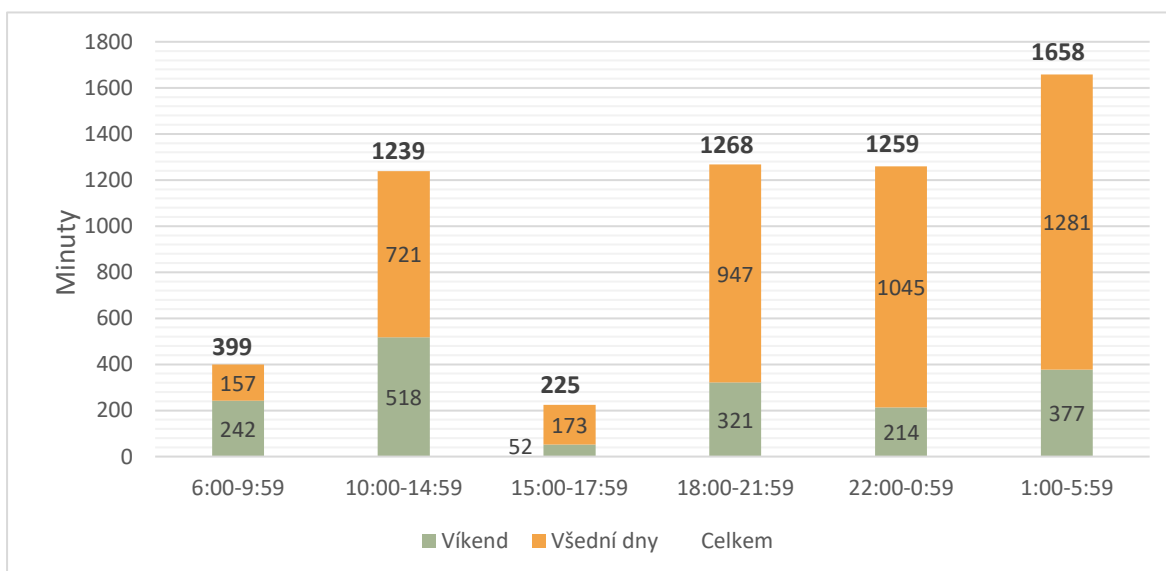
Podíváme-li se hned na graf 4, můžeme sledovat, že i v typologii pořadů vítězí film či seriál a připojují se i dokumentární pořady. Naopak ve zkoumaném období nebylo vysílané žádné divadelní představení, přesto, jak ukazuje graf 3, divadelně zaměřené pořady se ve vysílání vyskytly. Vidíme, že množství talk show, magazínů a koncertů je téměř srovnatelné.

Graf 4 – Typologie kulturních pořadů ve zkoumaném vysílání (září 2012)

Jelikož je kultura ve vysílání ČT2 velmi roztržena, zajímá nás, kdy nejčastěji jsou kulturní pořady vysílány. Stanovily jsme si časová pásma (viz kapitola 3.1 Popis dat, kategorizace str. 36), do kterých jsme řadily jednotlivé pořady dle času jejich začátku. Vizualizaci výsledků nabízí graf 5. Sloupce znázorňují jednotlivá časová pásma a barevné rozlišení sloupců představuje víkendové vysílání a vysílání ve všední týden. Hodnoty nad sloupci představují součet obou částí, tedy celkové množství pořadů v minutách vysílaných ve zkoumaném období v tomto časech. Nejvíce kultury se vysílalo v době od 1:00 hod do 5:59 hod, avšak pouze z celkového hlediska a v porovnání se všedními dny. Spadá zde zhruba 27 % kulturního vysílání. O víkendu se nejvíce pořadů objevilo v době od 10:00 hod do 14:59 hod. Společně s prime timem (18:00–21:59) a večerním vysíláním od 22:00 hod do 0:59 hod je tento interval druhý nejfrekventovanější jako celek (rozdíly mezi čas jsou minimální). Pokud se budeme dívat na všední dny, druhý nejčastější čas je po prime timu od 22:00 hod do 0:59 hod a poté samotný prime time. Naopak málo zastoupené jsou ranní časy od 6:00 hod do 9:59 hod a tzv. pre-prime time v době od 15:00 hod do 17:59 hod. Z toho vyplývá, že Česká televize má tendenci nasazovat kulturní pořady v hlavním vysílacím čase, po něm nebo v období kolem poledne. Je však běžné vysílat kulturní pořady až po půlnoci.

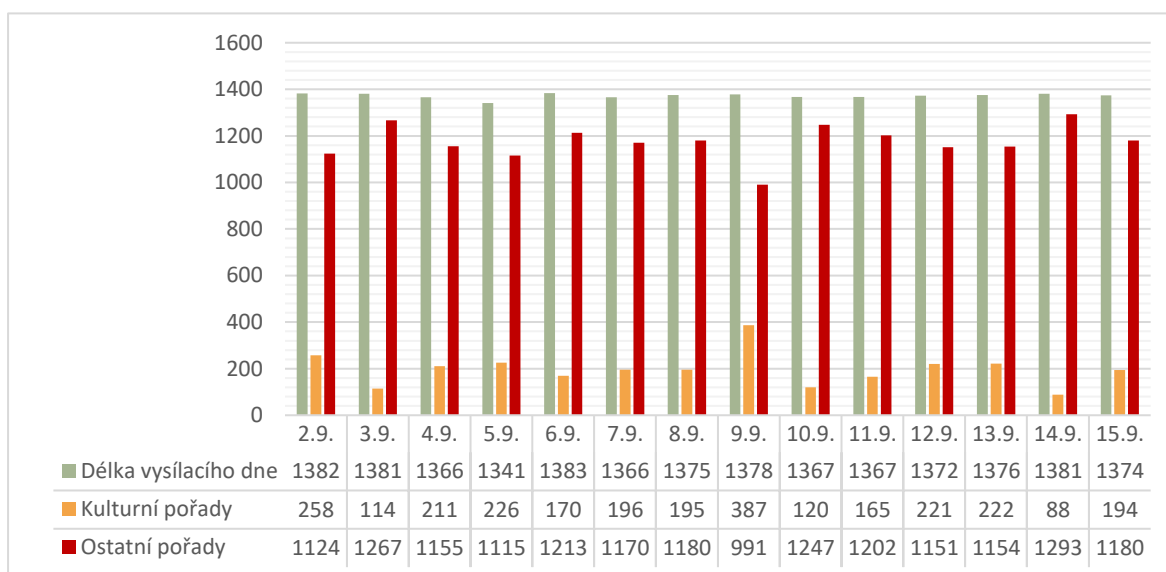
Graf 5 – Skladba kulturních pořadů na základě času vysílání

3.2.2 Programové schéma na přelomu – 2013

V této kapitole se věnujeme programové skladbě ČT2 v září 2013, tedy krátce po začátku vysílání ČT art, konkrétně v rozmezí od 2. září 2013 do 15. září 2013.⁹⁹ V 2. pololetí roku 2013 už docházelo v rámci vysílání ČT2 k zásadním změnám, jelikož kulturní pořady přesunuly své pole působnosti na nově vzniklý „art“. Důsledky vzniku nového kulturního kanálu na programovou skladbu ČT2 znázorňuje graf 6. Průměrné čisté denní vysílání pořadů trvalo 1 372 min (= cca 22, 9 hod). Průměrná délka denního vysílání se tedy příliš nezměnila. Čeho si však můžeme všimnout, je změna oranžové datové řady znázorňující kulturní pořady. Jelikož se celková délka zkoumané doby vysílání nijak výrazně nezměnila, lze z tohoto grafu vyčíst poměrně rozsáhlý pokles pořadů zabývajících se kulturou. Nicméně kultura z vysílání ČT2 úplně nevymizela. Graf 8 (strana 47) a graf 9 (strana 47) ukáže, jaké oblasti a typy pořadů se v kulturním vysílání zkoumaného období vyskytují.

Graf 6 – Vývoj délky vysílacího dne a podíl kulturních pořadů v porovnání s ostatními tématy (délka v minutách) v září 2013

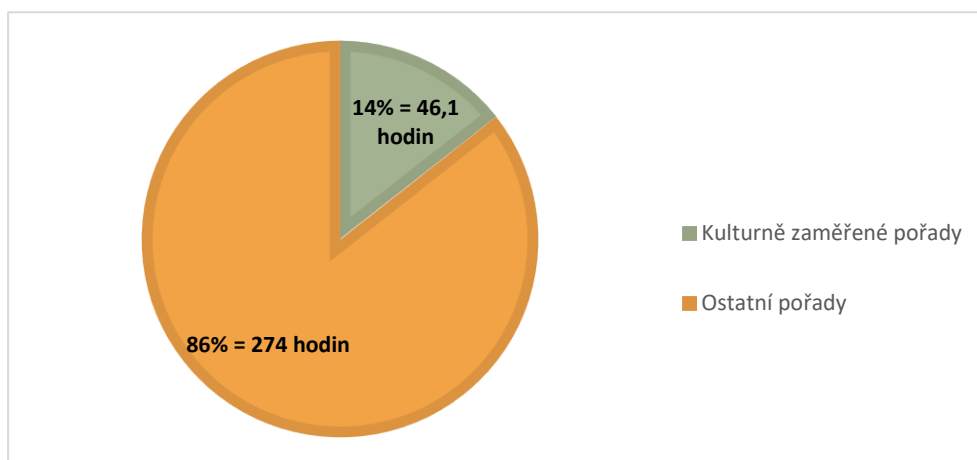
Vysoký podíl kulturních pořadů ve vysílání můžeme sledovat v pondělky 2. září s 258 min kultury a 9. září dokonce s 387 min. Jedná se o dvě největší hodnoty kulturního vysílání. Nejnižší množství kultury připadá na sobotu 14. září, konkrétně 88 min. Nicméně pravidelnost zde nesledujeme. Nemůžeme ani říct, že by byly víkendy kulturně nabitější. Dle údajů v tabulce se obě neděle 8. září a 15. září drží na téměř shodné denní stopáži – 195 min a 194 min. Kultura v těchto dnech tvoří 14 % z celkového denního vysílání. Stejně

⁹⁹ Připomeňme si jen, že ČT art začala vysílat 31. srpna 2013 v 20:00 filmem Alois Nebel.

tak obě úterý 3. a 10. září, mají poměrně nízkou denní stopáž, která tvoří něco okolo 8 % z celkového vysílání.

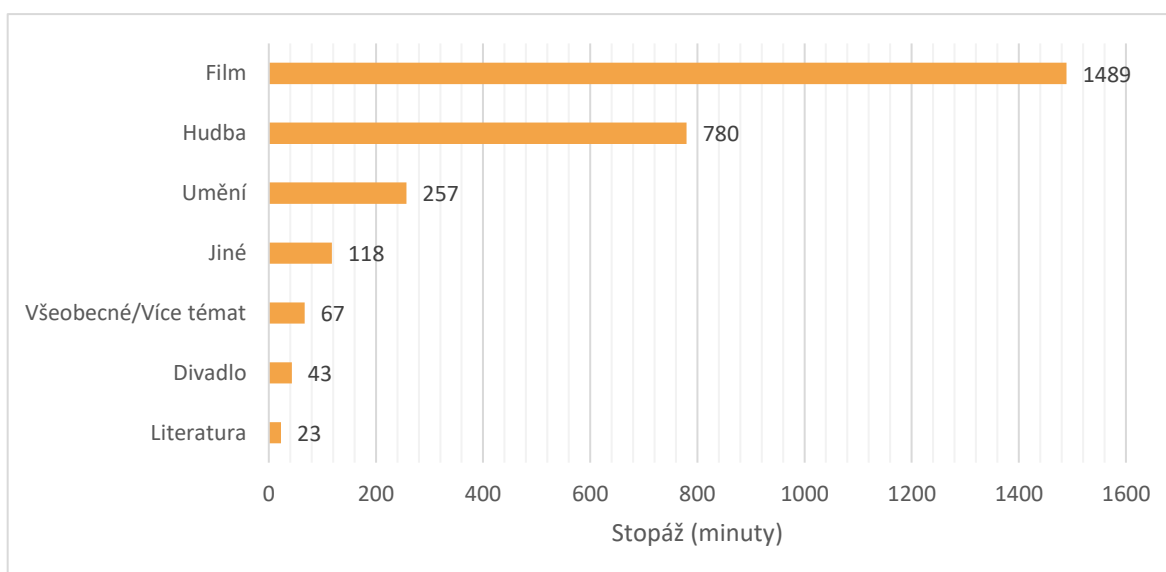
Jak je vidět i na grafu 7, množství kultury ve vysílání kleslo více než o polovinu. Ve vysílání sice zůstal 14% podíl kultury, avšak je nutné upozornit, že ten je z velké části tvořen filmy a hudebními vystoupení, což jsou divácky velmi atraktivní typy pořadů. Struktura vysílání se tedy více přiblížila většinovému zájmu diváků. Klasické kulturní magazíny a pořady věnující například divadlu či literatuře z vysílání téměř zmizely.

Graf 7 – Kulturně zaměřené pořady v rámci celkového vysílání v září 2013

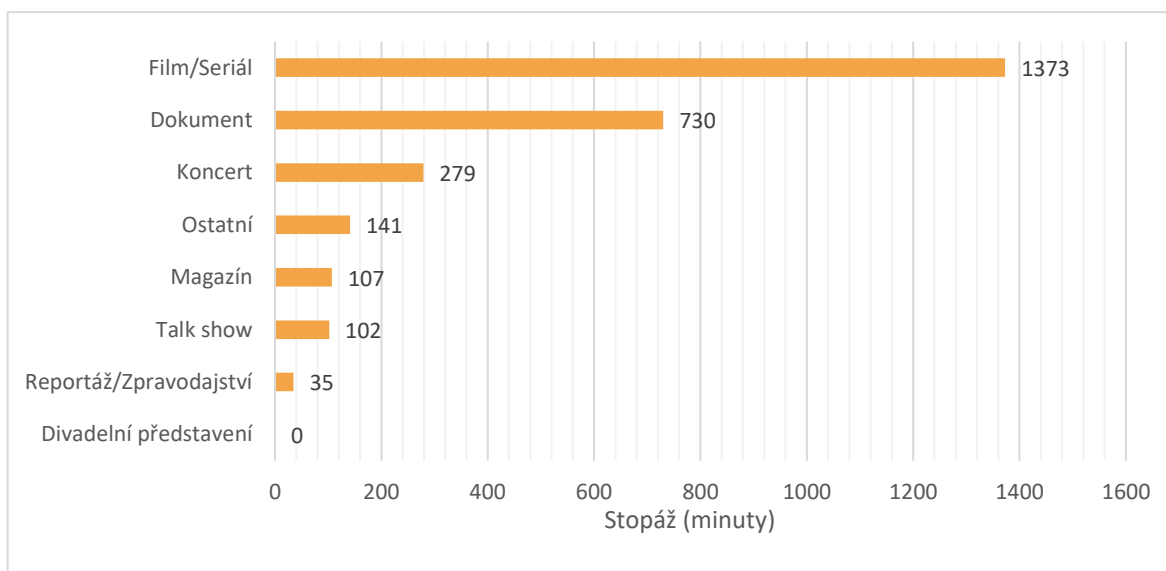
Jak už jsme předestřeli, grafy 8 a 9 zobrazují tematické a typologické rozdělení pořadů v září 2013. U témat stále převládá film a hudba (viz graf 8), avšak to zejména díky stopážím filmů, které jsou zpravidla delší než například stopáže kulturních magazínů. Film zabírá 53,8 % vysílání, takže o polovinu menší zastoupení vlastní hudební pořady se stopáží 770 min, což vychází na 27,8 % celkového vysílání kulturních pořadů. Nejmenší prostor byl věnován literatuře – necelé 1 % vysílání a divadlu – 4 %.

Graf 8 – Tematické rozložení kulturních pořadů dle celkové stopáže (září 2013)

Podíváme-li se na typologii vysílaných televizních žánrů zobrazenou na grafu 9, vidíme, že i co se týče žánrového rozdělení, filmy a seriály byly vysílány v největší míře (1 373 min = skoro 50 %) a za nimi hned dokumentární pořady zabírající 26,4 % vysílání (= 730 min). Naopak žádné zastoupení ve vysílání nenašla divadelní představení a ve dvoutýdnech se vysílalo pouze 35 min kulturního zpravodajství (1,3 %).

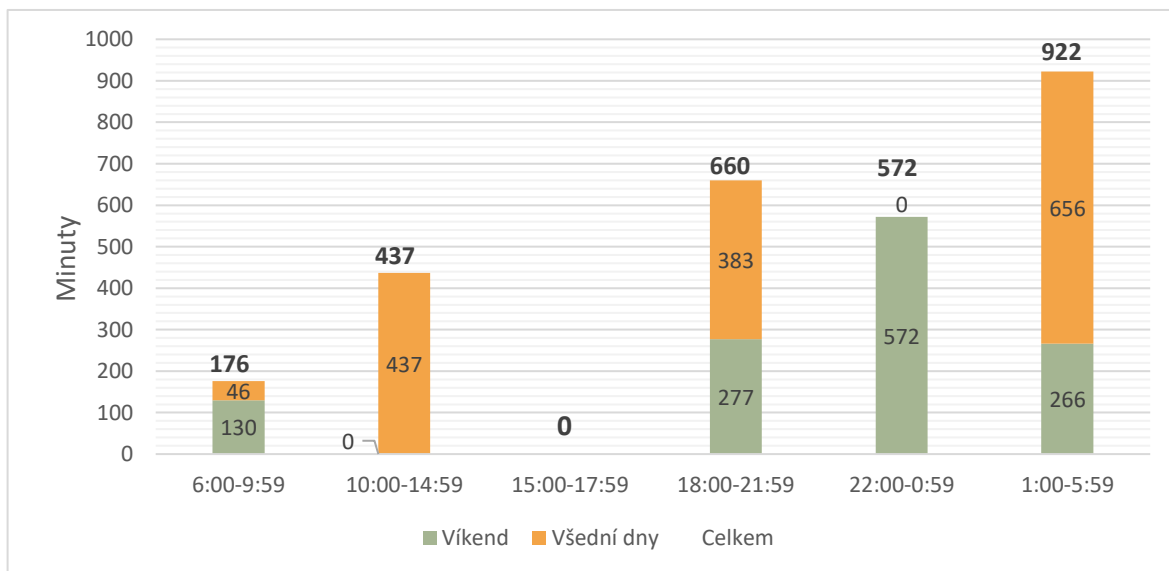
Graf 9 – Typologie kulturních pořadů ve zkoumaném vysílání (září 2013)

Na grafu 10 vidíme, že stále zůstává nejpočetnější poslední časové pásmo od 1:00 hod do 5:59 hod, ale stejně jako v předchozím případě, tedy před vznikem ČT art (srov. graf 5 na straně 44), je největší hodnota v případě celku a poté ve všední dny. Zhruba 33 % kulturního vysílání náleží do tohoto pásma. O víkendu je největší hodnota zastoupení

v čase od 22:00 hod do 0:59 hod, tedy v prime-time. Graf ukazuje zajímavý trend, zatímco v době druhého pásma jsou poměrně hojně zastoupeny pouze všední dny, v době po prime-time se vyskytuje pouze vysílání víkendové. Třetí pásmo před hlavním vysílacím časem není zastoupeno vůbec.

Graf 10 – Skladba kulturních pořadů na základě času vysílání po vzniku ČT art (2013)

3.2.3 Programové schéma rok po ČT art – 2014

Posledním obdobím, které jsme u ČT2 analyzovali, je září 2014, konkrétně dva týdny v intervalu od 1. září 2014 do 14. září 2014. Rok po zahájení vysílání ČT art už ČT2 upevnila svou roli ve vysílání. Zaměřila se více na dokumentární a vzdělávací pořady a stále plní veřejnou službu programem pro menšiny.

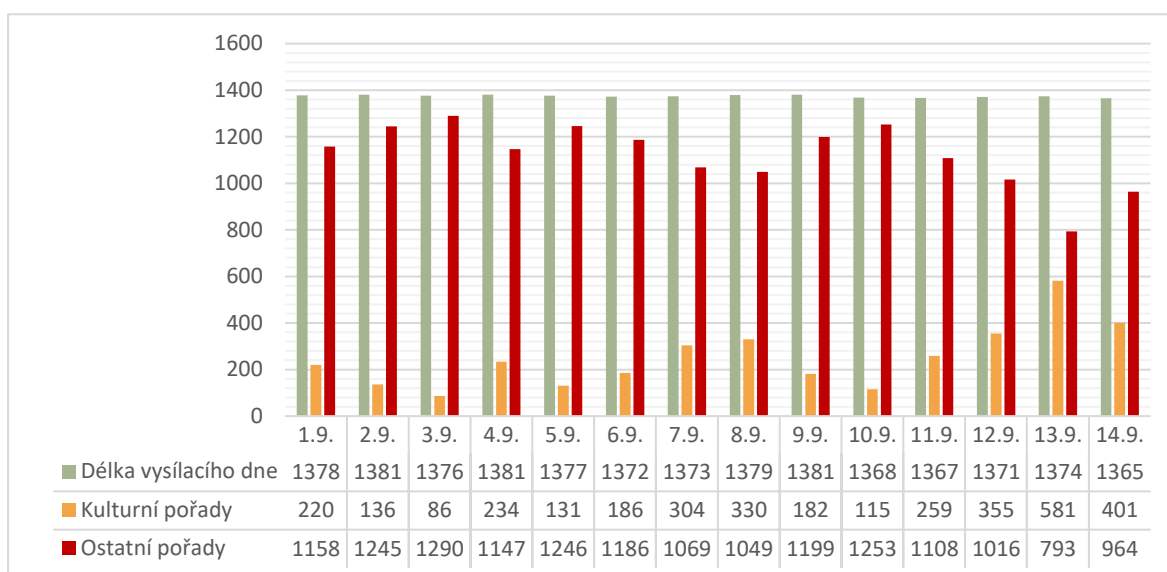
Pohyb denní stopáže ČT2 a kulturního vysílání v porovnání se zbytkem vysílání ukazuje graf 11. Průměrná délka denního vysílání je 1 375 min, takže stále zůstává v podobných hodnotách. Podíváme-li se na kulturní vysílání v oranžovém sloupci vidíme, že kultura z programu ČT2 nevymizela. Naopak její kvantita v průměru mírně vzrostla vůči druhému sledovanému období.¹⁰⁰ Pozorujeme, že se množství kultury ve vysílání v průběhu dní zvyšuje. V sobotu 13. září, kdy je stopáž kulturních pořadů nejdelší, je jejich zastoupení skoro srovnatelné s ostatními tématy. Kultura zde tvoří 42,3 % vysílání. Jak ukážou další grafy níže, vysílání je z větší části tvořeno filmy, a to je i případ sobotního vysílání, kdy byly

¹⁰⁰ Proces změny množství kulturních pořadů ve vysílání ukazujeme v kapitole 3.4 Komparace dat.

během dne vysílány tři sto minutové filmy. Pokud bychom sledovali kulturní pořady z hlediska počtu, takovéto výkyvy bychom zde jistě nepozorovali.

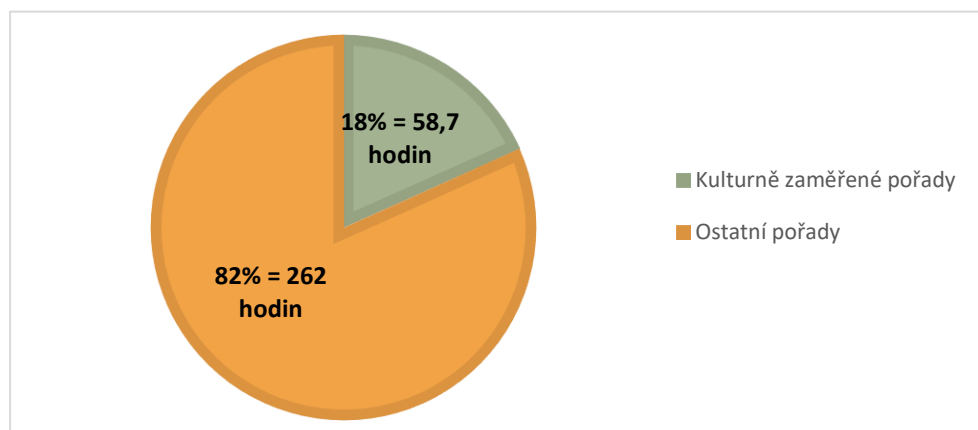
Vidím, že rozdíly mezi jednotlivými sloupci je skutečně znatelný. Ve středu 3. září sledujeme nejnižší počet kulturních pořadů z hlediska stopáže – 86 min tvoří zhruba 6 % z vysílání. Nicméně nízké číslo – 115 min – vidíme i u středy 10. září. Kultura zde tvoří 8,4 % vysílání. V programové skladbě zkrátka není nasazené žádné filmové programové okno, jako například v sobotu.

Graf 11 – Vývoj délky vysílacího dne a podíl kulturních pořadů v porovnání s ostatními tématy (délka v minutách) v září 2014

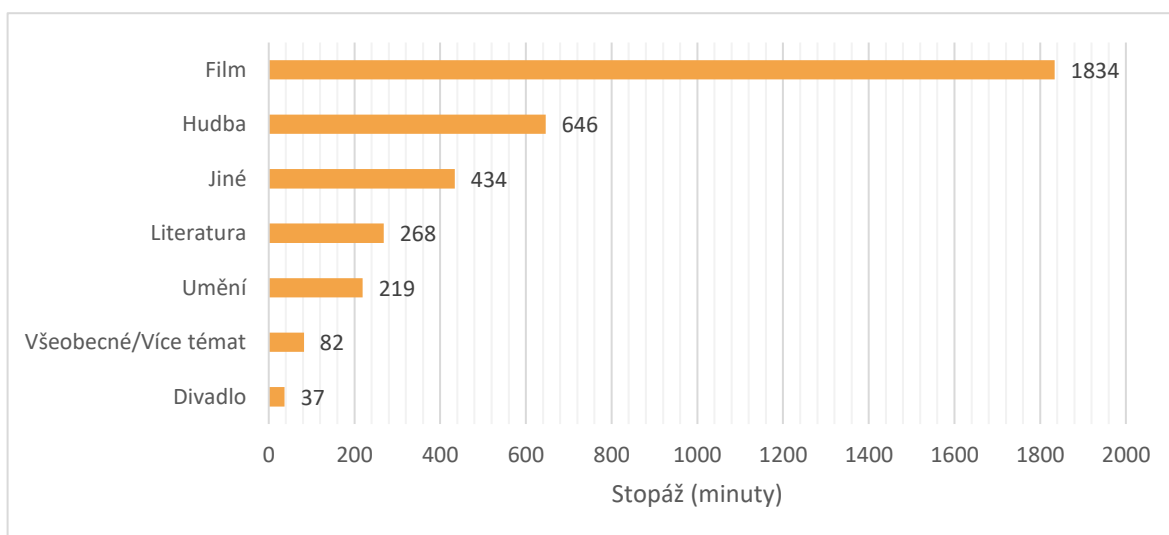
Předchozí graf znázorňoval určitý nárůst kultury ve vysílání, ale podíváme-li se na graf 12, zjistíme, že k žádnému velkému růstu kultury ve vysílání ČT2 nedošlo. Kultura stále na ČT2 zůstává v pozadí a prostor dostávají jen určité typy kulturních pořadů (viz graf 13 a graf 14).

Graf 12 – Kulturně zaměřené pořady v rámci celkového vysílání v září 2014

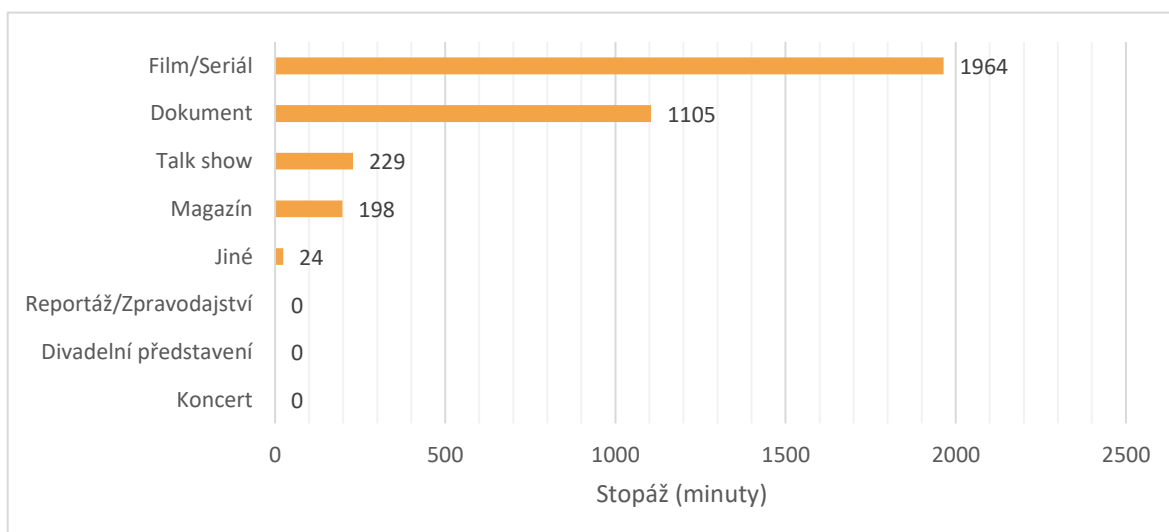
Graf 13 nám potvrzuje to, co jsme uvedli výše. Z celkového kulturního vysílání v délce 3 520 min, tedy zhruba 59 hodin, tvoří více než 50 % pořady s filmovou tematikou či seriály. Mohou zde být nejen kinematografické dokumenty, ale také samotná filmová tvorba. Za filmem už tradičně hudební tematika, která tvoří 18,35 % vysílání a pouze 1 % vysílání je tvořeno pořady z divadelní oblasti.

Graf 13 – Tematické rozložení kulturních pořadů dle celkové stopáže (září 2014)

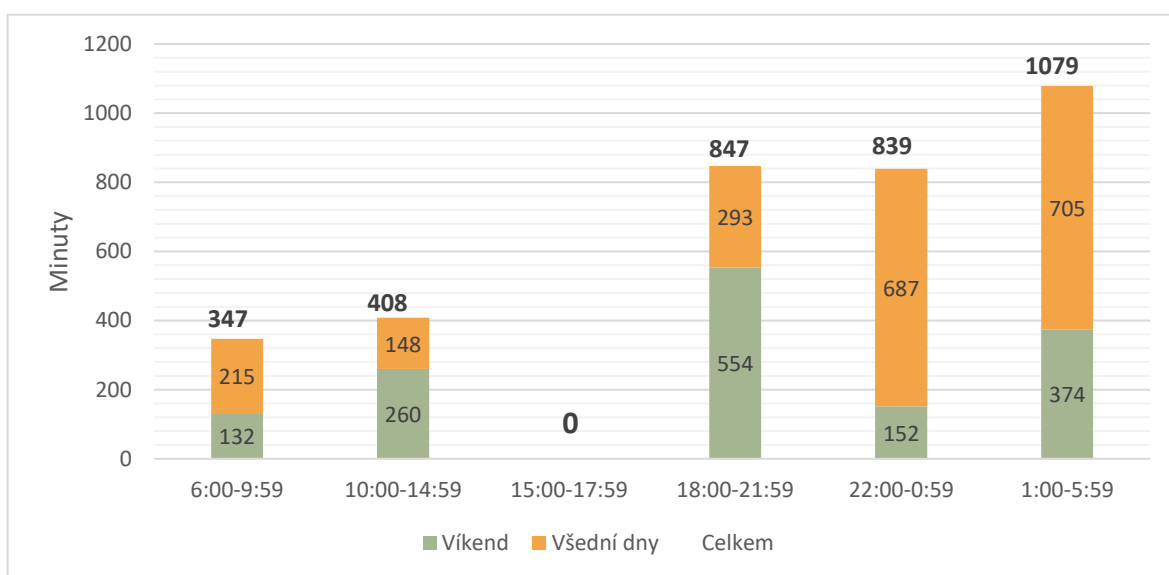
I graf 14 potvrdí výše řečené. Filmy či seriály, jakožto typ/žánr pořadu, tvořily v září 2014 55,8 % z celkového kulturního vysílání na ČT2. Naopak, jak vidíte, divadelní představení či koncerty se v této době nevysílaly vůbec, stejně tak i kulturní zpravodajství z ČT2 zmizelo. Místo ve vysílání má i dokumentární tvorba zaměřená na kulturu či kvalitní dokumentární pořady, kterým patřilo 31,4 % vysílání.

Graf 14 – Typologie kulturních pořadů ve zkoumaném vysílání (září 2014)

Také v případě grafu 15 sledujeme stejný trend jako v předchozích grafech zobrazující časové umístění kulturních pořadů (srov. graf 5 na straně 44; graf 10 str. 48), a to největší zastoupení kulturních pořadů v pozdních nočních či brzkých ranních hodinách v intervalu od 1:00 hod do 5:59 hod a tvoří zhruba 31 % ve vysílání. Nejvíce zastoupené jsou zde všední dny a oblast je nejpočetnější také co se týče celku. Víkendové vysílání je nejdlejší v prime time. V rozmezí od 15:00 hod do 17:59 hod nebyl nasazen žádný pořad s kulturní tematikou.

Graf 15 – Skladba kulturních pořadů na základě času vysílání po vzniku ČT art (2014)

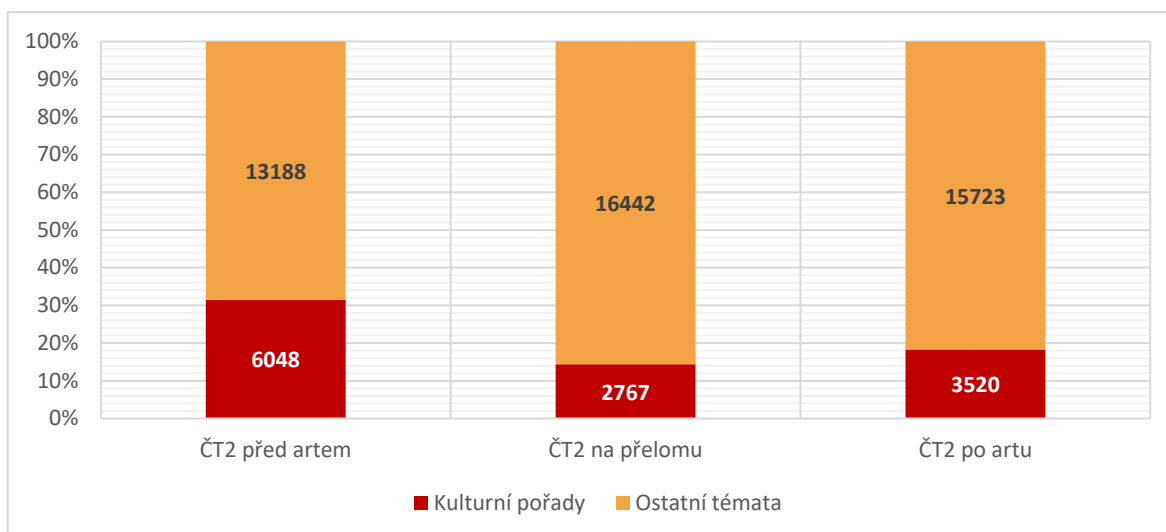

3.2.4 Proměna ČT2

Na základě uvedených údajů můžeme konstatovat, že se programová nabídka ČT2 s nástupem ČT art změnila. Tedy můžeme potvrdit naši hypotézu „V souvislosti se začátkem vysílání ČT art kleslo množství kulturních pořadů ve vysílání ČT2.“; viz graf 16 zobrazující pokles kulturních pořadů na ČT2 v rámci let v porovnání s ostatními tématy ve vysílání. V grafu jsou uvedeny hodnoty v minutách popisující celkovou stopáž kulturního vysílání ve sledovaném období. Pro srovnání zde uvádíme i pořady ostatní.

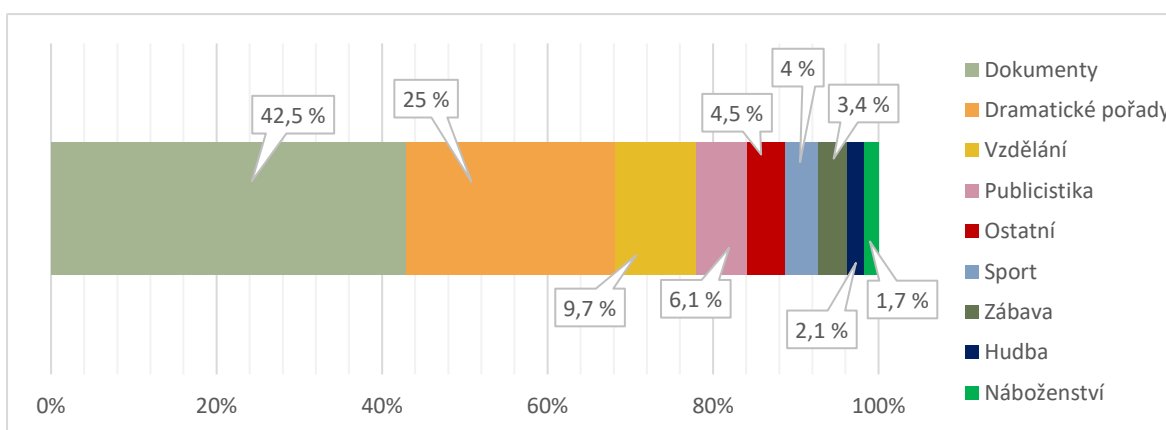
Rok před startem ČT art, v roce 2012, bylo ve vysílání ČT2 31,4 % kulturních pořadů, po zahájení vysílání ČT art tato hodnota klesla na 14,4 %. Rok po zahájení ČT art kulturní vysílání vzrostlo zhruba o 4 %. Přítomnost ČT art měla dopad na programovou nabídku ČT2, avšak vidíme, že kultura z druhého programu úplně nevymizela (podrobněji o proměně ČT2 v souvislosti s nástupem ČT art v kapitole 3.4 Komparace dat str. 68). Co se týče délky stopáže tak se skutečně množství kulturních pořadů snížilo.

Graf 16 – Vývoj množství kulturních pořadů ve vysílání ČT2 ve zkoumaných letech (minuty)

Během analýzy nás zajímala pouze kultura, proto jsme pořady ostatních témat nekategorizovali, nýbrž pouze zapsali, a to z důvodu nutnosti zjistit stopáž těchto pořadů. Z tohoto důvodu nejsme schopni zobrazit údaje o tom, jaké typy pořadů se ve vysílání objevily místo těch kulturních. Nicméně na první pohled jde vidět, že ČT2 rozšířila nabídku dokumentárních a vzdělávacích pořadů, zejména cestopisů. To dokazují i oficiální informace České televize (viz graf 17). Data z grafu zobrazují zastoupení programových typů ve vysílání ČT2 za rok 2014.

Graf 17 – Zastoupení témat ve vysílání ČT2 v roce 2014 (Zdroj dat: Česká televize¹⁰¹)

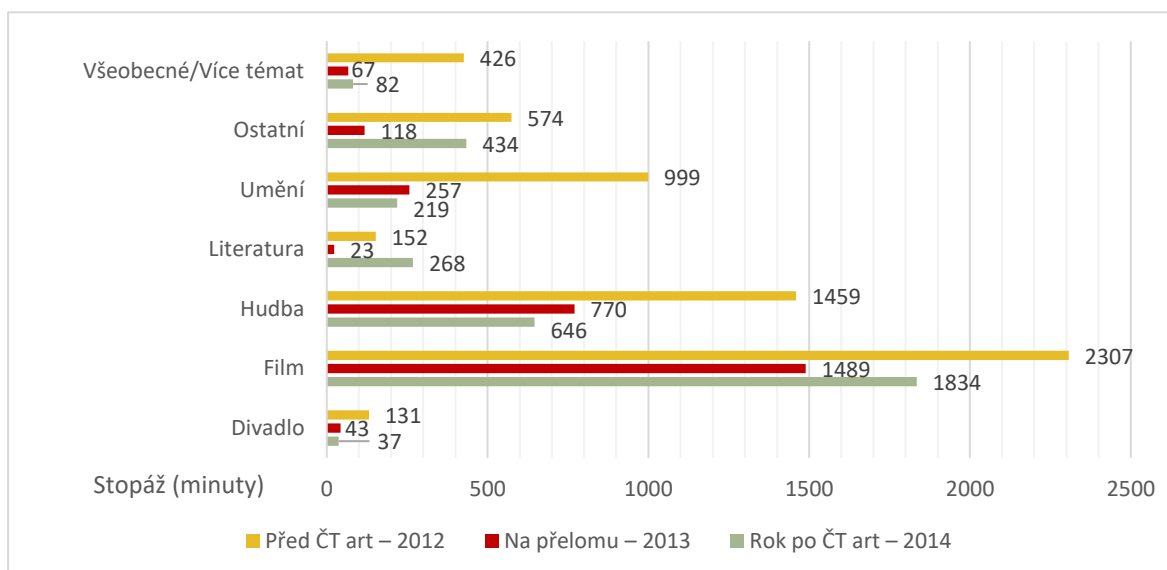
Z grafu 17 vyplývá, že největší zastoupení ve vysílání ČT2 v roce 2014 měli dokumentární tvorba, konkrétně jí patřilo 42,5 % vysílání. Hned poté se řadí dramatické pořady, tedy seriály apod., jejichž podíl ve vysílání byl 25 %. Cílem ČT2 po začátku vysílání

¹⁰¹ Výroční zpráva o činnosti České televize za rok 2014, 2015: 13. Dostupné online z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2014.pdf? [cit. 2017-04-14]

ČT art bylo zvýšit množství vzdělávacích pořadů, v roce 2014 jejich podíl dosáhl 9,7 %. Poté se řadí s 6,1 % publicistika, sport 4 %, zábavní pořady 3,4 %, hudba 2,1 % a 1,7 % náleží pořadům s náboženskou tematikou. Ve zbylém prostoru našlo své místo ještě 4,5 % nezařaditelných pořadů a zanedbatelné minimum patřilo reklamním spotům.

Na základě získaných údajů víme, že podíl kultury ve vysílání se snížil, ale kultura z něj nezmizela. Graf 18 ukazuje, jak se mění procentuální zastoupení jednotlivých tematických oblastí a programových žánrů v kulturně zaměřených pořadech. Porovnáváme všechny tři období, takže můžeme znova vidět pokles kulturních témat celkově. Nicméně zde nás primárně zajímají změny týkající se jednotlivých oblastí.

Graf 18 – Porovnání tematického obsahu kulturního vysílání v září 2012, 2013 a 2014

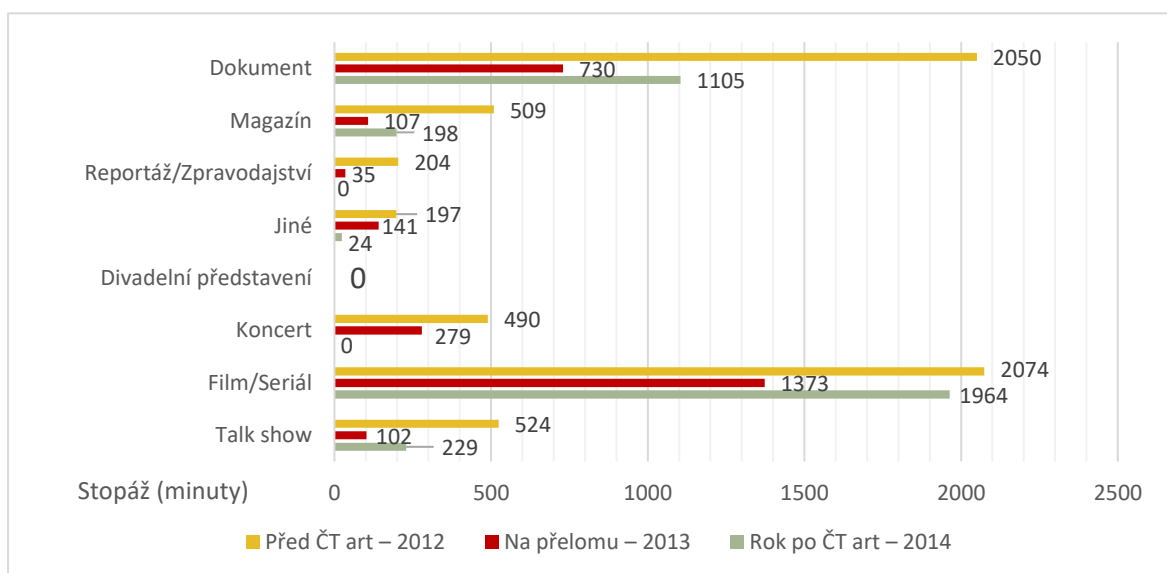

Všimněte si, že ačkoliv se celkový podíl kulturního vysílání v rámci ostatních témat snížil, stále zde zůstává poměrně velké procento kulturních pořadů, a to zejména s filmovou tematikou či samotné filmy. V roce 2013 se snížilo množství z 38,5 hod (= 2 307 min) na zhruba 24,8 hod (= 1 489 min), kdežto o rok po začátku vysílání ČT ART se číslo zvedlo na 30,6 hod (= 1 834 min). Opačný případ nastává u pořadů s hudební tematikou, kde číslo v roce startu ČT art kleslo skoro o polovinu na 12,8 hod (= 770 min) a rok po „artu“ se počet hudebních pořadů snížil ještě o 124 min, tedy na 10,8 hod. Velký skok pocítily i pořady o umění. Rok před „artem“ jsme mohli sledovat 16,65 hodin uměleckých pořadů, na přelomu kleslo množství skoro o čtyřnásobek, rok po „artu“ už se počet pořadů o umění drží na stejné úrovni. Zajímavý trend nastává v případě literárních relací, kdy v roce 2013 běželo pouze 23 min literárních pořadů, ale o rok později se toto číslo zvedlo na 268 min, což znamená, že se množství literární tematiky ve vysílání více než zdesetinásobil, a dokonce přesáhl

množství těchto pořadů vysílaných na ČT2 před „artem“, což se rovnalo asi 2,5 hodinám. V případě všeobecných pořadů či divadla dochází v důsledku startu ČT art k poklesu, poté se však množství příliš nemění.

Proměnu vysílání z hlediska skladby programových typů ukazuje graf 19. Začneme-li s těmi nejvysílanějšími typy, tedy s dokumenty a filmy/seriály, vidíme, že v obou případech dochází ke stejnému trendu. Množství klesne, v případě dokumentu dokonce skoro o trojnásobek, a poté vzroste. Co se týče filmů, tak stopáž rok po ČT art se téměř rovná stopáži z roku 2012. Tento trend můžeme pozorovat i u magazínů či talk show. Naopak například u koncertů pozorujeme postupný pokles. Rok před ČT art zde máme 8,2 hod (= 490 min) koncertů ve vysílání, za rok množství klesá na 4,65 hod (=279 min) a za další rok už se koncerty z vysílání ztrácí.

Graf 19 – Porovnání typologie pořadů kulturního vysílání (září 2012, 2013, 2014)

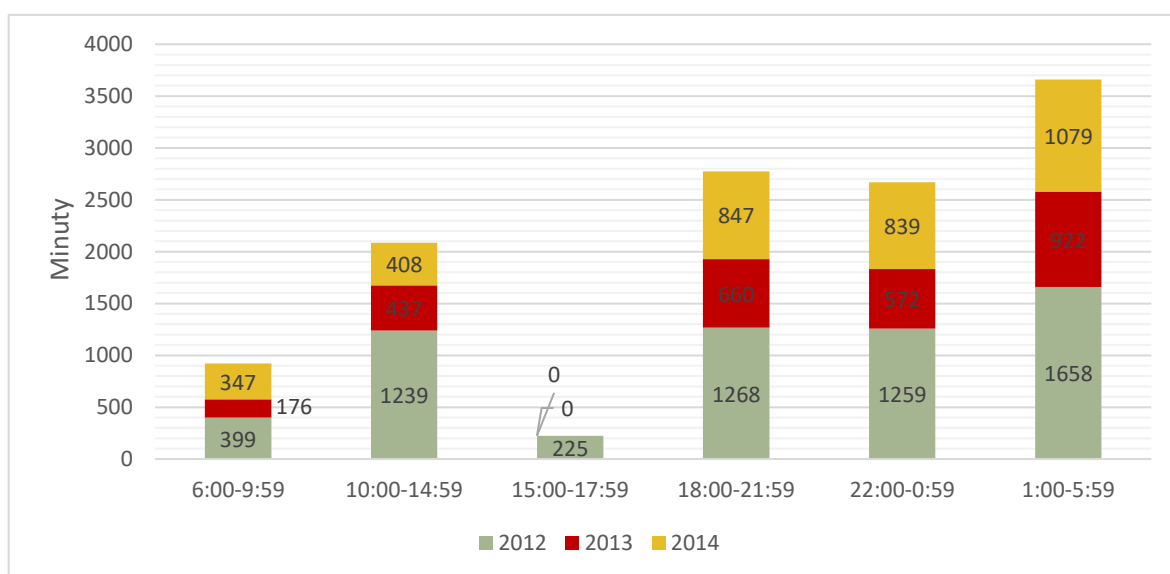
Tento nepravidelný vývoj můžeme přisoudit postupnému formování nové role a nového prostoru ČT2 ve vysílání po nástupu ČT art. Už jsme to již několikrát avizovali, že s nástupem ČT art nemá z ČT2 vymizet kultura úplně, a to sledujeme i na těchto grafech. Kultura zde zůstává, i když v menší míře než v před ČT art.

Graf 20 ukazuje, jak se v průběhu let měnila časová skladba kulturních pořadů. Hodnoty jsou uvedeny v minutách a jedná se o součty všech stopáží pořadů vysílaných v daném pásmu. Následující grafy 21 a 22 znázorňují data za stejné období, ale díváme se zde na rozdíly v jednotlivých letech mezi vysíláním o víkendů a ve všední dny. Z prvního grafu vyplývá, že nejčastěji jsou kulturní pořady vysílány v době od 1:00 hod do 5:59 hod,

a to ve všech letech. V průměru se jedná o 118 min denně v roce 2012, 66 min denně v roce 2013 a v roce 2014 o 77 min denně. Naopak nejméně zastoupené je období od 15 hodin do 17:59 hod, kdy bylo vysíláno v průměru pouze 16 min kultury denně.

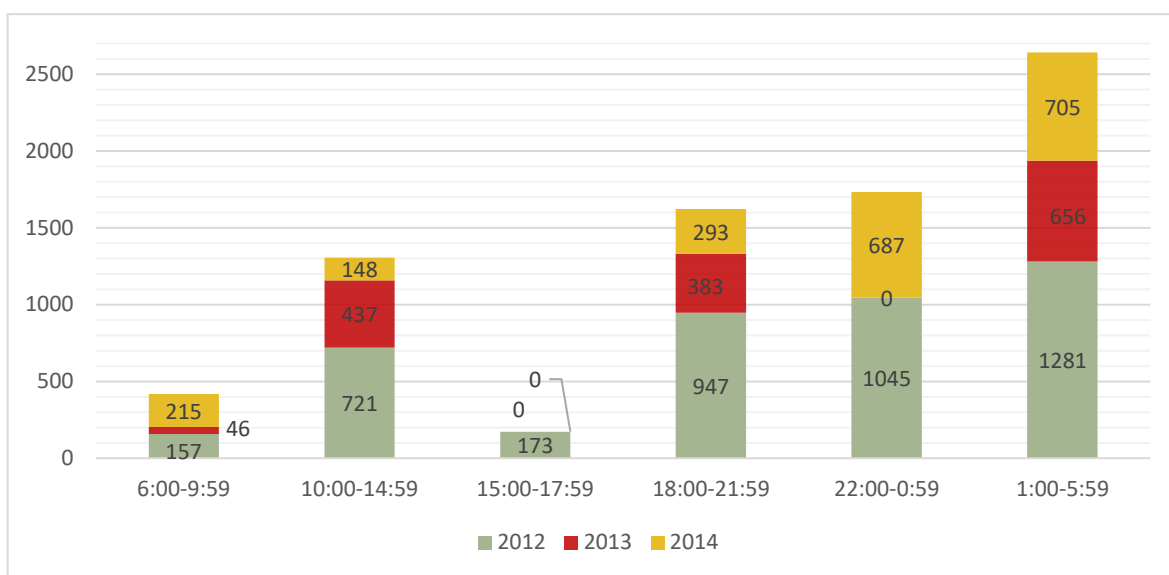
Porovnáme-li jednotlivé roky mezi sebou, můžeme říct, že k největšímu snížení došlo v případě druhého sloupce, který znázorňuje dobu od 10 hod do 14:59 hod, a to v průměru o 57,5 min kulturního vysílání denně. Ve všech časech, kromě již zmiňovaného třetího sloupce, dochází k poklesu a poté k mírnému vzestupu hodnot. Nejvíce viditelné to je u prvního sloupce, znázorňujícího ranní vysílání od 6 hod do 9:59 hod. Zde došlo k nárůstu skoro o dvojnásobek původní hodnoty. Samozřejmě stále nejpočetnější zůstává rok 2012.

Graf 20 – Časové rozložení kulturních pořadů v jednotlivých letech

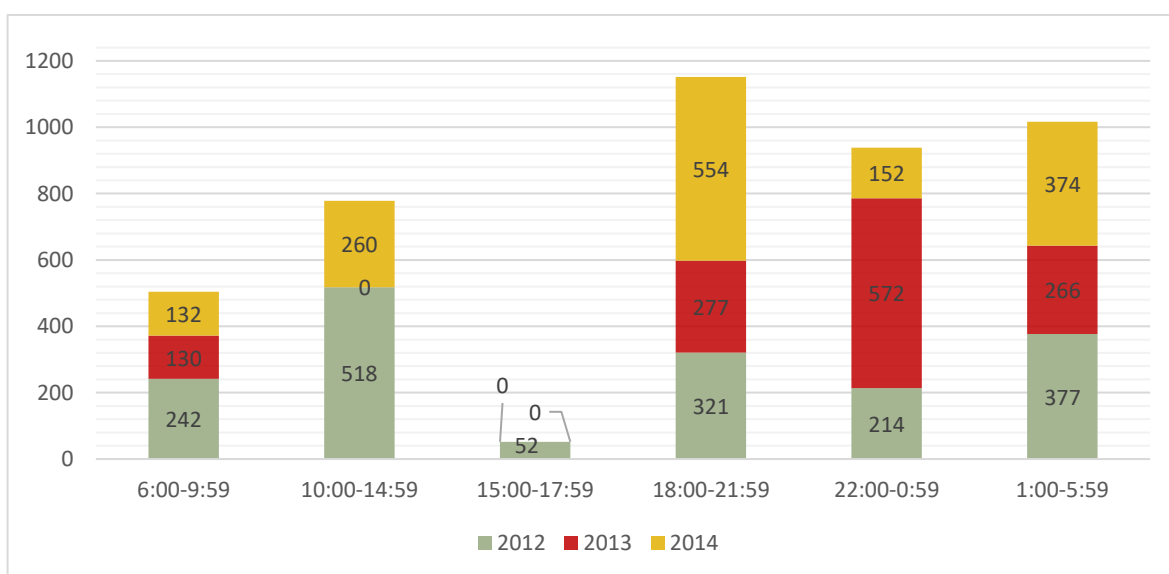

Změny nastávají tak, pokud se na ta samá data podíváme z hlediska vysílání ve všední dny (viz graf 21) a víkendu (viz graf 22). Zatímco podle grafu 21 jsou stále nejpočetnější časy po jedné hodině ráno, tak jak jsme to viděli na grafu 20, graf 22 ukazuje, že o víkendu se nejvíce kulturních pořadů vysílalo během prime-time, tedy mezi 18 hod až 21:59 hod. S tím, že v průměru došlo k nejdelšímu vysílání v tomto čase v roce 2014, a to 40 min denně. Nejméně zastoupený je pre-prime-time – tento jev jsme viděli již na grafu 20 – v letech 2013 a 2014 zde nejsou žádné kulturní pořady. Vidíme, že v roce 2013 bylo více kultury v ranních časech o víkendu, avšak pouze před 22. hodinou. Od 10 hod do 14:59 hod je kultura vysílána pouze ve všední dny. Podobný trend vidíme i v době od 22 hodin do 0:59 hod, ale v opačném sledu. Ve všední dny zde nejsou žádné kulturní pořady, kdežto o víkendu zde pozorujeme nárůst i v porovnání s ostatními lety.

Graf 21 – Zastoupení pořadů v časových pásmech vysílání v letech 2012, 2013 a 2014 (všední dny)

Graf 22 – Zastoupení pořadů v časových pásmech vysílání v letech 2012, 2013 a 2014 (víkend)

Z výše uvedených grafů vyplývá, že přesunutím kultury na stanici, jejíž vysílací doba začíná až v osm hodin večer a pokračuje do ranních hodin, nedojde k tak razantní změně, jaká by mohla být na první pohled zjevná. Některé pořady tím mohou utrpět, zejména vidíme-li, že dopolední vysílání je poměrně početné.

3.3 ČT art

Nyní se konečně dostáváme k programové skladbě kulturního kanálu ČT art. Díky vzniku samostatného kulturního programu ČT art přestaly být kulturní pořady rozptýleny různě po vysílání České televize a ustálily svou pozici právě na ČT art. Mnoho pořadů dosud vysílaných na ČT2 našlo místo v programu ČT art a byly tak z „dvojky“ přesunuty, o které pořady se jednalo. Kromě skladby programu se podíváme i na to, jak se vyvíjí délka vysílacího dnu. V kapitole 3.4 Komparace dat poté porovnáme skladbu ČT2 a ČT art.

ČT art vysílá každý den od 20:00 hod. Její vysílání tak zabírá většinu hlavního vysílacího času. Nicméně nemá stanovený konec vysílání, který se často mění v závislosti na vysílaných pořadech. Tab. 2 zaznamenává časové údaje konce vysílání na základě stopáže posledního vysílaného pořadu a času jeho začátku. V prvních dvou sloupcích se nacházejí údaje z prvního měsíce, resp. z prvních týdnů vysílání. Vidíme, že v prvním týdnu má tendence své vysílání prodlužovat, až na střeďeční případ. Nicméně přesto je délka vysílání nepravidelná a nesledujeme žádné trendy. V roce 2013 ČT art každý den zahajovala i ukončovala své vysílání zpravodajskou relací Události v kultuře. Následující rok již vysílání Událostmi pouze zahajovala a konec tak patřil kulturním pořadům nejružnějšího charakteru.

Tab. 2 – Konec vysílání ČT art ve zkoumaném období

	2013 (2.9. – 8.9.)	2013 (9.9. – 5.9.)	2014 (1.9. – 7.9.)	2014 (8.9. – 14.9.)
Pondělí	2:32	3:47	2:49	3:36
Úterý	3:12	2:52	2:56	2:28
Středa	2:47	2:42	3:13	4:10
Čtvrtek	3:17	3:57	2:55	4:01
Pátek	4:47	3:02	2:10	3:05
Sobota	4:47	4:12	3:38	2:15
Neděle	4:02	2:07	3:25	2:26

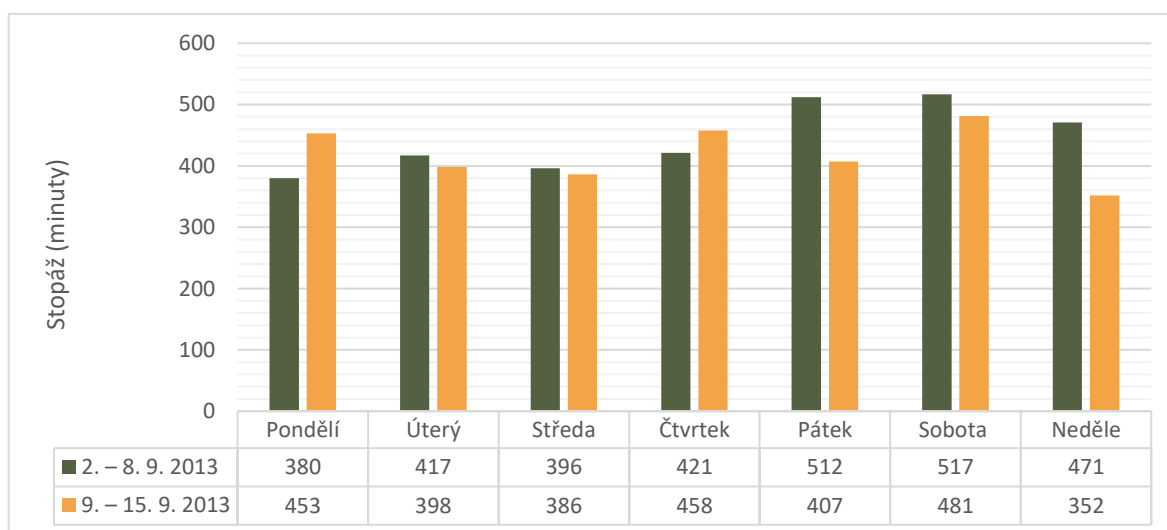
3.3.1 Programové schéma na přelomu – 2013

Nejprve se podívejme na program ČT art v období po zahájení jeho vysílání – od 2. září 2013 do 15. září 2013. Vysílání bylo v září poměrně nejisté a můžeme jej nazvat experimentálním. Vidíme, že délka vysílání je velmi nepravidelná (viz graf 23, popř. srov. s tab. 2). Páteční a sobotní vysílání v prvním týdnu (6. a 7. září) dosáhlo nejdelší stopáže. Pátek byl věnován prostor dvouhodinové *late night show Tečka páteční noci*, kdežto sobotní

večer patřil téměř čtyřhodinovému oknu *Je nám ctí* věnovanému zesnulému Filipu Topolovi. Poměrně krátké je středeční vysílání, kdy v programové nabídce nalezneme zejména kulturní magazíny, např. *Terra musica*, *Třistatřicetři*, *Monoskop* či *Divadlo žije!*.

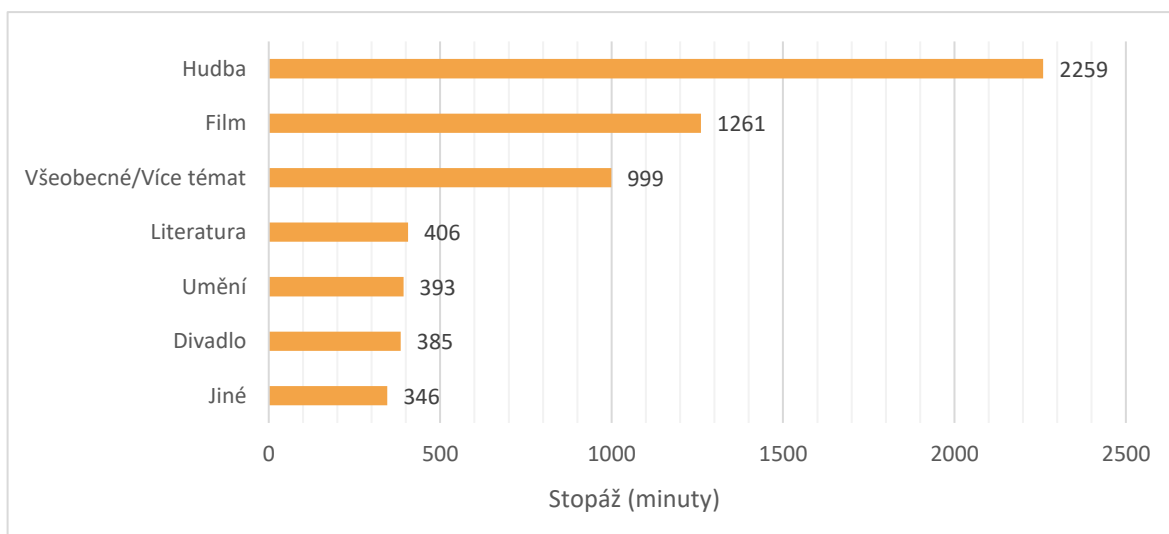
Průměrná délka vysílání se pohybuje okolo 432 min. Podíváme-li se na rozdíly v průměrné délce vysílání mezi jednotlivými týdny, dojdeme k následujícím výsledkům. V prvním týdnu je průměrná délka zaokrouhlena na 445 min, druhý týden pak po zaokrouhlení 419 min. Průměr se tedy liší a zdá se, že délka klesá, ale nemůžeme říct, že se to stává trendem. Z grafu vyplývá, že se spíše utváří jakási pravidelnost a ČT art se snaží srovnat velké rozdíly v délkách denního vysílání z prvního týdne. Mysleme stále na to, že se jedná o první týdny vysílání ČT art, proto můžeme říct, že se jedná o nějaké testování a utváření celkového vzhledu programu.

Graf 23 – Délka vysílání ČT art v jednotlivých dnech (2.9 – 15.9.2013)

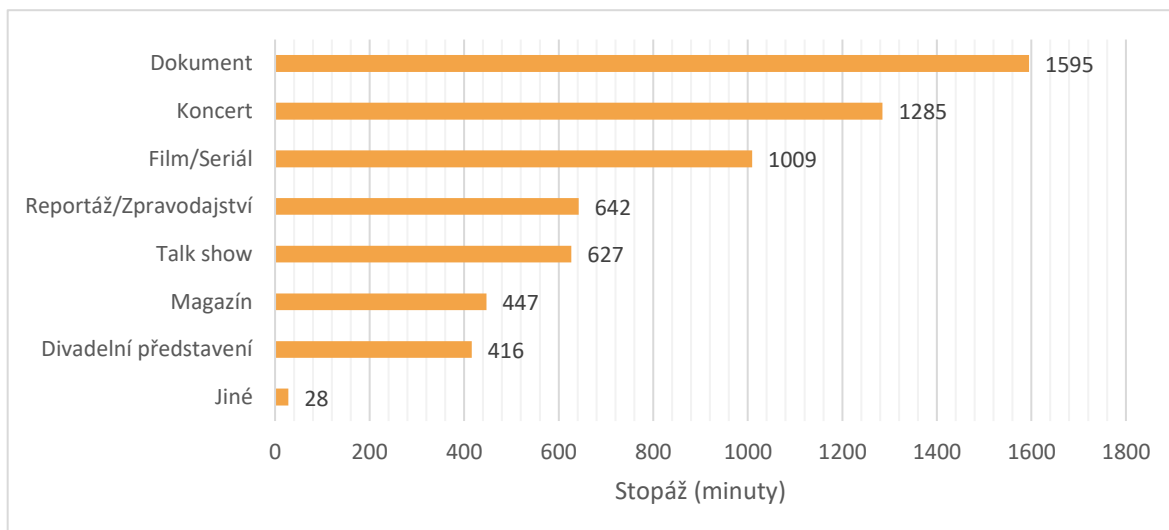
Nyní se podívejme na tematické a žánrové složení vysílání ČT art zaznamenané v grafu 24. V kapitole 3.4. Komparace dat tyto údaje porovnáme se získanými údaji o ČT2. Nejvíce prostoru je věnováno hudební oblasti – 37 % – převedeme-li tuto hodnotu na čas, jedná se o 37,65 % z celkového vysílání ČT art ve zkoumaném období v roce 2013. Filmu náleží 23 % vysílání a na třetí pozici se nachází všeobecně zaměřené kulturní pořady či pořady s více tématy. Do těchto 17 % se řadí zejména zpravodajská relace *Události v kultuře* či kriticky diskuzní pořad *Artefakta*. O zbylé místo se dělí umění se 7 %, divadlo s 6 % a literatura s 4 %. Kategorii jiné či ostatní náleží 6 %. Do této kategorie řadíme například *late night show Tečka páteční noci*. Můžeme i říct, že skladba plní službu veřejnosti tím, že obsahuje všechny možné kulturní oblasti a zároveň jde ruku v ruce s tím, co diváky zajímá.

Graf 24 – Výskyt kulturních oblastí ve vysílání ČT art v minutách – září 2013

Typologie pořadů z hlediska žánrů je docela rovnoměrně rozvrstven, jak ukazuje graf 25. Dokumentární tvorba utváří více než čtvrtinu (26 %) vysílání, pak následuje 21 % vysílání věnované koncertům a až na třetí pozici se nachází filmy a seriály se 17 %. Další hodnoty kategorií se pohybují v podobném zastoupení – zpravodajské relace 11 %, talk show a diskuzní pořady 10 %, kulturní magazíny a divadelní představení po 7 % a zanedbatelné 1 % ostatních pořadů.

Graf 25 – Výskyt typů pořadů ve vysílání v minutách – září 2013

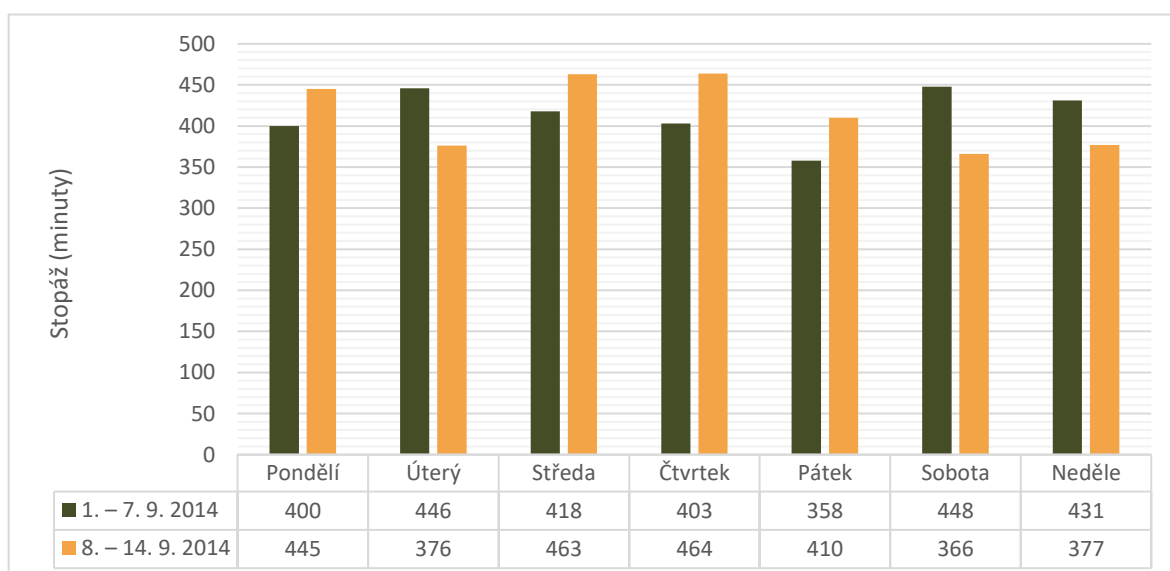
3.3.2 Programové schéma rok po zahájení vysílání – 2014

Druhým a zároveň posledním zkoumaným obdobím je u ČT art rok 2014, kdy analyzujeme programovou skladbu zároveň s programem ČT2 rok po zahájení ČT art. Období od 1. září 2014 do 14. září 2014 volíme z toho důvodu, abychom zjistili, zda došlo k nějakým změnám v rámci programu, ale hlavně abychom porovnali program ČT art a ČT2 ve stejný čas, tedy souběžně.

Graf 26 znázorňuje vývoj délky vysílání na základě denní stopáže celého vysílání. Vidíme, že zde nejsou tak velké rozdíly mezi jednotlivými dny, jako tomu bylo před rokem (viz graf 23 str. 58). Rozdíl mezi nejkratším a nejdelším vysíláním je 105 min. V průměru ČT art v tomto období vysílala 414 min. Spočítáme-li si průměrnou délku vysílání za jednotlivé týdny, zjistíme, že rozdíl mezi nimi je pouhých pár sekund. V prvním týdnu to je 414,9 min, ve druhém pak 414,4 min. Takže rozdíl je opravdu bezvýznamný a můžeme konstatovat, že ČT art se snaží v průměru vysílat stejně dlouho.

Z analýzy vyplývá, že rok po vzniku ČT art byl každý den, s výjimkou jednoho dne, vysílán alespoň jeden koncert. Každý den pak věnovali prostor vždy minimálně jednomu artovému filmu či seriálu, popř. studentské filmové tvorbě.

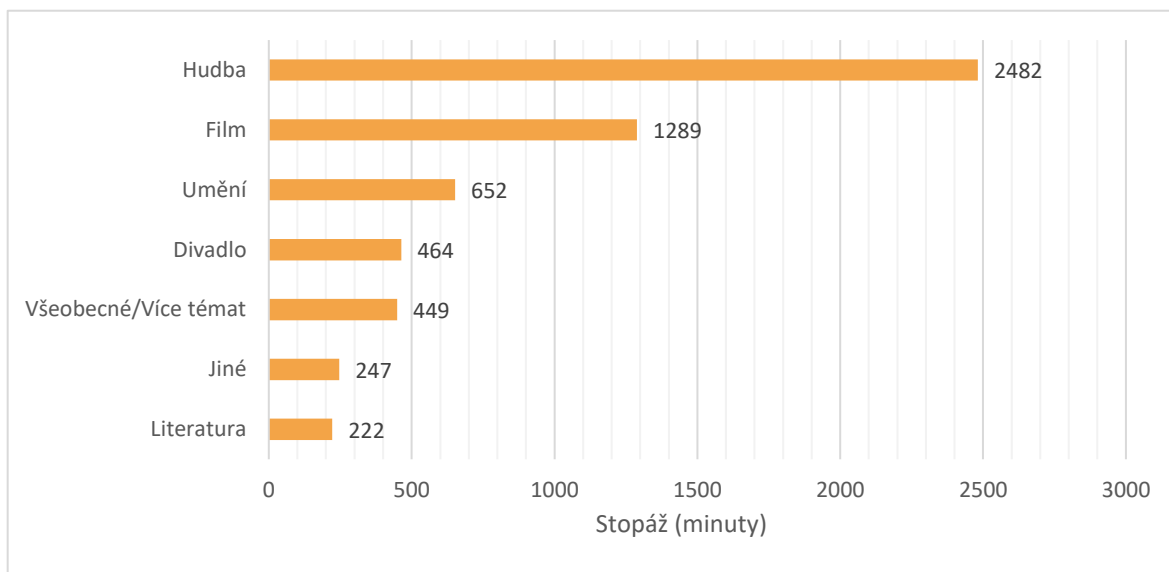
Graf 26 – Délka vysílání ČT art v jednotlivých dnech (1.9 – 14.9.2014)

Nyní se podíváme na procentuální zastoupení jednotlivých kulturních oblastí ve vysílání. Z grafu 27 plyne, že největší prostor, konkrétně 43 %, je na ČT art věnován hudbě, což dokazuje i fakt, že každý den je vysílán minimálně jeden koncert či hudební pořad. Do hudby jsme řadili pouze koncerty, hudební magazíny, popř. dokumenty či talk show s hudebními osobnostmi. Neřadili jsme zde například operu, či hudebně-divadelní projekt

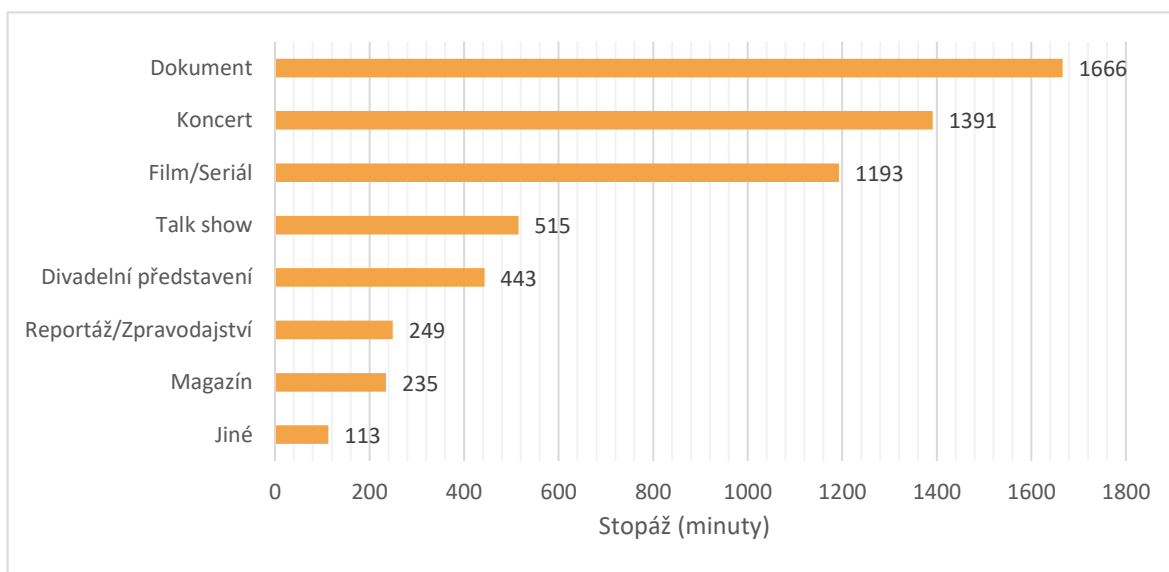
Velvet Havel. Česká televize totiž ve svých kategoriích divadlo nemá vůbec zařazené, tudíž muzikály, opery apod. zařazuje pod hudbu. Filmové tvorbě a pořadům o kinematografii bylo vymezeno 22 % vysílání a umění 11 %. Divadelním magazínům a představením patřilo 8 %, stejně tak 8% podíl vysílání spadali všeobecně zaměřené pořady, tedy hlavně zpravodajská relace Události v kultuře. Literatura byla zastoupena 4 % vysílání. Zbýlé 4 % vysílání náležejí kategorii ostatní.

Graf 27 – Procentuální zastoupení kulturních oblastí ve vysílání ČT art– září 2014

Tematické složení vysílání jde ruku v ruce se skladbou žánrovou/typologickou. Nejpočetněji zastoupenou kategorií je dokumentární tvorba, která tvoří 29 % vysílání (viz graf 28). Kousek za dokumenty se nachází koncerty – 22 % – a to z důvodu, který jsme si objasnili výše – každý den ČT art vysílala minimálně jeden koncert. A tuto trojici uzavírají filmy a seriály – 20 %. Pokud bychom chtěli porovnat délku stopáží, tak dokumentů se odvysílalo 27,8 hod (= 1 666 min), koncertů 23,2 hod (= 1 391 min) a konečně filmů a seriálů zhruba 20 hod (= 1 193 min). Zbýlé kategorie se pohybují pod 10 %. Talk show jsou zastoupeny 9 %, divadelní představení tvoří 8% podíl vysílání. Zbýlý prostor ve vysílání vyplňují magazíny, zpravodajství a pořady v kategorii jiné.

Graf 28 – Procentuální zastoupení typů pořadů ve vysílání ČT art– září 2014

3.3.3 Proměna ČT art

ČT art, jakožto nový program, si pomalu začínal získávat divácký okruh a ukotvovat svou programovou nabídku ve vysílání. První měsíce vysílání v roce 2013 byly spíše experimentálního rázu. Tzn., že rok 2014 znamenal krok pryč od experimentování. Tvůrci programu ČT art již měli k dispozici cenné informace k vytvoření divácky atraktivního programu. Veškeré změny, ke kterým tedy během tohoto roku došlo, vycházejí z analýzy a hodnocení vysílání ČT art a jsou důsledkem diváckých zájmů.

Jak už jsme uvedli v kapitole 0 Z výše uvedených grafů vyplývá, že přesunutím kultury na stanici, jejíž vysílací doba začíná až v osm hodin večer a pokračuje do ranních hodin, nedojde k tak razantní změně, jaká by mohla být na první pohled zjevná. Některé pořady tím mohou utrpět, zejména vidíme-li, že dopolední vysílání je poměrně početné.

ČT art (viz str.57), délka jednotlivých vysílacích dnů ČT art je velmi nepravidelná, a to z důvodů závislosti na konkrétních pořadech – jejich stopáži a začátku vysílání. Nicméně pokud se nebudeme dívat na stopáž pořadů, ale na jejich počet, v průměru je denně vysílán stejný počet pořadů. V obou zkoumaných obdobích to bylo v průměru devět pořadů denně. Avšak dle tabulky 3 se počet pořadů vysílaných za den obměňuje. Pro lepší přehlednost uvádíme i průměrné hodnoty, a to jak dnů v daném roce, tak potom dnů jako celek z údajů naměřených v obou letech. Vidíme zde, že počet pořadů se v průběhu nijak radikálně nemění. V pondělí, úterý i v neděli zůstává počet vysílaných pořadů téměř stejný, a to i v průběhu let. Můžeme pozorovat, že celkově nejsilnějším dnem je středa, kdy jsou vysílány kulturní magazíny. Nicméně v prvním roce bylo v průměru nejvíce pořadů vysíláno ve čtvrtek a poté v sobotu. Oba dny zůstávají početnými i rok po začátku vysílání. Čtvrtek nabízí českou dokumentární tvorbu a filmové adaptace literárních děl. Sobota je ve vysílacím okně Je nám ctí zaměřena na konkrétní významné osobnosti či události. Z tabulky vyplývá, že v průběhu let počet pořadů vysílaných v jednotlivých dnech příliš nemění. Vzrostl je počet středečních pořadů, na druhou stranu se snížilo množství pořadů ve čtvrtek.

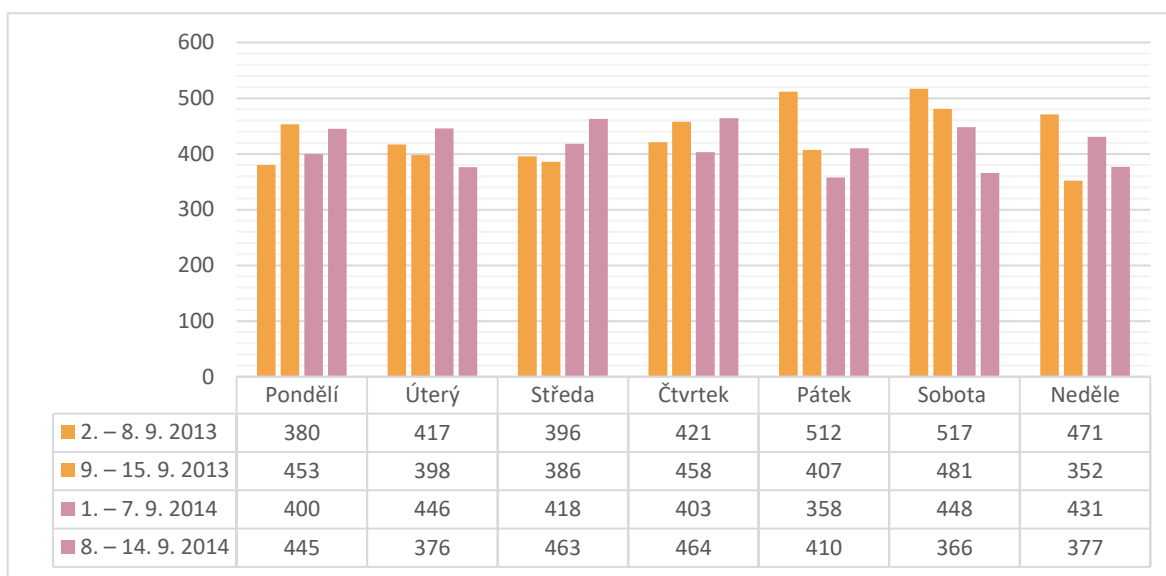
Tab. 3 – Počet pořadů ve vysílání ČT art ve zkoumaných dnech, včetně průměrného počtu pořadů v daných dnech

	I. 2013 (2. – 8. 9.)	II. 2013 (9. – 15. 9.)	Průměr	I. 2014 (1. – 7. 9.)	II. 2014 (8. – 14. 9.)	Průměr	Celkový průměr
Pondělí	7	8	7,5	7	8	7,5	7,5
Úterý	9	9	9	9	8	8,5	8,75
Středa	10	9	9,5	12	15	13,5	11,5
Čtvrtek	11	12	11,5	8	10	9	10,25
Pátek	10	9	9,5	8	10	9	9,25
Sobota	11	10	10,5	12	8	10	10,25
Neděle	8	8	8	7	8	7,5	7,75

Nyní se podívejme na graf 29, který znázorňuje vývoj délky vysílání. Na základě součtu denních stopáží ve zkoumaném období jsme získali hodnoty celkové délky dvoutýdenního vysílání. Součet všech stopáží za první zkoumané období (září 2013 – činí 6 049 min, součet stopáží za zkoumané období o rok později se rovná 5 805 min. Což znamená, že v průběhu roku klesla délka dvoutýdenního vysílání o cca 4 %. Sledujeme, že ČT art v prvním týdnu vysílání má tendenci prodlužovat svou vysílací dobu, nepočítáme-li neděli, u které tvůrci předpokládají, že lidé chodí spát dřív, kvůli vstávání do práce. Druhý

týden je už trochu nejistý a délka vysílání vzrůstá nejvíce v sobotu. Sobota zůstává nejdelším vysílacím dne v průběhu obou časů. Začátek týdne je ve všech zkoumaných dobách poměrně vyrovnaný, největší rozdíly vidíme ve víkendovém vysílání¹⁰². Pozorujeme, že o víkendu jsou delší sudé týdny a liché týdny jsou pak kratší, stejný trend nastává v úterý. Ve čtvrtek a v pondělí pak pozorujeme pravý opak, kdy jsou sudé týdny kratší než liché.

Graf 29 – Vývoj délky vysílání ve zkoumaných obdobích (hodnoty uvedeny v minutách)

Nyní se pojďme podívat na zastoupení jednotlivých oblastí ve vysílání na grafu 30. Jelikož jsou osy rozdílně velké, uvedeme si procentuální zastoupení. Nejprve se zaměříme na zelenou část řady, která představuje kategorii všeobecné, popř. více tematické. V prvním roce tvořily tyto pořady 16,5 % vysílání (= 999 min), o rok později už pouhých 7,7 % (= 449 min). Do této kategorie největší částí patří relace *Události v kultuře (Události)*, jež prošla během roku několika změnami. V roce 2013 byly Události vysílány vždy ve dvou časech – v tradičních 20 hodin a poté jako repríza v pozdějších hodinách; po roce vysílání (2014) jsou Události již vysílány pouze jako premiéra v 20:00, což ovlivnilo procentuální zastoupení této kategorie ve vysílání. V prvním případě Události tvořily 61,66 % vysílání, v případě druhém už jen 55,5 % vysílání.¹⁰³ Došlo tedy k poklesu o cca 6 %. Zkrácena byla i stopáž jednotlivých dílů relace z 22 min na 18 min (viz graf 31, str.66). K úbytku ve

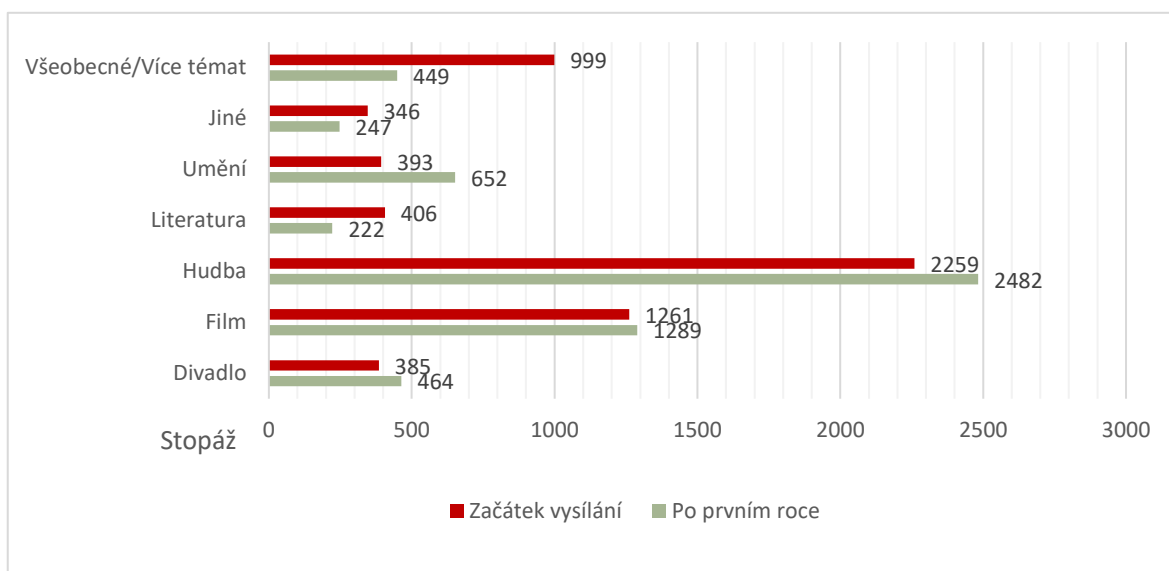
¹⁰² Do víkendového vysílání řadíme pátek-neděli.

¹⁰³ Ve zkoumaném období v roce 2013 bylo odvysíláno 616 min relace Události v kultuře, o rok později už pouhých 249 min.

vysílání došlo také v případě literatury, výskyt ve vysílání klesl o 2,9 % a kategorie jiné¹⁰⁴, u které došlo k poklesu o 1,5 %.

U většiny oblastí došlo naopak k zvýšení stopáže, zpravidla se však jedná o velmi nízké procento. Divadelní pořady vzrostly z 6,4 % na 8 %, došlo tedy k nárůstu o 1,5 %. Kategorie film zvýšila své zastoupení o 1,4 %, oblast umění pak o 4,7 %. Největší nárůst jsme zaznamenali u hudebního vysílání, které se zvýšilo o 5,4 %, ačkoliv přibylo jen 223 min vysílání, kdežto například u umění vysílání narostlo o 259 min. Z tohoto důvodu jsme porovnávali na základě procentuálního výskytu ve vysílání. Z údajů tudíž vyplývá, že celkově sice došlo k úbytku stopáže, ale co se týče jednotlivých oblastí, tak se jejich výskyt rozšířil. Stopáž se zkrátila hlavně kvůli zredukování Událostí na jednu relaci denně.

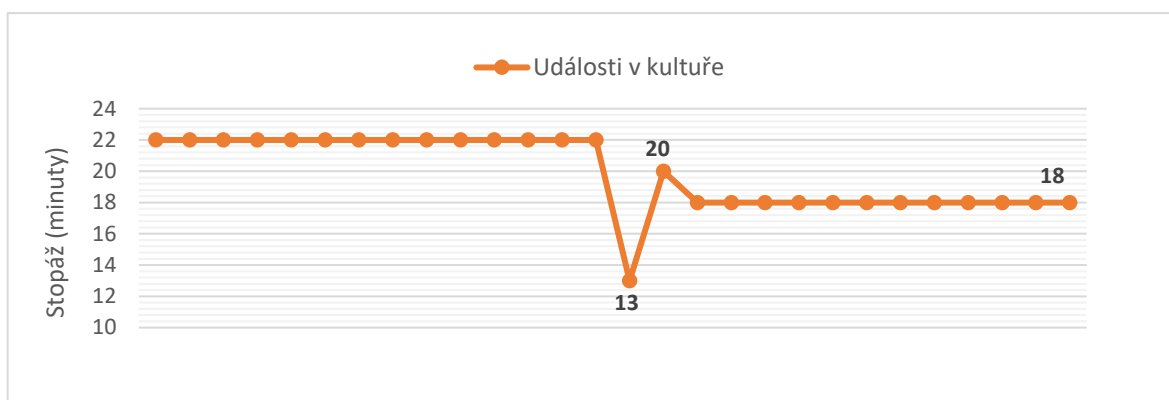
Graf 30 – Porovnání tematického obsahu ČT art v září 2013 a 2014 (stopáž v minutách)

Graf 31 ukazuje proměnu stopáže relace *Události v kultuře*, která zahajuje vysílání ČT art. Kromě již zmiňované zkrácení pasáže, na grafu pozorujeme dva výkyvy – na 13 min se relace zkrátila 1. září 2014, a to zřejmě z důvodu prvních narozenin ČT art a dílu částečně věnovanému uplynulému roku ČT art a prvnímu vysílání Událostí. Následující den, 2. září, byly Události výjimečně dvacetiminutové. Jednalo se o speciální vydání z Nového divadla v Plzni, které bylo odvysíláno během druhé přestávky opery *Prodaná nevěsta*, jejíž živý přenos ČT art ten den vysílala. Tím se změnil také začátek relace na 21:45 hod.

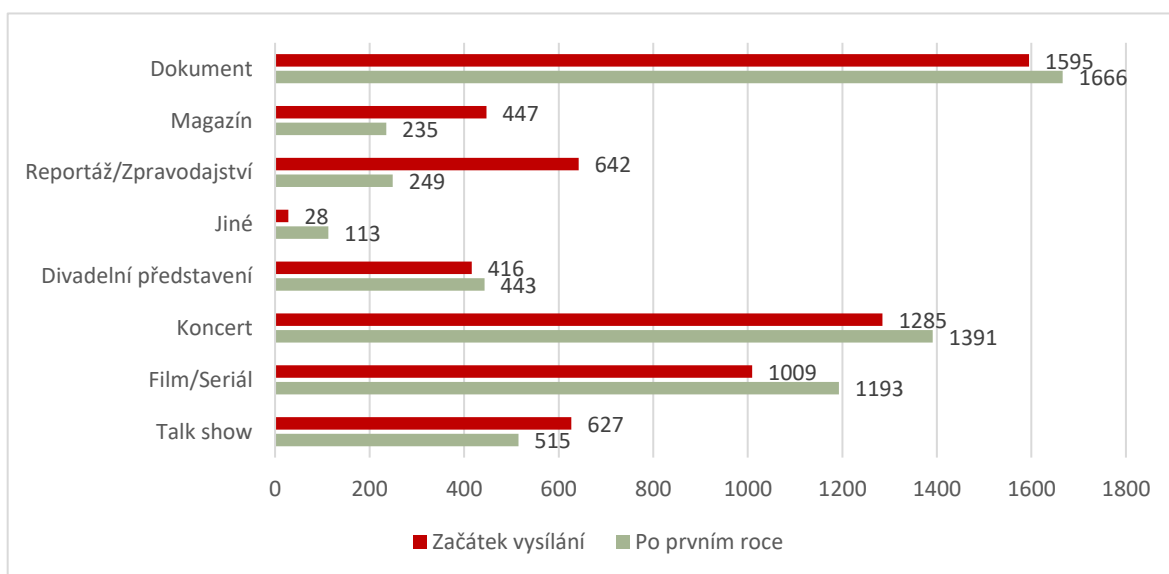
¹⁰⁴ V tematické kategorii jiné či ostatní se nacházejí například pořady jako *Krásný ztráty*, *Na forbině TM*, jeden díl pořadu *Úděl nadání* apod.

Graf 31 – Proměna stopáže zpravodajské relace Události v kultuře

Změny jsme zaznamenali i co se týče programových typů, jak znázorňuje graf 32. Avšak ani zde nejsou žádné velké rozdíly. Hodnota zastoupení pořadů ve vysílání se zvýšila u pěti kategorií. Největší nárůst pozorujeme u filmů, konkrétně o 3,9 %, poté se řadí koncerty s 2,7 %, dále dokumentární pořady 2,3 % a k 0,8% vzrůstu došlo u divadelních představeních. Vzrostla i kategorie jiné a to o 1,5 %. Naopak k největšímu úbytku (6 %) došlo v případě zpravodajství, a to z výše uvedených důvodů (viz graf 25 str. 66 nahoře, popř. text str. 11 dole). Klesla také délka kulturních magazínů o 3,3 % a 1,5% ztrátu zaznamenaly talk show.

Graf 32 – Zastoupení typů/žánrů pořadů v září 2013 a 2014 (stopáž v minutách)

K poměrně významným změnám došlo v rámci konkrétních pořadů, což má vliv na výsledné úbytku, popř. nárůsty v jednotlivých kategoriích a oblastech. Byl zrušen pořad *Monoskop*, který v analýze ze září 2014 již nemáme, což ovlivnilo pokles kategorii magazíny, ale nemělo to dopad na nárůst ve filmové oblasti. Kritický diskuzní pořad

Artefakta, který byl v září 2013 vysílán od pondělí do čtvrtka, se z vysílání ztratil a v roce 2014 jej nahradily týdeníky *Jasná řeč Josefa Chuchmy*, vysílány každé pondělí a *Konfrontace Petra Fischera*, vysílány každý čtvrtek od 11. září 2014. Zrušení často vysílaného pořadu *Artefakta*, mělo dopad na snížení stopáže v kategoriích talk show a všeobecné.

Je třeba však ještě říct, že až na výjimky se jedná o zanedbatelné změny, které nemusí být způsobeny přidáním/zrušením pořadů. Rozdíly několika málo minut jsou způsobeny délkou konkrétních pořadů, resp. relací, které jsou vysílány v rámci cyklu. Uvedme si to na příkladu nárůstu v kategorii divadelní představení. Abychom to nemuseli složitě popisovat, podívejme se na tabulku 3, ve které jsou zapsány všechny divadelní představení vysílané na ČT art ve zkoumaném období. Vidíme, že v obou intervalech byly odvysílány čtyři představení. Přesto dle našich údajů došlo k nárůstu, a to z důvodu, že se liší stopáž těchto pořadů. Zatímco v roce 2013 se stopáž rovná 416 min, v roce 2014 dosahuje 443 min, což má dopad potom na výslednou komparaci.

Tab. 4 – Divadelní představení vysílané na ČT art ve zkoumaném období

Cyklus	Stopáž	Pořad	Datum	Čas
Z první řady	109	Bohéma	02.09.2013	20:25
	90	Cirque du Soleil: Alegría	06.09.2013	1:00
Z první řady	133	Figarova svatba	09.09.2013	20:25
	84	Pestré vrstvy	14.09.2013	22:15
Z první řady	85	Velvet Havel	01.09.2014	20:15
	74	Ceaser musí zemřít	01.09.2014	21:40
	175	Prodaná nevěsta	02.09.2014	20:00
Z první řady	109	Bohéma	08.09.2014	20:20

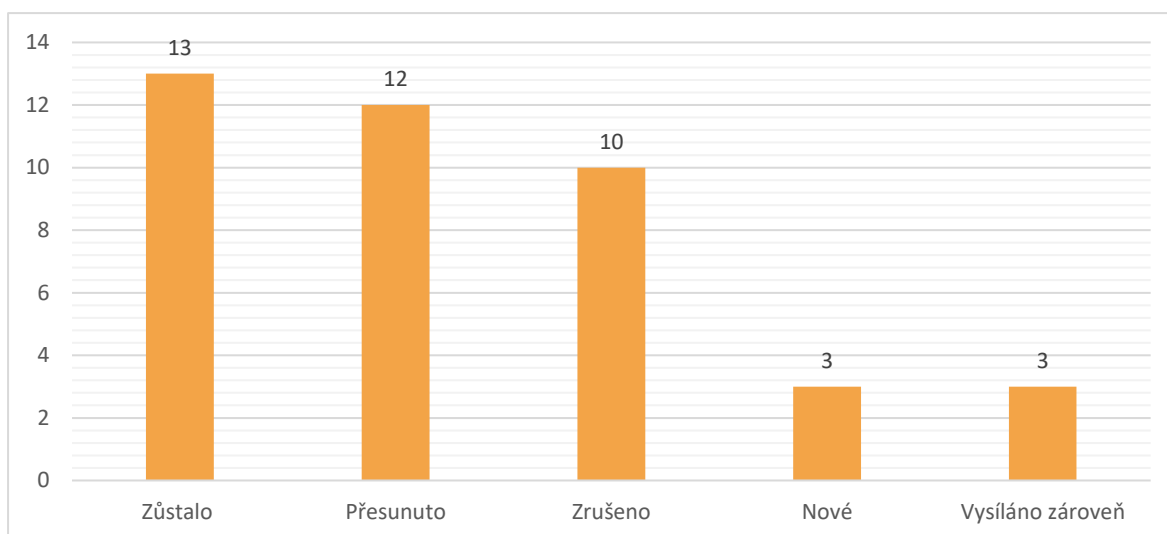
3.4 Komparace ČT2 a ČT art

V této kapitole porovnáváme kulturní vysílání na ČT2 s vysíláním ČT art. Jelikož jedním z cílů této práce je zjištění, zda v souvislosti se vznikem ČT art došlo k nějakým přesunům pořadů či programových oken z vysílání ČT2, je třeba porovnat konkrétní pořady vysílané uvnitř programů. Primárně se zaměřujeme na pořady, které vykazují určitou pravidelnost, popř. programová okna, ve kterých jsou vysílány filmy apod. Samozřejmě sledujeme i to, které pořady na ČT2 zůstaly. Není naším cílem zjistit, zda ČT art vysílala film či dokument, který vysílala před tím i ČT2. Řešíme zejména přesuny a změny uskutečněné v průběhu zkoumaného období. U těchto relací se dále zaměříme případnou proměnu ve vysílacím čase.

Celkem jsme z analýzy oddělili 79 pořadů (viz příloha č. 1, str. PŘÍLOHY90), které mohly být přesunuty v souvislosti se zahájením vysílání ČT art. Jednalo se zejména o programová okna, kulturní magazíny a pořady, které byly na ČT2 vysílány pravidelně. V seznamu nebyly uvedeny nepravidelně vysílané pořady, filmy uvedené mimo programové okno či pořady, které nejsou s kulturou spojeny, avšak do analýzy se dostaly díky odvysílanému dílu zaměřenému na určitou kulturní oblast. Z tohoto seznamu jsme vyřadili pořady, které byly do vysílání ČT art přemístěny až později, ale už se neobjevily v analyzovaných obdobích – tím je třeba magazín *Kultura.cz*, hudební pořad *Aréna* či *...a tuhle znáte?* nebo také talk show *Mezi dveřmi je A.G.* Kromě těchto případů jsou zde také pořady, které byly vysílány při nějaké příležitosti (*Fandíme divadlu*) a pořady, které zřejmě byly z vysílání odstraněny, ale nelze říct, že na jejich zrušení měl vliv vznik ČT art.

Vznik ČT art program ČT2 ovlivnil z několika hledisek, buď byly pořady přesunuty nebo zanikly. Konkrétní dopady na program ČT2 sledujeme na grafu 33. Vidíme zde pět kategorií, při tom nejdůležitější je pro nás druhý sloupec. Ten představuje pořady přesunuté z ČT2 na ČT art. Přesunulo se 15 pořadů, avšak 3 z toho jsou vysílány i na ČT2 i na ČT art, proto je zaznamenáváme ve sloupci zvlášť a v přesunutých se nachází 12 pořadů, o jaké se jedná, uvádíme v tab. 5 (str.70).

Graf 33 – Počet pořadů ovlivněných vznikem ČT art

Ve vysílání zůstalo 13 pořadů zaměřených na kulturu a 10 pořadů či programových oken bylo zrušeno. Zaniklo např. pravidelné programové okno věnované hereckým osobnostem *Chodníky slávy*, na druhou stranu byla rozšířena dramaturgická koncepce okna *Velikáni filmu*. To se nově věnuje nejen filmovým režisérským osobnostem, ale právě také hercům. Skončilo také vysílání magazínu *Mimo rámeček* či hitparády *Medúza*. Ve vysílání ČT2 však přibýly tři nová programová okna – *České kino na Dvojce*, *Francouzští samotáři* – okno, zaměřující se na klasický francouzský film a *Ve jménu kultu*, ve kterém je uváděn např. cyklus filmů s Herculem Poirotem.

Poslední sloupec tabulky zobrazuje pořady, které byly ve zkoumané době vysílány na ČT2 a zároveň i na ČT art. Došlo tedy k přesunu do vysílání ČT art, ale pořad zůstal i ve vysílání ČT2. Pořady *Fenomén Underground* a *Šumné stopy* byly v září 2014 jako premiéra vysílány na ČT art, poté na ČT2 byla odvysílána repríza. K souběžnému vysílání na dvou kanálech došlo i v případě talk show *Na plovárně*, avšak také až v roce 2014.

Obecně můžeme říct, že většina pořadů a pravidelných oken kulturního zaměření byla se začátkem ČT art převedena do jejího vysílání. Do skladby ČT art kromě konkrétních pořadů a oken, které uvádíme níže, přešlo také vysílání divadelních představení, koncertů současné i klasické hudby či dokumenty s kulturním námětem. ČT art také přejímá spolupráce s významnými kulturními festivaly a součástí vysílání jsou tak přenosy z těchto událostí. Mnoho z nich bylo dříve součástí programu ČT2. Například festival *Dvořákova Praha*, jehož zahajovací koncert ČT art vysílala. Vznikají také nová okna, avšak se stejnou náplní jako okna dříve vysílána na „dvojce“. Studentská filmová tvorba nachází nově prostor ve studentském okně *Průvan* (na ČT2 *Film point*). Animovaná tvorba je součástí oken

Animace story a Perly české animace (původně *Animace na dvojce*). Kino Art nahrazuje okna zaměřená na umělecké filmy – *Filmové návraty*, *Evropské filmové perly* či *Filmový klub Exclusive*. Podobný námět jako pořad ČT2 *Evropa jedna báseň* má pořad na „artu“ *Básníci Evropy*.

Tab. 5 zobrazuje přesunuté pořady a porovnává původní vysílací čas na ČT2 s novým časem vysílání na ČT art. Podtržené písmo značí časy, ve kterých nedocházelo k pravidelnému vysílání pořady každý týden. Jedná se tedy třeba o měsíčníky (*Artmix*), čtrnáctideníky nebo to jsou reprízy s nepravidelným vysílacím časem. Jak už víme, ČT art začíná vysílat v 20 hodin. Patří jí tedy část prime time a noční vysílání. Zajímá nás tedy, jak přesun pořadů z „dvojky“ na „art“ ovlivnil jejich vysílací čas.

Hned u prvního pořadu – *Architektura* – vidíme, že stejný zůstal den premiéry¹⁰⁵, tedy středa, ale změnil se čas. Podle našich stanovených pásem se původně vysílal v odpoledním vysílání, na ČT art se přesunul do večerního vysílání. To pro něj může být však z hlediska sledovanosti prospěšnější, jelikož prime time je často až do 23 hodin, i když my jej nastavili na 22 hodin. K významné změně došlo i u magazínu *Divadlo žije!*, který byl vysílán v sobotu před 11. hod a na ČT art jej vysílali v neděli po skončení zpravodajské relace *Události v kultuře*, tedy v 20:25. Stejný vysílací čas zůstává u programového okna *Perly českého dokumentu*, nemění se ani den vysílání.

Tab. 5 – Pořady přesunuté z ČT2 na ČT art vč. porovnání vysílacích časů¹⁰⁶

Přesunutý pořad	Čas vysílání na ČT2	Čas vysílání na ČT art
Architektura	ST okolo 14:00, PÁ před 10:00, SO před 12:00 Září 2013 – ČT před 14:00	ST po 22:00, <u>ÚT okolo 2:00</u>
Artmix	<u>ČT 23:00, SO cca 14:30</u> ¹⁰⁷	<i>Mimo analýzu:</i> 2013 – ST v 20:25, ČT cca 1:00; 2014 – NE v 22:00, ČT po 1:00
Blues ze Staré Pekárny/Sólo pro	Září 2013 – <u>PÁ ve 4:00</u>	2014 – ST okolo 2:00
ČT Live	PÁ 23:40, PO 2:00	<u>SO 1:00</u>
Divadlo žije!	SO před 11:00, <u>ÚT po 1:00</u>	NE ve 20:25, <u>ST okolo 2:00</u>
Dvořáková Praha	<u>SO před 21:00</u>	<u>SO v 20:25</u>

¹⁰⁵ Dny premiér jsou v tabulce uvedeny jako první. Avšak nemusí se jednat o premiéru v pravém slova smyslu, díl může být sebrán z archivu.

¹⁰⁶ Uvádíme časy včetně repríz na daném televizním kanále. Vysvětlivky zkratk: PO – pondělí, ÚT – úterý, ST – středa, ČT – čtvrtek, PÁ – pátek, SO – sobota, NE – neděle

¹⁰⁷ Artmix je měsíčník, nelze tedy s jistotou říct, kdy přesně je vysílán. Uvádíme tedy údaje získané v analýze.

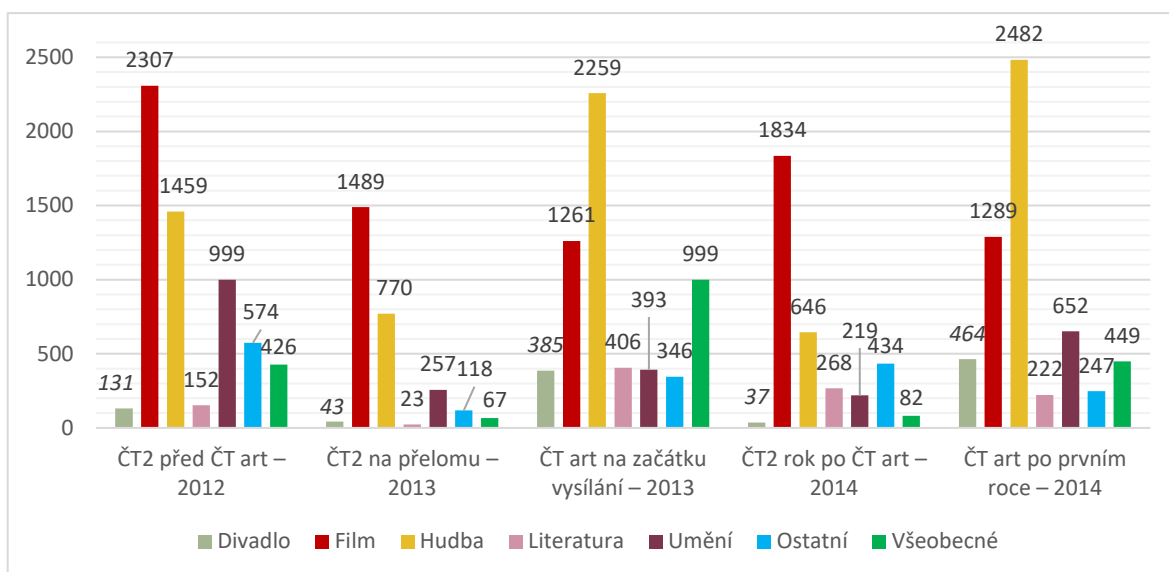
Film o filmu	<u>PO před 14:00, PÁ před 2:00</u>	<u>ČT po 22:00, SO po půlnoci</u>
Koncert ze Schönbrunnu	<u>ST v 1:45</u>	Září 2014 – <u>NE ve 20:20</u>
Krásný ztráty	ST v 21:30, <u>v 12:00</u> 2013 – <u>SO v 18:00, PO v 12:00</u>	<u>SO 23:30</u>
Na forbíně TM	ČT v 21:05, NE okolo 2:00, <u>v ST 13:00</u>	Září 2014 – <u>PO, ST okolo 1:00</u>
Perly českého dokumentu	ČT v 20:00	ČT v 20:25
Terra Musica	<u>ČT ve 23:00, SO v 14:00</u>	<u>ST v 20:25, ČT v 1:00</u> Září 2014 – <u>ST, NE v 2:00</u>

3.4.1 Porovnání skladby dle témat a typů pořadů

Následující srovnání porovnává tematické složení vysílání ČT2 a ČT art a také složení vysílání dle typů pořadů. Tuto komparaci zde zařazujeme, jelikož se ptá výzkumná otázka se ptá, jak se liší vysílání ČT2 a ČT art z hlediska tematického složení a složení dle typů pořadů. Graf 34 a 35 na tuto otázku odpovídá a vysílaná témata na obou stanicích srovnává.

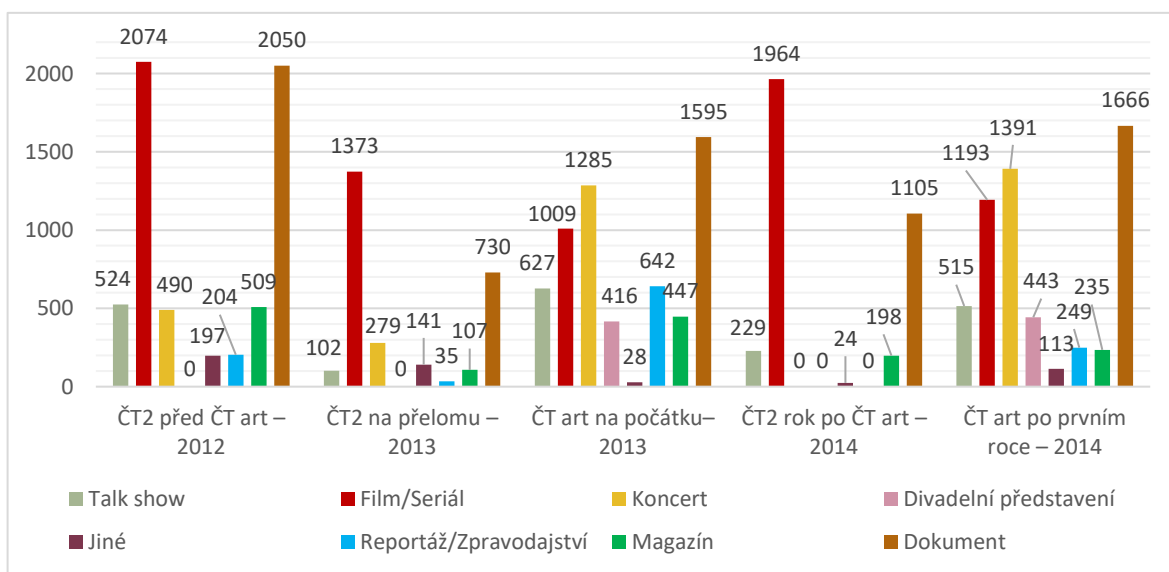
Dle grafu 34 nemůžeme říct, že by ČT art věnovala na rozdíl od ČT2 všem tématům stejný prostor, ale pozorujeme zde snahu o vyváženější vysílání alespoň co se málo početných oblastí týká. U ČT2 vidíme velké rozdíly mezi jednotlivými tématy. Pokud se zaměříme na rok 2013 u ČT art vidíme, že největší prostor patří hudbě, a to i v případě roku 2014. Důvodem může být to, že filmové pořady jsou hojně zastoupeny na ČT2. Jak ukazuje graf, je zde vysíláno dokonce více pořadů tohoto tématu než na ČT art. Česká televize se tímto snaží zřejmě docílit nějaké vyváženosti. Zajímavé však je, že například oblast umění byla nejvíce zastoupena na stanici ČT2 rok před začátkem ČT art.

Graf 34 – Porovnání složení vysílání ČT2 a ČT art dle témat

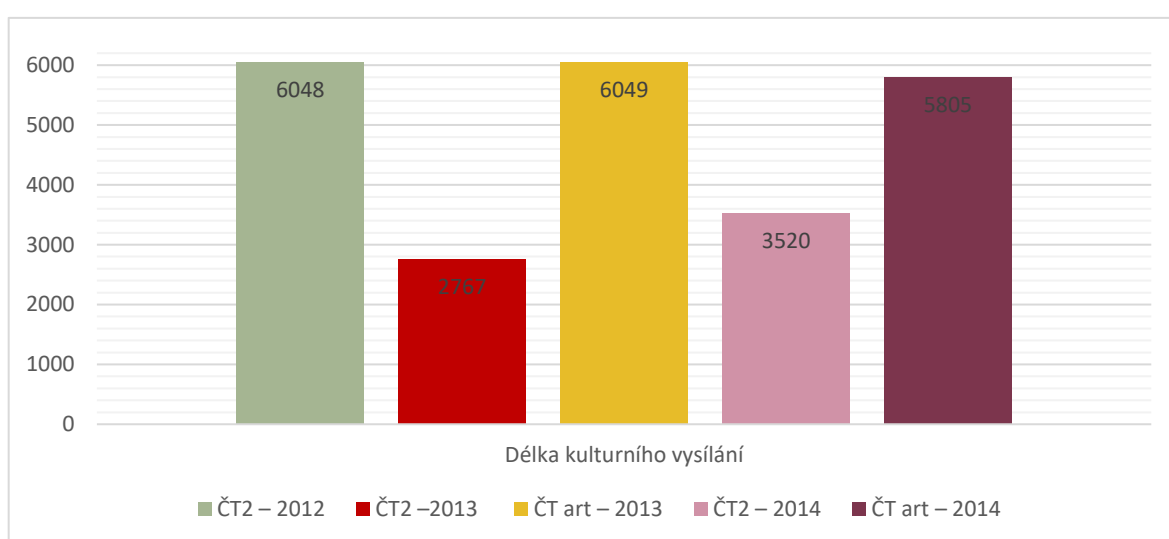
Graf 35 znázorňuje stejná data, ale díváme se na ně z hlediska typologie pořadů. Můžeme si všimnout, že po vzniku ČT art kleslo množství filmů a dokumentů na ČT2, ale zcela nevymizeli – část je vysílána na „dvojce“ a část na „artu“. V programu ČT art také již nevidíme v porovnání s ČT2 žádnou převahu filmů a seriálů. Prostor zde dostávají především dokumenty a koncerty. Filmy se nacházejí až na třetí příčce. Významnou změnou je zařazení divadelních představení do vysílání, jak naznačuje graf, ČT2 ani v jednom období do vysílání nezařadila divadelní představení. Porovnáme-li rok 2012 na ČT2 a rok 2013 na ČT art můžeme zaznamenat nárůst kulturního zpravodajství, které souvisí s návratem Událostí v kultuře na televizní obrazovky. Kleslo však množství kulturních magazínů na ČT art oproti vysílání ČT2, a to v obou letech.

Graf 35 – Porovnání složení vysílání ČT2 a ČT art dle typů pořadů

Na grafu 36 pozorujeme zajímavý jev, kdy délka celkového kulturního vysílání ČT2 rok před začátkem ČT art se rovná délce vysílání ČT art na počátku vysílání (rozdíl je pouze jedna minuta, což je opravdu zanedbatelné). Jedná se sice o rozdílné roky, avšak bereme to jako srovnatelný údaj. Jelikož v roce 2012 bylo součástí ČT2 plnohodnotné kulturní vysílání. Dále zde vidíme, nárůst délky kulturního vysílání ČT2 v roce 2014 oproti roku 2013 a zároveň pokles stopáže u ČT art. Může to být dané například soustředěním některých filmů do vysílání ČT2, avšak také to nemusí nutně něco znamenat a může se jednat pouze o náhodu, která vůbec nebyla záměrem dramaturgů.

Graf 36 – Porovnání délky kulturního vysílání ČT2 a ČT art

3.5 Shrnutí

V této kapitole shrneme získané údaje zodpovězením stanovených výzkumných otázek a vyvrácením či potvrzením hypotézy. Data jsme získávali obsahovou analýzou programu ČT2 ve třech obdobích – rok před ČT art, na přelomu a rok po ČT art – a také programu ČT art ve dvou obdobích – na přelomu a rok po zahájení vysílání.

Hypotéza: V souvislosti se začátkem vysílání ČT art kleslo množství kulturních pořadů ve vysílání ČT2.

Stanovená hypotéza byla potvrzena, jelikož se ukázalo, že kulturní vysílání ČT2 kleslo po zahájení ČT art o 17 %. V roce 2014 se sice množství kultury zvýšilo, avšak pouze vzhledem k roku 2013.

VO1: Kolik procent z celkového vysílání ČT2 ve zkoumaných obdobích bylo věnováno kulturním pořadům?

V roce 2012 bylo součástí vysílání ČT2 31,4 % kultury, v roce 2013 množství kleslo na 14,4 % a rok po začátku vysílání ČT art měla kultura na ČT2 18,3% podíl na vysílání.

VO2: Jakým tématům se v kulturním vysílání ČT2 před zahájením vysíláním ČT art věnovalo nejvíc prostoru?¹⁰⁸ Změnilo se něco po zahájení vysílání ČT art?

Nejvíce prostoru v roce 2012 (před ČT art) bylo věnováno filmům. Značně zastoupena byla i oblast hudby a umění. Pod 10% hranicí se pak nacházejí pořady všeobecné a zaměřené na literaturu a divadlo. Po vzniku ČT art se pořadí nezměnilo, tzn., že stále nejpočetnější je oblast filmu, poté hudba a umění. Nejméně zastoupené zůstávají všeobecné, divadelní a literární pořady. Co se však změnilo je procentuální rozložení. Zatímco v roce 2012 byla témata zastoupena víceméně rovnoměrně – filmům náleželo 38 % vysílání a hudbě 24 % – tak o rok později byla většina prostoru věnována kinematografii, tedy filmům 54 % a hudbě 28 %. Ostatní oblasti se nacházejí pod 10 %, divadlo a literatura dokonce pod 2 %.

VO3: Jaké typy pořadů¹⁰⁹ tvořily největší část kulturního vysílání ČT2 před začátkem vysílání ČT art? Měl vznik ČT art na tuto skladbu nějaký vliv?

Nejvíce zastoupené byly kategorie film a dokument, oběma patřilo 34 % ve vysílání. Talk show, magazíny a koncerty tvořily okolo 8 % vysílání. Po vzniku ČT art na prvních

¹⁰⁸ Zde nás zajímají témata vysílaných pořadů, tedy zda se nejvíce vysílalo o divadle, filmu, výtvarném umění, nebo bylo vysílání vyvážené.

¹⁰⁹ Typem pořadu zde máme na mysli druhy pořadů – talk show, divadelní představení, film, seriál, koncert, dokument apod.

příčkách nedošlo k žádným změnám. V případě filmu však došlo k nárůstu procentuální hodnoty zhruba o 6 %, u dokumentů podíl klesl asi o 8 %. Z toho vyplývá, že většina prostoru byla věnována právě filmům a utrpěly tím další oblasti, jejichž prostor byl omezen. Zhruba o 2 % vzrostl prostor koncertům. Magazíny, talk show a reportáže klesly pod 5 %. Stejně jako u témat zde dochází k přenesení většiny zájmu na jednu či dvě oblasti, čímž se zmenšuje prostor věnovaný jiným pořadům.

VO4: V jakých časech zařazovala ČT2 kulturní pořady do vysílání? Lišilo se časové řazení pořadů do vysílání ve všední dny a o víkendech?

Obecně platí, že se kultura vysílala spíše v pozdních hodinách, což koresponduje s konceptem časového vysílání ČT art. Pokud se díváme na kulturní vysílání jako na celek a nerozlišujeme všední den a víkend, tak nejvíce kultury bylo zařazováno v časech mezi 1:00 až 5:59, a to ve všech letech. Mnoho kulturních pořadů se vyskytlo také v prime timu. V roce 2012 bylo v tomto čase odvysíláno 21 % pořadů. Naopak nejméně pořadů se objevovalo v ranním čase od 6:00 do 9:59 a také v pre-prime timu. Tady například v letech 2013 a 2014 nebyl vysílán žádný kulturní pořad.

Díváme-li se na stejná data z hlediska všedního dne a víkendu, zaznamenáváme podstatné rozdíly. V roce 2012 byl nejpočetnější čas od 10:00 do 14:59 hod. O rok později se nejvíce pořadů vyskytlo po prime timu od 22:00 a v roce 2014 byl nejfrekventovanějším časem právě prime time. O víkendu je tedy mnohem početnější ranní vysílání než ve všední dny, kdy se ráno vyskytuje minimum kulturních pořadů. Všední dny mají nejsilněji zastoupené večerní a noční vysílání od hlavního vysílacího času až po dobu mezi 1:00 a začátkem nového vysílacího dne. Co se však neliší je zastoupení doby od 15 hodin, to je ve všech případech velmi nízké a v letech 2013 a 2014 se zde nevyskytl žádný pořad.

VO5: Jaká témata a typy pořadů tvořily největší část vysílání ČT art ve zkoumaném období? Jak se tato skladba pořadů lišila od tematické a typologické struktury pořadů na ČT2?

ČT art se ve svém vysílání nejvíce věnovala hudbě a filmu, a to v obou zkoumaných obdobích. V kategorii typ pořadů největší část vysílání patřila kulturním dokumentům, pak koncertům a filmům. V roce 2013 bylo vysíláno také poměrně dost magazínů, avšak o rok později došlo k poklesu o 3,3 %. Snížilo se také množství vysílaného zpravodajství asi o 6 %. Vysílání ČT art se v porovnání s kulturním vysíláním ČT2 snaží skutečně věnovat všem oblastem, i když převládají divácky atraktivní oblasti, pozornost věnuje i divadlu,

literatuře či umění. Také převažují pořady s hudební tematikou, zatímco u ČT2 byla hudba až na druhém místě.

VO6: Převzala ČT art nějaké pořady či formáty z vysílání ČT2? Pokud ano, jaké a jaký vliv měl přesun na čas jejich vysílání?

Jedním z cílů práce bylo zjistit, zda došlo k přesunutí pořadů mezi programem ČT2 a ČT art. Z výzkumného vzorku jsme vyčlenili 79 pravidelně vysílaných pořadů a programových oken, které jsme následně srovnávali v kontextu programu. Celkem bylo do vysílání ČT art přesunuto 15 pořadů, z toho 3 byly vysílány, jak v programu ČT2, tak na ČT art. Jedná se o talk show *Na plovárně*, pořad *Šumné stopy* a *Fenomén Underground*. Přemístěny byly zejména kulturní magazíny (*Terra Musica*, *Artmix*), hudební a jiná programová okna (*ČT Live*, *Blues ze Staré Pekárny/Sólo pro Perly českého dokumentu*) a talk show (*Krásný ztráty*, *Na forbíně TM*). Obecně se na ČT art přemístilo koncertní a divadelní vysílání (*Dvořákova Praha*, *Koncert ze Schönbrunnu*), přenosy z významných kulturních událostí a dokumenty s kulturním námětem.

U většiny přesunutých pořadů nedošlo k výrazné změně, co se týče vysílacího času. Pouze u jednoho pořadu došlo ke změně dne vysílání a k přesunutí z dopoledního přenosu do večerního. Zpravidla se změnil den vysílání a čas zůstal víceméně stejný¹¹⁰. Pouze u jednoho pořadu byl změněn čas, den pak u pořadů tří. Jedno programové okno zůstalo ve vysílání ve stejné dni i času, jen se změnil televizní kanál. To je způsobeno tím, že, kultura na ČT2 byla vysílána převážně ve večerní až nočních hodinách, takže při přesunutí na ČT art nedošlo k výrazné časové proměně.

HVO: Jak se změnila programová nabídka ČT2 v souvislosti se začátkem vysílání ČT art?

Odpověď na hlavní výzkumnou otázku vyplývá z výše napsaného. V souvislosti se začátkem vysílání ČT art došlo k poklesu kulturního vysílání ČT2, kultura však z ČT2 úplně nevytizela. Ne všechny oblasti a typy pořadů byly tímto poklesem zasaženy, ve vysílání zůstalo velké množství filmů, kulturních dokumentů a značný prostor byl věnován i hudbě. Procentuální podíl těchto odvětví se začátkem ČT art stoupl. Naopak byly eliminovány divadelní, literární a všeobecně zaměřené pořady, pokles se částečně dotknul i umění. V kategorii typ pořadu došlo k významnému snížení kulturních magazínů a talk show.

¹¹⁰ Máme tím na mysli, že původně byl pořad vysílán třeba v 21 hod a na ČT art jej přesunuli na 23:30. Výraznou časovou změnou myslíme velké změny mezi časovými pásmy, popř. z odpoledního či ranního vysílání na noční či večerní.

Kulturu ve vzniklém prostoru nahradily dokumenty z nekulturních oblastí a vzdělávací pořady, zejména cestopisy.

Tento jev je zapříčiněn trendem specializace programů, ke kterému v poslední době dochází, a který také zapříčinil vznik ČT art jakožto kanálu specializovaného na kulturu. Budeme-li předpokládat, že se „vysoká kultura“ a diváci se zájmem o tento typ pořadů přesunou na ČT art, vysílání ČT2 bude nově cíleno na běžného, středoproudého diváka, což samozřejmě ovlivní i výslednou tvorbu programu. Důkaz této tendence můžeme sledovat již ve výsledcích analýzy, jelikož právě nárůst dokumentů a cestopisů je důsledkem transformace ČT2 směrem k většinovému diváckému proudu.

ZÁVĚR

Cílem práce bylo určit, jak se změnila programová skladba ČT2 v souvislosti se zahájením vysílání ČT art. Obsahovou analýzou a následnou komparací programové skladby ČT2 a ČT art ve třech, resp. ve dvou obdobích mělo být zjištěno, jak se liší kulturní vysílání ČT2 od vysílání ČT art, či zda došlo ke změnám ve struktuře vysílání uvnitř stanic. Zajímalo nás také, zda došlo k úbytku kultury ve vysílání ČT2 vlivem zahájení vysílání ČT art. Jedním z dílčích cílů bylo zjištění, kolik prostoru ve vysílání věnovaly stanice konkrétním kulturním oblastem a typům pořadů, a jak se tyto hodnoty měnily v průběhu času, s čímž nám pomohla komparace programových schémat. Dále jsme se v práci zabývali časovým rozložením kulturních pořadů na ČT2 v průběhu dne, tedy tím, v jakých časech byla kultura na ČT2 vysílána nejvíce. V závěru praktické části jsme porovnávali získaná data ČT2 a ČT art. Zjistili jsme, zda došlo v průběhu zkoumaných období k přesunům pořadů mezi stanicemi, a také jak se lišilo zaměření stanic na konkrétní kulturní oblasti a typy pořadů.

Teoretická část se zabývala především rozdílem ve vnímání televize v minulosti i v současnosti a vztahem na důležitost utváření programové skladby. Ve stručnosti jsme také zmínili informace o ČT a dvou kanálech, které nás ve výzkumu zajímaly.

V metodologické části jsme definovali kvantitativní obsahovou analýzu, její výhody a nevýhody. Následně jsme zde popsali cíle práce a stanovili hypotézu a výzkumné otázky. Rovněž tato kapitola vymezuje výzkumný vzorek – program ČT2 rok před vznikem ČT art, na přelomu a rok po zahájení vysílání ČT art; a program ČT art na počátku vysílání a rok po zahájení vysílání. V závěru určujeme výzkumnou jednotku, kterou je stopáž pořadu v minutách.

Začátek analytické části jsme věnovali popisu dat a jejich kategorizaci. Poté jsme se již zaměřili na samotnou interpretaci získaných dat na základě stanovených otázek a hypotézy. V průběhu výzkumu byla potvrzena hypotéza týkající se poklesu množství kultury ve vysílání ČT2 vlivem zahájení vysílání ČT art. Ukázalo se, že po vzniku ČT art se ve vysílání ČT2 četnost kulturních pořadů snížila o 17 %. Vzniklý prostor nově vyplnily dokumentární a vzdělávací pořady, zejména cestopisy. Přesto na „dvojce“ zůstalo viditelné množství pořadů zaměřených na kulturu. Jednalo se převážně o divácky atraktivní oblasti, jako jsou filmy a hudba. Přičemž filmy převládaly v kulturním vysílání ČT2 ve všech třech zkoumaných obdobích. Největší změnu jsme zaznamenali v případě kategorie zpravodajství,

popř. oblasti všeobecných pořadů, které vzrostly díky zařazení kulturní zpravodajské relace *Události v kultuře* do vysílání ČT art. Avšak i v rámci této relace došlo ke změnám. Konkrétně byla zkrácena stopáž pořadu a upravila se frekvence vysílání – v roce 2013 byly Události vysílány dvakrát denně, v roce 2014 už pouze jednou. Kromě toho ČT art v porovnání s ČT2 zařadila do programu pravidelně vysílané záznamy divadelních představení.

V rámci programových změn rovněž došlo k přesunu konkrétních pořadů z vysílání ČT2 na ČT art, především se jednalo o programová okna zaměřená na film a hudbu, některé kulturní magazíny a talk show. Několik pořadů to ovlivnilo zejména z hlediska vysílací doby, avšak ve většině případů k žádné výrazné změně, co se týče času a dne vysílání, nedošlo. Analýza totiž ukázala, že početná část kulturních obsahů byla vysílána ve večerních a nočních hodinách i na ČT2, přičemž v případě třech pořadů došlo sice k přesunutí do vysílání ČT art, ale současně zůstaly i v programu ČT2, byly tedy vysílány zároveň na obou stanicích.

Taktéž jsme došli ke zjištění, že délka kulturního vysílání ČT2 v roce 2012 se rovnala délce vysílání ČT art ve zkoumaném období v roce 2013. Z toho vyplývá fakt, že Česká televize se snažila věnovat kultuře i v novém programu stejný prostor, jaký měla dříve. ČT art tvoří večerní a noční program pro úzkou cílovou skupinu diváků, kteří se zajímají o kulturu a umění. V porovnání s kulturním vysíláním ČT2 věnuje ČT art nejvíce prostoru hudbě a snaží se vymezit dostatečný prostor také oblastem, které jsou v televizi méně reflektované – divadlu, literatuře a dalším okruhům, které souhrnně zařazujeme do kategorie umění.

Práce naplnila stanovené cíle, avšak využívali jsme obsahovou analýzu, která neumožňuje hlubší analýzu obsahů. Navíc jsme respektovali údaje, které byly uvedeny Českou televizí, avšak při podrobnějším zkoumání bychom možná některé pořady zařadili do jiných kategorií a došli bychom tak k rozdílným výsledkům. Také jsme nepracovali přímo s televizním vysíláním, ale pouze se zveřejněným programem ČT, ze kterého jsme čerpali i informace o stopážích. V případě analýzy televizního vysílání bychom mohli rovněž dojít k jiným hodnotám, především co se týče stopáže.

Výzkum přináší souhrn základních změn ve vysílání ČT2 vzniklých vlivem zahájení vysílání ČT art. Práce by mohla být dále rozpracována jako analýza, která by zkoumala program ČT art a ČT2 v kontextu všech veřejnoprávních programů či všech televizních

stanic. Zajímavé by také bylo analyzovat jejich programy v kontextu všech médií zaměřených na kulturu, včetně ostatních druhů médií – rozhlas, tisk. V rozsahu bakalářské diplomové práce však tento výzkum naplnil své cíle. Mohl by se ovšem stát výchozím zdrojem pro další analýzy tohoto typu, například jako magisterská diplomová práce – v tomto rozsahu by se mohlo pracovat přímo s vysíláním.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY A ZDROJŮ

- BORECKIJ, Rudol'f Andrejevič. *Plánování a skladba televizního programu*. Praha: Studijní odbor Čs. televize, 1967. Edice Čs. televize. Řada I., sv. 28.
- DEFLEUR, L. Melvin a Sandra J. BALLOVÁ-ROKEACHOVÁ. *Teorie masové komunikace*. Praha: Univerzita Karlova, 1996. ISBN 80-7184-099-8.
- ECO, Umberto. *Skeptikové a těšitelé*. Praha: Svoboda, 1995. ISBN 80-205-0472-9.
- GALÍK, Pavel. *Programová skladba (AV médií)*. (přednáška) Olomouc, Univerzita Palackého v Olomouci, 23.11. 2016.
- JANDOUREK, Jan. *Průvodce sociologií*. Praha: Grada, 2008. ISBN 978-80-247-2397-6.
- KORDA, Jakub. *Úvod do studia televize 1: studijní text pro kombinované studium*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2014. ISBN 978-80-244-4212-9.
- McLUHAN, Marshall. *Jak rozumět médiím: extenze člověka*. 2. rev. vyd. Praha: Mladá fronta, 2011. Strategie. ISBN 978-80-204-2409-9.
- MOTAL, Jan. Základní problémy dramaturgie. In: *Nové trendy v médiích II: rozhlas a televize*. Brno: Masarykova univerzita, 2012, s. 45–79. ISBN 978-80-210-5826-2.
- ORLEBAR, Jeremy. *Kniha o televizi*. Praha: Nakladatelství Akademie múzických umění, 2012. ISBN 978-80-7331-246-6.
- OSVALDOVÁ, Barbora a Jan HALADA. *Praktická encyklopedie žurnalistiky a marketingové komunikace*. 3., rozš. vyd. Praha: Libri, 2007. ISBN 978-80-7277-266-7.
- PEREBINOSSOFF, Philippe., Brian GROSS, Lynne S. GROSS a Edwin T. VANE. *Programming for TV, radio, and the Internet: strategy, development, and evaluation*. 2.vyd. Boston: Focal Press, 2005. ISBN 0-240-80682-4.
- REIFOVÁ, Irena a kol. *Slovník mediální komunikace*. Praha: Portál, 2004. ISBN 80-7178-926-7.
- REICHEL, Jiří. *Kapitoly metodologie sociálních výzkumů*. Praha: Grada, 2009. ISBN 978-80-247-3006-6.
- SATURKOVÁ, Jitka, Vít ŠNÁBL a Jiří PITTERMANN. *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002. ISBN 80-85005-37-9.

SEDLÁKOVÁ, Renáta. *Výzkum médií: nejužívanější metody a techniky*. Praha: Grada, 2014. Žurnalistika a komunikace. ISBN 978-80-247-3568-9.

SCHERER, Helmut. Úvod do metody obsahové analýzy. In: *Analýza obsahu mediálních sdělení*. 2. přep. vyd. Praha: Univerzita Karlova v Praze, 2004, s. 29–50. ISBN 80-246-0827-8.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

ŠTROBLOVÁ, Soňa. *Film a televize jako audiovizuální zprostředkování světa: Filmová a televizní dramaturgie a programová skladba*. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského, 2009. ISBN 978-80-86723-73-0.

VOLEK, Jaromír. Televize jako spolutvůrce domova a extenze rodiny. In: *Sociální studia 4. Sborník prací Fakulty sociálních studií brněnské univerzity*. Brno: Masarykova univerzita, 1999, s. 17–42. ISBN 80-210-2222-1. ISSN 1803-6104.

Elektronické zdroje

ČT :D a ČT art. *Aktuálně.cz* [online]. Praha: Economia, 2013. Dostupné z: <https://www.aktualne.cz/wiki/kultura/ct-d-a-ct-art/r~i:wiki:3868/?redirected=1489089742>

ČT art rozdělí týden do pravidelných kulturních bloků. *Marketing & Media* [online]. Praha: Economia, 2013. Dostupné online z: <http://mam.ihned.cz/c1-60270480-ct-art-rozdeli-tyden-do-pravidelnych-kulturnich-bloku>

BENEDIKTOVÁ, Jana. ČT art – tolik kultury, kolik unesete. *Česká televize* [online]. Praha: Česká televize, 2013. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/ct24/kultura/1115943-ct-art-tolik-kultury-kolik-unesete>.

ČESKÁ TELEVIZE. Česká televize na prahu třetího tisíciletí. In: *Fakta a čísla* [online]. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/publikace-ct/pdf/ct_cz.pdf.

ČESKÁ TELEVIZE. *Šest tváří České televize*. [online]. 2013. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/press/2558.pdf>

ČESKÁ TELEVIZE. *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2012*. [online]. 2013. Dostupné online z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2012.pdf?ver2

ČESKÁ TELEVIZE. *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2013*. [online]. 2014. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2013-2.pdf?v2

ČESKÁ TELEVIZE. *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2014*. [online]. 2015. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2014.pdf

JIRÁK, Jan. ČT art – televize pro diváky s vysokým kulturním očekáváním. *Výroční zpráva o činnosti České televize v roce 2013*. [online]. 2014, s. 255–258. Dostupné z: http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/zprava2013-2.pdf?v2

Kodex České televize: zásady naplňování veřejné služby v oblasti televizního vysílání. [online]. Praha: Česká televize, 2003. ISBN 80-85005-46-8. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/kodex-ct/pdf/kodex-ct.pdf>

SMLSAL, Matěj. ČT art je výborný kanál. Cílí však na diváky, kteří nesledují televizi, říká expert. *Hospodářské noviny*. [online]. Praha: Economia, 2013. Dostupné z: <http://domaci.ihned.cz/c1-60660640-ct-art-nikdo-nesleduje-divaci-jsou-radeji-v-divadle-medialni-expert-petr-gottwald>

Televizní program. *Česká televize* [online]. Praha: Česká televize. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/tv-program/>

Úvod do televizního trhu. *MediaGuru.cz* [online]. Praha: PHD. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/typy-medii/televize/uvod/>

VOJTĚCHOVSKÁ, Martina. Silné programové investice ČT se projeví i na podzim. *MediaGuru.cz* [online]. Praha: PHD, 2016. Dostupné z: <https://www.mediaguru.cz/2016/08/silne-investice-ct-do-programu-se-projevi-i-na-podzim/>

Zákon č. 231/2001 Sb., o provozování rozhlasového a televizního vysílání a o změně dalších zákonů. [online]. 2001. Dostupné z: <http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-provozovani-rozhlasoveho-a-televizniho-vysilani.pdf?verze=2017-03-10-14:22:09>

Zákon č. 348/2005 Sb., o rozhlasových a televizních poplatcích a o změně některých zákonů. 2005. [online]. Dostupné z:

<http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-rozhlasovych-a-televiznich-poplaticich.pdf?verze=2017-03-10-14:22:09>

Zákon č. 483/1991 Sb., o České televizi. 1991. [online]. Dostupné z:
<http://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/zakony/pdf/zakon-o-ceske-televizi.pdf?verze=2017-03-10-14:22:09>

SEZNAM GRAFŮ

Graf 1 – Vývoj délky vysílacího dne a podíl kulturních pořadů v porovnání s ostatními tématy (délka v minutách) v září 2012	42
Graf 2 – Kulturně zaměřené pořady v rámci celkového vysílání v září 2012	42
Graf 3 – Tematické rozložení kulturních pořadů dle celkové stopáže (září 2012).....	43
Graf 4 – Typologie kulturních pořadů ve zkoumaném vysílání (září 2012)	43
Graf 5 – Skladba kulturních pořadů na základě času vysílání.....	44
Graf 6 – Vývoj délky vysílacího dne a podíl kulturních pořadů v porovnání s ostatními tématy (délka v minutách) v září 2013	45
Graf 7 – Kulturně zaměřené pořady v rámci celkového vysílání v září 2013	46
Graf 8 – Tematické rozložení kulturních pořadů dle celkové stopáže (září 2013).....	47
Graf 9 – Typologie kulturních pořadů ve zkoumaném vysílání (září 2013)	47
Graf 10 – Skladba kulturních pořadů na základě času vysílání po vzniku ČT art (2013)...	48
Graf 11 – Vývoj délky vysílacího dne a podíl kulturních pořadů v porovnání s ostatními tématy (délka v minutách) v září 2014	49
Graf 12 – Kulturně zaměřené pořady v rámci celkového vysílání v září 2014.....	49
Graf 13 – Tematické rozložení kulturních pořadů dle celkové stopáže (září 2014.....	50
Graf 14 – Typologie kulturních pořadů ve zkoumaném vysílání (září 2014)	50
Graf 15 – Skladba kulturních pořadů na základě času vysílání po vzniku ČT art (2014)...	51
Graf 16 – Vývoj množství kulturních pořadů ve vysílání ČT2 ve zkoumaných letech (minuty)	52
Graf 17 – Zastoupení témat ve vysílání ČT2 v roce 2014 (Zdroj dat: Česká televize).....	52
Graf 18 – Porovnání tematického obsahu kulturního vysílání v září 2012, 2013 a 2014 ...	53
Graf 19 – Porovnání typologie pořadů kulturního vysílání (září 2012, 2013, 2014)	54
Graf 20 – Časové rozložení kulturních pořadů v jednotlivých letech	55
Graf 21 – Zastoupení pořadů v časových pásmech vysílání v letech 2012, 2013 a 2014 (všední dny).....	56
Graf 22 – Zastoupení pořadů v časových pásmech vysílání v letech 2012, 2013 a 2014 (víkend).....	56
Graf 23 – Délka vysílání ČT art v jednotlivých dnech (2.9 – 15.9.2013)	58
Graf 24 – Výskyt kulturních oblastí ve vysílání ČT art v minutách – září 2013	59
Graf 25 – Výskyt typů pořadů ve vysílání v minutách – září 2013.....	59
Graf 26 – Délka vysílání ČT art v jednotlivých dnech (1.9 – 14.9.2014)	60

Graf 27 – Procentuální zastoupení kulturních oblastí ve vysílání ČT art– září 2014.....	61
Graf 28 – Procentuální zastoupení typů pořadů ve vysílání ČT art– září 2014.....	62
Graf 29 – Vývoj délky vysílání ve zkoumaných obdobích (hodnoty uvedeny v minutách)	64
Graf 30 – Porovnání tematického obsahu ČT art v září 2013 a 2014 (stopáž v minutách).	65
Graf 31 – Proměna stopáže zpravodajské relace Události v kultuře	66
Graf 32 – Zastoupení typů/žánrů pořadů v září 2013 a 2014 (stopáž v minutách)	66
Graf 33 – Počet pořadů ovlivněných vznikem ČT art	69
Graf 34 – Porovnání složení vysílání ČT2 a ČT art dle témat	72
Graf 35 – Porovnání složení vysílání ČT2 a ČT art dle typů pořadů	72
Graf 36 – Porovnání délky kulturního vysílání ČT2 a ČT art	73

SEZNAM TABULEK

Tab. 1 – Ukázka kategorizace sebraných dat	40
Tab. 2 – Konec vysílání ČT art ve zkoumaném období	57
Tab. 3 – Počet pořadů ve vysílání ČT art ve zkoumaných dnech, včetně průměrného počtu pořadů v daných dnech	63
Tab. 4 – Divadelní představení vysílané na ČT art ve zkoumaném období	67
Tab. 5 – Pořady přesunuté z ČT2 na ČT art vč. porovnání vysílacích časů	70

SEZNAM OBRÁZKŮ

Obr. 1 – Hlavní rozdíly kvantitativního a kvalitativního přístupu.....	29
--	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Přehled kulturních pořadů jednotlivých kulturních oblastí ve zkoumaném období

Příloha č. 2: Ukázka kódovacího archu pro obsahovou analýzu (pouze na CD)

PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Přehled pravidelně vysílaných kulturních pořadů na ČT2 vycházející z analýzy, a tedy ze zkoumaného období

Vysvětlivky: *ND* – pouze některé díly v pořady zaměřeny na kulturu; *PO* – programové okno; **Tučné písmo** – označení pořadu přesunutého na ČT art během zkoumané doby

1. ...a tuhle znáte?
2. Album *ND*
3. Animace na Dvojce *PO*
4. Aréna
5. **Architektura**
6. **Artmix**
7. **Blues ze Staré Pekárny/Sólo pro *PO***
8. Černá zmije
9. České kino na Dvojce *PO*
10. Československý filmový týdeník 1962
11. **ČT Live *PO***
12. Čtení na dobrou noc
13. Deset století architektury
14. Design pro život
15. Designtrend
16. Děti 50. let
17. **Divadlo žije!**
18. Evropa jedna báseň
19. Evropské filmové perly *PO*
20. Fandíme divadlu!
21. **Fenomén Underground**
22. **Film o filmu**
23. Film o seriálu
24. Film point *PO*
25. Filmové návraty *PO*
26. Filmový klub Exclusive *PO*
27. Folklorika
28. Folklorní magazín
29. Francouzští samotáři *PO*
30. Generace „O“ *ND*
31. Grotosky
32. Hvězdy popu *PO*
33. Chodníky slávy *PO*
34. Ilustrované fejetony Ludvíka Vaculíka
35. Klub přátel dechovky
36. **Koncert ze Schönbrunnu**
37. **Krásný ztráty**
38. Křesťanské umění na Moravě
39. Kultura 95
40. Kultura.czKulturní sobota
41. Kvarteto
42. Laurel a Hardy
43. Medúza
44. Mezi dveřmi je A.G
45. Mezi proudy
46. Mimo rámeč
47. Muzikanti, hrejte
48. **Na forbíně TM**
49. Na hranici tradic *ND*
50. **Na plovárně ND**
51. Náš venkov *ND*
52. Neznámí hrdinové *ND*
53. Noční filmový klub
54. **Perly českého dokumentu**
55. Portréty
56. Posezení s Janem Burianem
57. Praha, město věží
58. Primáši
59. Příběhy Alfreda Hitchcocka
60. Příběhy domů
61. Příběhy předmětů *ND*
62. Příběhy slavných
63. Putování za muzikou
64. Putování za písničkou
65. Queer *ND*
66. Soukromá muzea *ND*
67. Soukromý cestopis *ND*
68. Strážnice
69. **Šumné stopy**
70. Ta naše dechovka
71. **Terra Musica**
72. Ve jménu kultu
73. Velikáni filmu
74. Z očí do očí
75. Za vesnickými muzikanty
76. Zapomenuté výpravy *ND*
77. Zaslapané projekty
78. Zdivočelá země